

REFERAT Kultur- og idrettsutvalget d. 29-08-2024

Mødedato Torsdag d. 29. august 2024 kl. 15:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Lukket.....	13
Behandling av utvalgssak.....	14
Godkjenning av kultur- og idrettsutvalgets protokoll av 06.06.24.....	15
Årsrapport 2023 - Vest-Agder-museet.....	17
Årsrapport 2023 - Rytmask satsing v/SØRF.....	20
Årsrapport 2023 - Stiftelsen fullriggeren Sørlandet.....	23
Årsrapport 2023 - ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter.....	26
Årsrapport 2023 - Bragdøya kystlag.....	29
Årsrapport 2023 - Naturmuseum og botanisk hage.....	32
Årsrapport 2023 - Sørlandets Kunstmuseum/Kunstsilo.....	35
Årsrapport 2023 - Kristiansand Kunsthall.....	39
Årsrapport 2023 - Agder Kunstsenter.....	43
Årsrapport 2023 - Barnefilmfestivalen.....	46
Årsrapport 2023 - Mediefondet Zefyr.....	48
Årsrapport 2023 - Kilden Teater og Konserthus.....	51
Årsrapport 2023 - Kilden Kultur.....	53
Avslutning av regnskap for prosjektet "Søgnes historie".....	55
Kommunens tilbud om økonomisk rådgivning.....	60
Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører.....	64
Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer.....	75
Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028.....	89
Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028.....	98
Lukket.....	105

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

Kristiansand folkebibliotek - Statistikk for 2023

Tiltaksplan status 2024

Presentasjon Bibliotek og Demo-Rona Kultur- og idrettsutvalget 29.08.24

Presentasjon Eugene Guribye Kultur og idrettsutvalget 29.08.24

Presentasjon Frivillighet Kultur- og idrettsutvalget 29.08.24

Komplett innkalling: Kultur- og idrettsutvalget (29.08.2024) Tema: Frivillighet og bibliotek

Saksliste Kultur- og idrettsutvalget 29.08.2024

PROTOKOLL KULTUR- OG IDRETTSUTVALGET

Dato: 29.08.2024
Sted: Formannskapssalen
Behandlede saker: 39/24 - 58/24
Møtets varighet: Kl. 15.00 til 20.00
Møteleder: Leder i utvalg Tor Kristian Ludvigsen (KRF)

Til stede:

Erle Wright Severinsen (H)
Raymond Larsen (H)
Mentor Rashica (H)
Tor Kristian Ludvigsen (KRF)
Steinar Bergstøl Andersen (FRP) møtt kl. 16.30
Adriana Ruiz Parada (AP)
Jens Anders Ravnaas (PS) for Abdullahi Mohamed Alason (AP)
Andreas Landmark (SV)
Petter Benestad (V)
Grethe Holberg (UAVH)
Bjørn Voreland (KON) møtt kl. 17.00, for Ole Jacob Prebensen (KON)

Til stede fra administrasjonen:

Kulturdirektør Camilla Jarlsby
Kommunalsjef kultur og fritid Stein Tore Sorthe
Stabsleder Gunn-Heidi Gabrielsen
Kommunalsjef frivillighet og innbyggerdialog Ingunn Kvivik
Kommunalsjef idrett Christian Jørgensen
Enhetsleder frivillighet og medvirkning Anne Grete
Rådgiver frivillighet Annette Sørlie Stray
Biblioteksjef Anne Kristin Undlien
Spesialbibliotekar Melina Charlotte Berka
Rådgiver Marianne Laukvik
Enhetsleder innbyggertorg Helle Geheb
Rådgiver Lars Petter Aasheim
Utvalgsssekretær Maren Svenning

Dessuten møtte:

Forsker 1 NORCE Eugene Guribye
Repr. Ungdommens bystyre Daniel Jaferi

Utdelt i møte:

- Temaplan frivillighet 2022-2026
- Bibliotekplan for Kristiansand folkebibliotek 2022 – 2026, Temaplan – revisjon av Bibliotekplan 2013 – 2017 10.05.22
- Kom deg på nett rett og slett
- Gratis workshops for alle mellom 15 – 25 år

Tema: Frivillighet og bibliotek

Frivillighetsplan

v/ enhetsleder frivillighet og medvirkning Anne Grete og rådgiver frivillighet Annette Sørli Stray

- Bakgrunn for temaplanen
- Mandat
- Innholdsfortegnelse
- Sosialt entreprenørskap
- Utfordringsbilde → oppfølging av planen
- Satsingsområder og delmål
- Frivilligbørs
- Temamøter
- Natteravner
- Frivilligfestival 21. september
- Elvefestivalen 8. september
- Festkonsert og utdeling Frivillighetsprisen 1. desember
- Frivillighet i et beredskapsperspektiv
- Oppfølging av planen- noen refleksjoner
- Noen nasjonale frivillighetstrender
- Prosentvis inndeling av frivillige organisasjoner i Kristiansand
- Frivilligsentraler i Kristiansand

Kommunens rolle som tilrettelegger for frivillighet

v/ forsker 1 NORCE Eugene Guribye

- Myndighetenes ambisjoner om frivillighet
- Den andre samhandlingsreformen
- Utfordringsbilde
- Obligatorisk frivillighet
- Fra Kommune 1.0 til 3.0
- Kommune 3.0
- 1. Starte med ressurser, ikke behov
- Behovsstien
- Ressurstien
- Frivillig innsats
- Ressurskartlegging
- Mattering
- 2. Skape møteplasser
- Bylivshus Aarhus
- Gamle institusjoner ny bruk
- 3. Lederskap
- 4. Nøytral fasilitator
- 5. Tilrettelegging, ikke «mobilisering»
- De frivillighetspolitiske bud
- Bolystteam Steinkjer
- Frivilligsentralene som bindeledd
- Clearinghouses
- Utviklingen av frivilligsentralene i Norge
- Utfordringer for sentralene
- Ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler
- Frivilligsentral som knutepunkt?
- Oppsummering: Kommunens rolle som tilrettelegger for frivillighet

Bibliotekplan

v/ biblioteksjef Anne Kristin Undlien

- Kristiansand folkebibliotek – Fantasi i overflod
- Kommer: Demo Rona
- Planlegges: Kultursenter øst
- Nasjonale føringer
- Regionale og kommunale føringer
- Satsningsområdene
- Møteplass – ytringsfrihet – meningsutveksling – demokratiutbygging
- Kunst, litteratur, kultur
- Deling av livserfaring, kunnskap, ferdigheter
- Møteplassen, ytringsfrihet, demokratibyggning
- Kunst, litteratur, kultur
- Livserfaring, kunnskap, ferdigheter

Demo-Rona

v/ spesialbibliotekar Melina Charlotte Berka

- Demo Rona, bibliotek kultursenter møteplass
- Hva er Demo-konseptet?
- Vi involverer elever
- Lag en modell for Demo-Rona
- Vi involverer lag og foreninger
- Å lære av andres suksesshistorier
- Jinos, Zaka, Mohammed
- Hvor skal Demoen være?

Spørsmålsrunde

39/24 Godkjenning av kultur- og idrettsutvalgets protokoll av 06.06.24
(ark.nr. 2023033430)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget godkjenner kultur- og idrettsutvalgets protokoll av 06.06.24.
(Enst.)

40/24 Årsrapport 2023 - Vest-Agder-museet
(ark.nr. 2023031542)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 fra Vest-Agder-museet til orientering.
(Enst.)

41/24 Årsrapport 2023 - Rytmisk satsing v/SØRF
(ark.nr. 2023031542)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 om rytmisk satsing fra Musikkontoret SØRF til orientering.
(Enst.)

42/24 Årsrapport 2023 - Stiftelsen fullriggeren Sørlandet
(ark.nr. 2023031542)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapporten for 2023 fra stiftelsen fullriggeren Sørlandet til orientering.
(Enst.)

43/24 Årsrapport 2023 - ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter
(ark.nr. 2023031542)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 fra stiftelsen ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter til orientering.
(Enst.)

44/24 Årsrapport 2023 - Bragdøya kystlag
(ark.nr. 2023031542)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 fra Bragdøya kystlag til orientering.
(Enst.)

45/24 Årsrapport 2023 - Naturmuseum og botanisk hage
(ark.nr. 2023031542)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 fra UiA, Naturmuseum og botanisk hage, til orientering.
(Enst.)

46/24 Årsrapport 2023 – Stiftelsen Kunstsilo
(ark.nr. 2024017520)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

1. Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport 2023 fra Stiftelsen Kunstsilo til orientering.
(Enst.)
2. Kultur- og idrettsutvalget anmoder Stiftelsen Kunstsilo til å følge bestemmelsene i offentlighetsloven.
(Enst.)

Forslag:

Kulturdirektøren fremmet følgende innstilling:

«Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport 2023 fra Stiftelsen Kunstsilo til orientering.»

SV fremmet følgende tilleggsforslag:

«Kultur- og idrettsutvalget anmoder Stiftelsen Kunstsilo til å følge bestemmelsene i offentlighetsloven.»

Voteringer:

SV sitt tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt. Vedtakets pkt. 2.
Kulturdirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt. Vedtakets pkt. 1.

47/24 Årsrapport 2023 - Kristiansand Kunsthall
(ark.nr. 2024017530)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport 2023 for Kristiansand Kunsthall til orientering.
(Enst.)

48/24 Årsrapport 2023 - Agder Kunstsenter
(ark.nr. 2024017531)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for Agder Kunstsenter til orientering.
(Enst.)

49/24 Årsrapport 2023 - Barnefilmfestivalen
(ark.nr. 2024018378)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport og årsregnskap for 2023 fra Barnefilmfestivalen til orientering
(Enst.)

50/24 Årsrapport 2023 - Mediefondet Zefyr
(ark.nr. 2024018436)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport og årsregnskap for 2023 fra Mediefondet Zefyr til orientering
(Enst.)

51/24 Årsrapport 2023 - Kilden Teater og Konserthus
(ark.nr. 2024018394)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport og årsregnskap for 2023 fra Kilden Teater og Konserthus IKS til orientering
(Enst.)

52/24 Årsrapport 2023 - Kilden Kultur
(ark.nr. 2024018427)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport og regnskap for 2023 for Kilden Kultur til orientering
(Enst.)

53/24 Avslutning av regnskap for prosjektet "Søgnes historie"
(ark.nr. 2020001496)

Kultur- og idrettsutvalgets vedtak:

1. Kultur- og idrettsutvalget godkjenner at kommunens engasjement i bokprosjektet «Søgnes historie» avsluttes per september 2024, med en økonomisk underdekning på kr 76 785 som dekkes av kommunalområdets disposisjonsfond.

2. Mediagrappa i Søgne overtar fullt eierskap til restopplaget og alle framtidige salgsinntekter.

(Enst.)

54/24 Kommunens tilbud om økonomisk rådgivning
(ark.nr. 2023027124)

Kultur- og idrettsutvalgets innstilling:

Bystyret tar redegjørelsen til orientering.
(Enst.)

Protokolltilførsel:

KRF og FRP fremmet følgende protokolltilførsel:

«Vi jobber videre med saken i gruppene frem mot Bystyret for å vurdere om vi har fått med alt vi ønsker å få svar på.»

**55/24 Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale
entreprenører**
(ark.nr. 2024013676)

Kultur- og idrettsutvalgets innstilling:

Bystyret tar saken til orientering
(Enst.)

56/24 Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer
(ark.nr. 2024006565)

Kultur- og idrettsutvalgets innstilling:

1. Bystyret tar kunnskapsgrunnlaget og situasjonsbeskrivelsen til orientering.
 2. Bystyret vedtar at kommunen inviterer til fast og målrettet samarbeid med de organisasjonene som har matutdeling og andre relevante aktører. Tiltak som er beskrevet i saken følges opp gjennom dette samarbeidet. Målet med samarbeidet er å bidra til at innbyggere styrkes i å mestre eget liv.
- (Enst.)

57/24 Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,
(ark.nr. 2024016329)

Kultur- og idrettsutvalgets innstilling:

1. Skjenketiden i Kristiansand kommune varer til kl. 02.00.
(6/5)
 2. Skjenketiden som vedtas av Bystyret forankres og følges opp som et tiltak i Alkoholpolitisk handlingsplan, 2024-2028
- (Enst.)

Forslag:

Kommunedirektøren fremmet følgende innstilling:

- «1. Skjenketiden i Kristiansand kommune varer til kl. 02.00
2. Skjenketiden som vedtas av Bystyret forankres og følges opp som et tiltak i Alkoholpolitisk handlingsplan, 2024-2028.»

V fremmet følgende endringsforslag til pkt. 2.3.2:

«Andre avsnitt i pkt 2.3.2 - skjenketider endres til: «I Kristiansand kommune vil skjenketiden være fra kl. 09.00 - 03.00 for gruppe 1 og 2, og fra kl.13.00 – 03.00 for gruppe 3. Skjenketidene evalueres etter to år, høsten 2026.»

FRP fremmet følgende alternativ til pkt. 1:

«Skjenketiden settes til 03.00, og det søkes Stortinget om ubegrenset åpningstid med alkoholserving for aktører som ønsker det.»

Voteringer:

FRP sitt alternative forslag til pkt. 1 falt med 10 mot 1 stemmer (FRP)
Ved alternativ votering stemte 6 for kommunedirektørens innstilling pkt. 1 mens 5 stemte for V sitt endringsforslag (H, V, FRP)
Kommunedirektørens innstilling pkt. 2 ble enstemmig vedtatt.

58/24 Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028
(ark.nr. 2024016329)

Kultur- og idrettsutvalgets innstilling:

1. Alkoholpolitisk handlingsplan med retningslinjer for perioden 2024 -2028 vedtas.

(Enst.)

2. Det vises til pkt 2.2.1 i alkoholpolitisk handlingsplan. Bystyret anmoder kommunedirektøren om å fremlegge en egen sak om kommunens håndtering av reklame og informasjon i sosiale medier.

(9/2)

Forslag:

Kommunedirektøren fremmet følgende innstilling:

«Alkoholpolitisk handlingsplan med retningslinjer for perioden 2024 -2028 vedtas.»

V fremmet følgende endringsforslag til retningslinjenes pkt. 3.1:

«Det vises til pkt 3.1 - bevillingsperiode - i alkoholpolitiske retningslinjer. Bystyret innfører f.o.m. 2024 en skjenkebevillingsperiode på 4 år, med automatisk fornyelse på 4 nye år, jfr alkohollovens § 1-6.Bevillingsperioden.»

V fremmet følgende tilleggsforslag til handlingsplanens pkt. 2.2.1:

«Det vises til pkt 2.2.1 i alkoholpolitisk handlingsplan. Bystyret anmoder kommunedirektøren om å fremlegge en egen sak om kommunens håndtering av reklame og informasjon i sosiale medier.»

V fremmet følgende endringsforslag til retningslinjenes pkt. 3.3:

«Det vises til pkt 3.3 - Virksomheter kommunen kan unnlate å innvilge bevilling til - i alkoholpolitiske retningslinjer. Pkt d) strykes. (Frisørsalonger, spa og velvære, klesbutikker og andre lignende konsepter)

I tillegg foreslår vi at det innarbeides et nytt punkt i retningslinjene med følgende tekst:

- Frisørsalonger, spa og velvære kan søke om skjenkebevilling på lik linje med aktivitetshaller – bowling og padelsenter etc.
- Klesbutikker og «andre lignende konsepter» kan søke om midlertidig skjenkebevilling for spesielle kundearrangement.
- For nye type butikkonsepter som er bransjeglidende kan det søkes om fast skjenkebevilling.
- Bedrifter som selger/gir kulturopplevelser kan søke om midlertidig skjenkebevilling for spesielle kundearrangement.»

KRF fremmet følgende endringsforslag til retningslinjenes pkt. 3.3.1 og 3.3:

«1. Under alkoholpolitiske retningslinjer:

Stryk punkt 3.3.1, som omhandler muligheten til å gi skjenkebevilling på idrettsarena/idrettsarrangement.

2. Under alkoholpolitiske retningslinjer:

Tilleggspunkt under 3.3, som punkt e): idrettsarena/idrettsarrangement.»

Voteringer:

V sitt endringsforslag til retningslinjens pkt. 3.1 falt med 6 mot 5 stemmer (H, V, FRP)

V sitt tilleggsforslag til handlingsplanens pkt. 2.2.1 ble vedtatt med 9 mot 2 stemmer. Vedtakets pkt. 2 (KRF, KON)

V sitt endringsforslag til retningslinjenes pkt. 3.3 falt med 6 mot 5 stemmer (H, V, FRP)
KRF sine endringsforslag til retningslinjenes pkt. 3.3.1 og 3.3 falt med 8 mot 3 stemmer (KRF, AP, KON)
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt. Vedtakets pkt. 1.

Eventuelt

Repr. Adriana Ruiz (AP) stilte spørsmål om hvilke initiativ til varige og synlige tiltak på Katrine Lunde sin plass som en av våre største idrettshelter gjennom tidene.

Leder og kulturdirektøren besvarte spørsmålet.

Lukking av møtet:

Kulturutvalget vedtok enstemmig å lukke møtet etter Kommuneloven 11-5 tredje ledd bokstav b.

59/24 Tildeling av Kristiansand kommunes kulturpris for 2024

Unntatt etter offentlighetsloven offl. § 26, 2. ledd

Saksdokumentet er unntatt offentlighet

Møtet åpnet.

Møtet hevet.

Punkt .: Lukket

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 39/24: Godkjenning av kultur- og idrettsutvalgets protokoll av 06.06.24

Bilag

Protokoll Kultur- og idrettsutvalget 06.06.2024

Dato 10. juni 2024
Saksnr.: 2023033430-41
Saksbehandler Maren Svenning
Godkjent av Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Godkjenning av kultur- og idrettsutvalgets protokoll av 06.06.24

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget godkjenner kultur- og idrettsutvalgets protokoll av 06.06.24.](#)

Vedlegg:
Protokoll Kultur- og idrettsutvalget 06.06.2024

Punkt 40/24: Årsrapport 2023 - Vest-Agder-museet

Bilag

Representantskapssak-0624-Vedlegg-2-Revidert-regnskap-for-2023-med-noter-og-revisjonsberetning

Vest-Agder-museet-IKS-Arsmelding-2023

Dato 4. juli 2024
Saksnr.: 2023031542-60
Saksbehandler Marianne Laukvik
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Vest-Agder-museet

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 fra Vest-Agder-museet til orientering.](#)

Saksutredning

Vest-Agder-museet IKS (VAM) mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 7,24 mill. kroner. For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsmelding og regnskapet 2023 fram for kulturutvalget til orientering.

Vest-Agder-museet er Sørlandets største museum og består av totalt 12 avdelinger. Selv om museet har sine avdelinger spredd utover hele fylket, ligger hele fem av dem i Kristiansand (Odderøya museumshavn, Kristiansand museum, Kristiansand kanonmuseum, Gimle Gård og D/S Hestmanden). I tillegg er fagseksjonen og sentraladministrasjonen lokalisert til Odderøya i Kristiansand. Museet gjør en stor innsats for å formidle byens historie, både til barn og unge (bl.a. gjennom Den kulturelle skolesekken), til byens egne innbyggere gjennom skiftende utstillinger og til turister, særlig på sommeren. Slagordet til VAM er Vi forteller din historie.

Vest-Agder-museets avdelinger i Kristiansand hadde i 2023, mellom 70 000 og 80 000 besøkende på egne arenaer eller arrangementer hvor avdelingene var deltakere/arrangører). VAM samlet hadde i overkant av 150 000 besøkende. Det er ny rekord.

Det har blitt lagt ned et stort arbeid med å ta igjen etterslepet på bygningsvedlikehold på Kristiansand museum, bl.a. med ekstra støtte fra Agder fylkeskommune og Stiftelsen UNI.

VAMs formål er å organisere innsamling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av kunst- og kulturhistorien i tidligere Vest-Agder. Museet har ansvar for drift og forvaltning av de samlinger og anlegg som gjennom avtaler er del av det konsoliderte museet.

Fra årsmeldingen

Siden 2019 har Vest-Agder-museet ledet det delvis EU-finansierte prosjektet «Identity on the Line». Prosjektet har arbeidet med langtidskonsekvenser av familiehommeligheter og det å ikke snakke om traumatiske eller vanskelige hendelser. I prosjektet har sju land samarbeidet og intervjuet 164 personer. Da prosjektet avsluttet høsten 2023, hadde 193 000 personer besøkt de ulike utstillingene, og hele 195,7 millioner hadde hørt om prosjektet gjennom aviser, tv, radio og sosiale medier.

Et av de største pågående prosjektene i museet er realiseringen av nytt museumsbygg på Odderøya i Kristiansand. Bygget skal være et nav i museets samlede virksomhet, formidle regionens maritime historie og samtidig være et bymuseum for Kristiansand. Det nye bygget skal også være en viktig møteplass, både mellom museet og andre kulturhistorisk interesserte grupper, men ikke minst mellom museet og sosiale grupper som ikke bruker museet i dag. Sistnevnte er en viktig del av museets samfunnsrollearbeid.

På Odderøya har arbeidet med å åpne Haubitsanlegget for publikum fortsatt, i samarbeid med Odderøyas Venner. Kulturhistorisk gruppe Odderøya, hvor Kristiansand kommune stiller med sekretær, er her en samlende faktor. Dette er en tidkrevende prosess, fordi anlegget er både gammelt og stort.

Vest-Agder-museet har definert fem tematiske hovedområder i gjeldende strategiske plan: Militærhistorie, industrihistorie, maritim historie, byggeskikk og besøksstedenes egenhistorie/lokalhistorie. Museets slagord er «Vi forteller din historie».

Overføring av handlingsbåren kunnskap - immateriell kulturarv.

Vest-Agder-museet arbeider med immateriell kulturarv på flere plan og forvalter mange teknisk-industrielle kulturminner som fremdeles er i drift, for eksempel Sjølingstad uldvarefabrik, Setesdalsbanen og DS Hestmanden. Her er den handlingsbårne og immaterielle kunnskapen essensiell for å kunne ta vare på, drifte og vedlikeholde maskiner, infrastruktur og utstyr på en autentisk og bærekraftig måte. Det er viktig med kontinuitet i ansatte og frivillige og opplæring for å sikre denne kompetansen for fremtiden. Videreføring og dokumentasjon av handlingsbåren kunnskap er et satsingsområde i museet.

Økonomi

Årets inntekter i driftsregnskapet, inklusive prosjekttilskudd fra offentlige og private tilskuddsytere, utgjorde i 2023 96 895 723 kroner. Tilsvarende utgjorde årets driftsutgifter 87 152 445 kroner. Til sammen gir dette, korrigert for avskrivninger og øvrige eksterne finanstransaksjoner, et netto driftsresultat på 14 723 754 kroner.

Vedlegg:

Representantskapssak-0624-Vedlegg-2-Revidert-regnskap-for-2023-med-noter-og-revisjonsberetning

Vest-Agder-museet-IKS-Arsmelding-2023

Punkt 41/24: Årsrapport 2023 - Rytmisk satsing v/SØRF

Bilag

Prosjektbeskrivelse RS 2025

Årsrapport Sørf 2023 signert

SØRF -Årsregnskap 2023

Dato 5. juli 2024
Saksnr.: 2023031542-65
Saksbehandler Marianne Laukvik
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Rytmask satsing v/SØRF

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 om rytmask satsing fra Musikkontoret SØRF til orientering.](#)

Saksutredning

Sørnorsk kompetansesenter for musikk (Sørf) mottok i 2023 et tilskudd fra Kristiansand kommune på 820 000 kroner for å administrere og fordele kommunens tilskuddsordning «Rytmask satsing». For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapporten og årsregnskapet for 2023 fram for kulturutvalget til orientering.

Administrasjon og saksbehandling

Sørf administrerer Rytmask satsing på vegne av Kristiansand kommune. Dette innebærer saksbehandling av søknader og rapporter, oppfølging av søkerne og koordinering av det eksterne tildelingsutvalget som bestemmer tilskudds-fordelingen i 4 årlige tildelingsmøter. For Sørf er det viktig å ha en armlengdes avstand til tildelingene. Tildelingsutvalget består av en representant fra kultur-sektoren i Kristiansand kommune, en representant fra Sørf's styre og en representant for det frie musikkfeltet i byen.

Nøkkeltall

Fordelingen av midlene på de forskjellige områdene foregår etter en fast nøkkel som ble vedtatt av kulturstyret i 2018: 87% av tildelingssummen er søkbare midler innenfor ordningen, 10% går til saksbehandling og administrasjon og 3% til drift av øvingsbingene ved Samsen (driftet av AKKS Kristiansand).

I 2023 fikk SØRF inn til sammen 112 søknader om støtte til arrangement-, turné- eller profesjonaliseringsformål. Sammenlignet med foregående årets søknadstall på 121 søknader. Av 112 søknader fikk 63 søkere innvilget støtte, det vil si rundt 55%. Støttebeløpet lå gjennomsnittlig på kr 11 048,- (sammenlignet med kr 13 907,- året før). Til sammen ble det søkt om kr 3 020 359,-. Dermed var det ingen sak å få delt ut midlene som var tilgjengelige i tilskuddsordningen. Til sammen ble det bevilget kr 696 000,-. Til sammen ble det bevilget midler til 242 konserter (i konserttrekker, turnéer eller enkeltkonserter).

Øvingsbinger

3% av tildelingen går til drift av de to øvingsbingene ved Samsen kulturhus. 2014 ble administrasjonen av Musikkbingene overgitt til AKKS Kristiansand. De er derfor flyttet til området rundt Samsen kulturhus hvor de også i 2023 var i godt bruk av band og artister som øver for å gå på en scene i byen eller reise på turné. Øvingsbingene har vært fullbooket gjennom hele 2023 og har venteliste. Som regel deler to band på en øvingsbinge. Kristiansand kommune har mangel på egnede øvingslokaler til artister og band. Dermed er øvingsbingene et viktig bidrag for å gi musikkmiljøet nødvendig infrastruktur i byen.

Rytmisk satsing i endring

Kristiansand kommunes Satsing på rytmisk musikk er veldig populært. Videreutvikling av ordningen har vist seg vellykket i sin nyansering av støttetilbudet for både førstegangssøkere og mer etablerte artister. Arrangørmiljøet i Kristiansand har tatt en posisjon helt i Norgestoppen, både når det gjelder frekvens, kvalitet og profesjonalitet på arrangementene.

Arrangement- og turnéstøtten er viktig, og bærer hovedvekten av tilskudd i ordningen og mesteparten av alle midlene tildeles her. Samtidig ser SØRF stor pågang på profesjonaliseringstilskudd. Profesjonaliseringsmidlene styrker profesjonaliteten i feltet i Kristiansand. Midlene gir mulighet for utenlandslansering av en artist, markeds kampanjer, kompetanseheving, nettverksbygging og utvikling av strategi. Å styrke feltet på dette nivået er blitt viktig i et langsiktig perspektiv. Tildelingsutvalget har fleksibilitet i prioriteringen av midlene mellom arrangement og profesjonalisering.

Profesjonaliseringsmidler i tall

2020: 23 søknader, innvilget 13 søknader til låtskrivercamp, musikkvideo, profesjonalisering, utgivelser, markedsføringskampanje og forprosjekt produsentteam, med et gjennomsnittbeløp på 13 070 kr.

2021: 30 søknader, innvilget 20 søknader om musikkvideo, promo, utgivelser, kompetanseheving, nettverk og profesjonalisering og lydtekniker kursrekke, med et gjennomsnittbeløp på 11 050 kr.

2022: 28 søknader, innvilget 19 søknader til musikkvideo, pr kampanjer, slipp kampanjer, utenlandssatsing, utvikling av visuell identitet, albumpromo og nettverks/promo tur, med et gjennomsnittbeløp på 8 197 kr.

2023: 35 søknader, innvilget 19 søknader til kompetanseheving, utenlandsprosjekter, låtskrivercamp, markedsføring, musikkvideo, release, preprod, fagkonferanse og visuell profil, med et gjennomsnittbeløp på 12 658 kr.

Økonomi

Beløpet som gjenstår er kr 17 400,- og vil bli videreført til 2024 og brukt i inneværende år.

Vedlegg:

Prosjektbeskrivelse RS 2025

Årsrapport SørF 2023 signert

SØRF -Årsregnskap 2023

Punkt 42/24: Årsrapport 2023 - Stiftelsen fullriggeren Sørlandet

Bilag

Årsberetning 2023 for Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet - signert 27.02.2024

Dato 4. juli 2024
Saksnr.: 2023031542-59
Saksbehandler Marianne Laukvik
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Stiftelsen fullriggeren Sørlandet

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapporten for 2023 fra stiftelsen fullriggeren Sørlandet til orientering.](#)

Saksfremlegg

For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsmelding for 2023 fram for kultur- og idrettsutvalget til orientering. Stiftelsen fullriggeren Sørlandet (SFS) mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 2,886 mill. kroner.

Med formål om forutsigbarhet, planmessig bevaring og fornyelse av fartsbevis har stiftelsen i 2022 utviklet en bevaringsplan for kommende 10 år. Stiftelsen fortsetter arbeidet med å realisere et bærekraftig bevaringsprogram. Programmet tar opp i seg behovet for å bevare skipet for fremtiden. Programmet er langsiktig og gir bedre oversikt over fremtidige finansieringsbehov for interessenter på alle nivåer, og fra 2022 har Stiftelsen begynt avsetning til fremtidig vedlikehold.

Samfunnsoppdrag

Stiftelsens vedtekter fastslår at formålet med virksomheten er å eie, drive og bevare fullriggeren Sørlandet. Skutas samfunnsoppdrag løses blant annet gjennom følgende:

- Internasjonal videregående skole (A+ World Academy) hvor ungdom fra Norge og verden ellers tilbys et undervisnings-opplegg som er akademisk, praktisk og med trening i samhandling og ledelse, samt global innsikt og kulturforståelse.
- Tall Ships Races hvor ungdom i alderen 15 til og med 25 år får mulighet til å prøve seg i de mange viktige oppgaver som må til for å seile et tradisjonelt rigget seilskip.
- sommersesongen tilbyr skuta opplevelser for øre, gane og hjerte gjennom sine populære musikalske skalldyrcruise langs Sørlandskysten.
- Skoleskipet Sørlandet gir vår region og nasjon stolthet og identitet ved å fungere som ambassadør i inn- og utland for Kristiansand, Agder og Norge.
- Skoleskipet Sørlandet samler Agder og minner besøkende om landsdelens maritime historie
- Helårsdrift og investeringer bidrar til nødvendig vedlikehold og bevaring av den snart 100 år gamle skuta.

Verkstedsopphold på Bredalsholmen

Det ble gjennomført et planlagt verkstedsopphold på Bredalsholmen dokk og fartøyvernseier i juni 2023 i forbindelse med mellomklassing og besiktigelser fra Sjøfartsdirektoratet og Det norske Veritas.

Sommer 2023

I løpet av sommeren seilte Sørlandet med Natur og Ungdom i en måned før hun deltok i deler av Tall Ships Races 2023 med besøk i Fredrikstad, Arendal og Lerwick (Shetland). Noen musikalske skalldyr-cruise ble også gjennomført i Grimstad og Ny-Hellesund før nok en vellykket deltakelse i Arendalsuka og nye forberedelser for nytt skoleår.

Økonomi

Årsresultat for 2023 ble 2 837 699 kroner. Egenkapitalen, inkludert ansvarlig lånekapital ved årsskiftet er 18 723 753 kroner.

Vedlegg:

Årsberetning 2023 for Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet - signert 27.02.2024

Punkt 43/24: Årsrapport 2023 - ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter

Bilag

Vedlegg 1 - Årsrapport 2023

Dato 4. juli 2024
Saknr.: 2023031542-61
Saksbehandler Marianne Laukvik
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 fra stiftelsen ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter til orientering.](#)

Saksutredning

Arkivet freds- og menneskerettighetscenter mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 1,2 mill. kroner. For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapporten for 2023 fram for kulturutvalget til orientering.

Arkivet i Kristiansand er et av syv nasjonale freds- og menneskerettighetscenter. Med bakgrunn i historien som Gestapos hovedkvarter på Sørlandet arbeider senteret med temaer som demokrati, medborgerskap og inkludering. Arkivets formål er å eie og forvalte det tidligere Statsarkivet i Kristiansand. Bygningen skal være en del av et informasjonssenter om okkupasjonen og krigstiden 1940-45. Det skal også være et utdanningscenter for fremtidsrettet fredsarbeid, basert på demokrati, frihet og menneskeverd. Stiftelsen skal drive og ha ansvar for vitenskapelig forskning på de aktuelle fagområdene. Gjennom forskning, formidling og utvikling driver senteret med et langstrakt og variert arbeid innen et større nettverk i kommunen.

ARKIVET har lagt bak seg et år med gode besøkstall. Gjennom foredrag, konferanser, undervisningsopplegg og andre bidrag, har ARKIVETs ansatte også vært til stede på en rekke relevante arenaer lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Totalt 20 801 mennesker besøkte ARKIVET i 2023 mot 19 346 året før.

ARKIVET kan vise til flere høydepunkter som ble gjennomført i 2022 med ulike Samarbeidspartnere. Her er et utvalg:

25.-30. januar	Markering av Holocaustdagen
19. mars	Krigsseilersøndag
21. mars	Halvdagsseminar: Rasisme NÅ! FNs internasjonale dag mot rasediskriminering.
2.-8. mai	Demokratiuka
5. mai	Europakonferansen, medarrangør
8. mai	Minnekommisjonen, Utstillingsåpning
14.-18. august	Arendalsuka 2023

2-. november	Minnemarkering i Oslo for falne norske krigsseilere ved skipet "Montevideo Maru" med HM Kongen som gjest.
15.-16. november	Todagers historieseminar, "Hjemmeseilere" i tysk-kontrollert farvann under andre verdenskrig
November, desember	Fagdager med Amnesty International
19. desember	Førpremiere "Konvoi"

ARKIVET forebygger utenforskap gjennom ungdomsklubben *Fredag på ARKIVET*, historiefortellingen til BE HEARD! og PLATTFORMs arbeid med å forebygge radikaliserings. I Dembra jobbes det målrettet med å bekjempe rasisme.

ARKIVET gikk inn i 2023 med ny status som forskningsorganisasjon, godkjent av Norges forskningsråd (NFR). Med ny forskningsplan som gir retning til produksjon, pågående forskningsprosjekter som følger planlagt progresjon, flere fagseminarer og faglig formidling i mange kanaler, har ARKIVET lagt bak seg et nytt år hvor utvikling og formidling av kunnskap har stått i fokus for virksomheten.

Året har vært preget av godt besøkte undervisningsopplegg, som har nådd totalt 7 893 elever. 2 555 har deltatt på «Valg og verdier», som er det faste undervisningsopplegget for elever på ungdomstrinnet. 990 elever på videregående skole har fått besøk av ARKIVET på sine skoler med DKSopplegget «En statue til besvær» og 482 elever på mellomtrinnet har deltatt på «Minnested: ARKIVET».

Omtrent 2 200 niendeklassinger fra Arendal og Kristiansand kommune tok del i markeringen av Holocaustdagen 2023. I Kristiansand foregikk markeringen på Fønix kino og på Kilden. I Arendal var arrangementet lagt til Arendal Kulturhus.

Økonomi

Årsregnskapet viser et overskudd på kr 777 891 for 2023. Overskuddet blir disponert som følger: avsetning til Krigsseilerfond kr 128 835, kr 500 000 til Prosjektutviklingsfond og kr 149 056 til annen egenkapital. Stiftelsen har god egenkapital og lav risiko i driften.

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Årsrapport 2023

Punkt 44/24: Årsrapport 2023 - Bragdøya kystlag

Bilag

Årsmelding 2023 - signert

Årsregnskap bragdøya kystlag 2023

Dato 4. juli 2024
Saksnr.: 2023031542-58
Saksbehandler Marianne Laukvik
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Bragdøya kystlag

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 fra Bragdøya kystlag til orientering.](#)

Saksutredning

For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsberetning for 2023 fram for kulturutvalget til orientering. Bragdøya kystlag mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 1,437 mill. kroner. 287 000 kroner kom fra Helse og mestring og 1,150 mill. kroner ble tildelt fra Kultur og innbyggerdialog.

Bragdøya kystlag ble stiftet i 1986 som et lokallag av det nasjonale Forbundet KYSTEN. Kystlaget har vært drivkraften i utviklingen av Bragdøya Kystkultursenter. I dag er det landets største kystlag med 825 medlemmer i alle aldersgrupper.

Bragdøya kystlag ønsker å:

- Være en aktiv kulturvernorganisasjon
- Skape et miljø preget av mangfold, aktivitet og samarbeid mellom ulike
- aldersgrupper og mellom profesjonelle og amatører
- Være en hovedaktør i utvikling og drift av Bragdøya Kystkultursenter

I tillegg driver Bragdøya kystlag båtruten kjent som badebåten til øyene i Kristiansandsskjærgården.

Flere kommunalområder har ansvar og virksomhet på Bragdøya: By- og stedsutvikling, Oppvekst, Helse og mestring samt Kultur og innbyggerdialog. Alle disse fire kommunale områdene var i 2023 representert i Styret for utviklingen av Bragdøya. Der er også en folkevalgt representant og to representanter fra kystlaget.

Daglig drift – nøkkeltall

-Bragdøyabåten har kjørt faste ruter mellom Lumber brygge og Bragdøya hele året, utenom fri- og helligdager. Det vil si cirka 960 turer t/r Bragdøya i ordinær rute, 76 turer på søndager og rundt 500 ekstra turer.

-Cirka 2000 personer har benyttet seg av kystlagets overnattingstilbud.

-MS Bragdøya har kjørt 72 turer med til sammen 2595 passasjerer, og MD Høllen har kjørt 49 turer med til sammen 1451 passasjerer utover rutekjøring (badebåt og kulturhistorisk rute).

-Det er sendt ut 20 søknader om tilskudd eller støtte.

Større prosjekter

I løpet av året har kystlaget hatt flere store og ressurskrevende prosjekter. De største er:

- Arbeid på Vogts villa med reparasjon og klargjøring for utleie.
- Renovering av MB Høllen.
- Naustet på Bredalsholmen.
- Kompetanseheving for båtbyggerne, i samarbeid med båtbygger John Andersen.

Nullutslippsalternativ for båtparken i kystlaget

En gruppe nedsatt av styret har i løpet av året evaluert dagens drift av fartøyene i kystlaget og vurdert muligheten for å etablere null-utslippsalternativer, fortrinnsvis el-drift. Kristiansand kommune har gitt tilskudd til prosjektet. Kystlaget vil gjøre avtale med ekstern hjelp for arbeid med finansiering av dette prosjektet.

Åpne arrangementer i 2023

30. april	Sesongåpning.
14. mai.	Turist i egen by, medarrangør.
11. Juni.	Robåtens og kystens dag.
26. August.	Veteran seil.
31. Aug - 3 sept.	Kulturminnedagen.
12. November	Julemarked.

Økonomi og investeringer

For andre år på rad får kystlaget et betydelig underskudd. Inntektene var på 7,8 mill. Det er en nedgang på 0,4 mill. fra 2022. Utgiftene var på 8,8 mill. mot 9,1 mill. i 2022. Driftsregnskapet viser et underskudd på 967 198. Dette er 1 374 198 mindre enn budsjettet. Denne forskjellen skyldes blant annet at det var budsjettet med et betydelig tilskudd som kystlaget ikke fikk tilslag på. Tross dette er kystlagets likviditet god, med i overkant av 2,2 mill. på konto.

Det anbefales å lese gjennom den vedlagte årsmeldingen for mer detaljert informasjon om Bragdøya kystlag.

Vedlegg:

Årsmelding 2023 - signert

Årsregnskap bragdøya kystlag 2023

Punkt 45/24: Årsrapport 2023 - Naturmuseum og botanisk hage

Bilag

Naturmuseum og botanisk hage UiA. Årsregnskap og balanse 2023 per 2024-04-15

Årsmelding_NBH_2023

Dato 5. juli 2024
Sakser.: 2023031542-63
Saksbehandler Marianne Laukvik
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Naturmuseum og botanisk hage

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for 2023 fra UiA, Naturmuseum og botanisk hage, til orientering.](#)

Saksutredning

Universitetet i Agder, Naturmuseum og botanisk hage (NBH) mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 4,18 mill. kroner. For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapport for 2023 fram for kulturutvalget til orientering.

NBH er en vitenskapelig institusjon og et museum i henhold til The International Council of Museums (ICOM) definisjoner og retningslinjer, og har som formål å fremskaffe, dokumentere og formidle kunnskap om naturfaglige forhold med hovedvekt på Agderregionen. NBH driver museum innen fagområdene botanikk, geologi og zoologi, og en botanisk hage på Gimle gård i Kristiansand kommune. I tillegg driver museet en botanisk hage med fjellplanter på Ljosland i Åseral kommune. NBH skal være publikums førstevalg for innhenting av informasjon om naturhistoriske forhold på Agder. Museets faglighet skal holde høy standard for å sikre museets troverdighet og integritet. Museets visjon er å vekke nysgjerrighet og være en kilde til kunnskap om natur, kultur og samfunn på en måte som viser både kontinuitet og endring, sammenheng og forskjeller.

Årsberetningen

Frem til mai 2023 var museet stengt for publikum pga rehabilitering. De første månedene har også vært brukt til å flytte samlingen tilbake til hovedbygningen. NBHs mål har vært å øke standarden samt antallet fornøyde besøkende hvert år. Noen eksempler på hva NBH har gjort for å oppnå dette i løpet av 2023 inkluderer:

- Forbedring av museets infrastruktur, med oppmerksomhet på forbedret HMS og gode forhold både for ansatte og publikum. Dette inkluderer utforming og etablering av tilstrekkelige fasiliteter for universell utforming, nytt brannvarslingssystem og nye ventilasjon- og strømanlegg.
- Forbedring av kvalitet og visuell estetikk for de permanente utstillingene på museet.
 - Første etasje: nye elementer er blitt innlemmet i utstillingen som nå gir en bedre forståelse for begreper som istiden, genetisk drift og gjensetting av arter i Nord-Europa.

- NBHs lobbyområde er blitt oppgradert; et nytt konsept som inkluderer hovedinngangen, museumskafeen og butikken er blitt iverksatt.
- Flere nye midlertidige utstillinger, knyttet til NBHs tre fagområder (zoologi, geologi og botanikk), er blitt utviklet og satt opp rundt museets hovedbygning. Dette inkluderer i) en liten utstilling i kafeen, ii) en geologisk utstilling utenfor i botanisk hage samt på andre etasje, iii) et forbedret og oppgradert drivhus for sukkulenter og kaktus, og ikke minst, den nye vandreende utstillingen for 2023-2025 om natur og klimaendringer.
- NBH har økt innsatsen og kvaliteten innenfor bevissthet, engasjement og utdanning av publikum. Museet har mottatt en betydelig økning i besøk av skoler og barnehager, samt småbarnsfamilier. NBHs ansatte har deltatt i flere konferanser og symposier der de har presentert emner innenfor zoologi, geologi, botanikk og bevaringsbiologi.
- Det har vært en økning i antall samarbeidsprosjekter med biologi- og kunststudenter fra Universitetet i Agder som har bidratt til å finne innovative måter å presentere emner av aktuell betydning for publikum.
- NBHs kvalitet og standard innen digitalformidling har økt de siste to årene med tilstedeværelse på sosiale medier som TikTok, Facebook, Instagram samt en helt ny nettside.
- Nye og innovative aktiviteter for barn, undervisning, veiledning og utdanningsopplegg er nå tilgjengelige via NBHs nettside, samt muligheten til å leie ut deler av museets lokaler til møter eller konferanser.

Foreløpige statistikker ved begynnelsen av 2024 viste at antall årlige besøkende (billetter, museumskafeen og butikken) økte fra ca. 18,700 i 2022 til 25,450 i 2023 som er en økning på 36% på ett år. Det å opprettholde en form for tjeneste til publikum i et mini-museum under stengingen har lønnet seg.

Statusrapport over den økonomiske situasjonen

Naturmuseet er organisert ved Fakultetet for teknologi og realfag, Institutt for naturvitenskapelige fag. NBH består som en egen enhet med sitt eget budsjett. Enheten ledes av museumsdirektør. Det er universitetsstyret som vedtar budsjettet i eget vedtak. NBH følger UiA sitt års-hjul i forhold til budsjettering og administrative frister.

Årsregnskapet viser et mindreforbruk på 428 000 kr på grunn av av stenging av hovedbygget fem til februar 2023. Nødvendige oppgraderinger gjorde at NBH stengte hovedbygget i halvannet år. Oppgraderingen ble ellers ikke belastet Naturmuseum og botanisk hage.

Vedlegg:

Naturmuseum og botanisk hage UiA. Årsregnskap og balanse 2023 per 2024-04-15
 Årsmelding_NBH_2023

Punkt 46/24: Årsrapport 2023 - Sørlandets Kunstmuseum/Kunstsilo

Bilag

Årsrapport 2023 Kunstsilo, planer og mål for 2024 og 2025

Årsregnskap 2023 Stiftelsen Kunstsilo

Styrets beretning for 2023

Dato 9. juli 2024
Saksnr.: 2024017520-1
Saksbehandler Angjerd Munksgaard
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 – Stiftelsen Kunstsilo

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport 2023 fra Stiftelsen Kunstsilo til orientering.](#)

Stiftelsen Kunstsilo (Kunstsilo) mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 6 335 000 kroner. For at kommunens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapporten 2023 fram for kultur- og idrettsutvalget til orientering.

Stiftelsen har hatt et meget høyt aktivitetsnivå knyttet til Kunstsilo-prosjektet i 2023. Kunstsilo-prosjektet har også medført et behov for faglig styrking av staben, og organisasjonen er styrket betydelig på flere fagområder.

Museet har i 2023 skaffet følgende ekstern tilleggsfinansiering:

- Prosjektstøtte til mottak av Tangen-samlingen – AKO 12,2 MNOK
- Prosjektstøtte utstillingsprosjekt - AKO 5,2 MNOK
- Prosjektstøtte div prosjekt - AKO 2,3 MNOK
- Prosjektstøtte Barn- og unge - Cultiva 3,0 MNOK
- Prosjektstøtte digital satsing - Kulturrådet 0,7 MNOK
- Prosjektstøtte Ph.d. mv Sørlandets Kompetansefond 0,6 MNOK
- Driftsgaranti - AKO 6,0 MNOK

I årsrapporten leser vi at tilleggsfinansieringen har vært avgjørende for at Kunstsilo har kunnet gjennomføre planlagte og nødvendige aktiviteter for å danne grunnlaget for igangsetting og drift av Kunstsilo i 2024. Årsaken til dette var en mindre økning i tilskudd enn forventet fra Kristiansand kommune i 2023, og at Kunstsilo ikke ble prioritert i statsbudsjettet samme år.

Personalkostnadene og øvrige kostnader blir oppgitt å fremover bli finansiert via driftstilskudd som organisasjonen har fått bevilget, samt en betydelig økning i egeninntekter.

Av gjennomførte aktiviteter og måloppnåelse i 2023 rapporterer Kunstsilo blant annet:

Trygg ivaretagelse: *Forberedelse, overtakelse, innflytting og igangsetting av Kunstsilo.*

Kunstsilo ble delvis overtatt 7. november 2023. Alle museets medarbeidere flyttet da inn i nye kontorlokaler. Overtakelse av resterende deler av Kunstsilobygget var i februar 2024.

30. november 2023 lanserte Kunstsilo åpningsdato og utstillingsprogram for de første 12 månedene. Lanseringen ble avholdt i London. Lanseringen medførte stor internasjonal oppmerksomhet.

Det er bygget opp tverrfaglig kompetanse i utvikling av utstillinger og har gjennomført en ny arbeidsmetodikk for produksjon av museets utstillinger. Gjennom strategiske samarbeid og aktiviteter posisjonerer museet seg innenfor feltet *nordisk modernisme* internasjonalt.

Relevant formidling: *Lansere utstillingsprogram for Kunstsilo, forberede publikum på Kunstsilo og videreutvikle utstillingsdesign, videreutvikle flere kunstneriske- og digitale publikumsopplevelser for igangsetting i Kunstsilo.*

I 2023 har organisasjonen ikke hatt noe museumsbygg. Museet i Skippergata ble solgt som del av finansieringen av Kunstsilo. Dette har redusert museets formidlingsmuligheter. Det er likevel gjennomført en rekke aktiviteter gjennom samarbeidspartnere, undervisning og digitalt.

Solid kunnskapsproduksjon: *Følge opp Ph.d.-kandidater, etablere internasjonalt forskningsprosjekt og utgi flere publikasjoner.*

Ph.d.-kandidater som er ansatt i Kunstsilo, er tilbake i fullt arbeid etter studier på Universitetet i Agder. På grunn av åpningen av Kunstsilo, har de måttet utsette sine endelige leveringer og disputas noe. Dette som følge av at museet benytter deres kompetanse i forbindelse med åpningsutstilling og samlingsforvaltning.

Helhetlig samlingsutvikling: *Motta Tangen-samlingen, flytte egen samling, digitalisering og registrering av samlingene i ny database. Full drift av nytt magasin.*

En betydelig andel av Tangen-samlingen er mottatt og installert i magasin i 2023. Tangen-samlingen vokser fortsatt via innkjøp og er på ca. 5.500 verk. Det er kapasitetsproblemer på nytt eksternt magasin. Det medfører at det er midlertidig stopp i mottak av verk fra Tangen-samlingen frem til september 2024. Mottak av samlingen vil derfor vare lenger enn planlagt.

Det er ansatt ny konservator, registrar og innleid ytterligere ressurser i perioden hvor innsatsen er større enn det som blir normal drift. Det er etablert full drift og sikkerhet i eksternt magasin. Magasinet må allerede utvides fra 1.400 m² til 2.200 m². Dette skjer i løpet av første halvår i 2024.

Aktiv samhandling/annet: *Ansettelse av nødvendige kommersielle ressurser og utvikling av produkter og konsepter for å sikre fremtidige egeninntekter*

Organisasjonen er i ferd med å ferdigstille konsepter for servering, butikk og arrangementsprogram med bred relevans og aktualitet. Ansettelse av nødvendig personell for publikumsopplevelser innen servering, arrangement, butikk og vertskap fram mot åpning.

Arbeid med mangfold og inkludering: *Museet jobber aktivt med å speile samfunnet vi lever i igjennom aktiviteter og program ved museet, og setter mangfold og inkludering høyt på agendaen.*

Museet søker å hensynta et mangfold ved innkjøp av verk til samlingene, ved valg av kunstnere som stilles ut og i valg av eksterne samarbeidspartnere. Medarbeiderne på Kunstsilo representerer et rikt og godt mangfold med hensyn til nasjonalitet, etnisitet, religiøs tro, seksuell legning og funksjonsnivå. Det er nylig fullført en rekrutteringsprosess knyttet til publikumsrettede aktiviteter, noe som har resultert i 48 nye medarbeidere, fra 14 forskjellige nasjonaliteter, og med et aldersspenn på 17-73 år.

Regnskapet for Kunstsilo 2023 viser et overskudd på NOK 402.925. Overskuddet overføres til egenkapital.

Museets egenkapital er siste årene styrket fra 3,5 MNOK i 2018 til 12 MNOK i 2023. Av årsrapporten går det frem at museet er avhengig av solid egenkapital for å stå mest mulig rustet til både forberedelse, oppstart og drift av Kunstsilo i 2024.

Vedlegg:

Årsrapport 2023 Kunstsilo, planer og mål for 2024 og 2025
Årsregnskap 2023 Stiftelsen Kunstsilo
Styrets beretning for 2023

Punkt 47/24: Årsrapport 2023 - Kristiansand Kunsthall

Bilag

Årsrapport Kristiansand Kunsthall 2023

Dato 10. juli 2024
Saksnr.: 2024017530-1
Saksbehandler Angjerd Munksgaard
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Kristiansand Kunsthall

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport 2023 for Kristiansand Kunsthall til orientering.](#)

Kristiansand Kunsthall (Kunsthallen) mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 1 045 000 kroner. For at kommunens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapporten for 2023 fram for kultur- og idrettsutvalget til orientering.

Kristiansand Kunsthall er en av Sørlandets fremste kunstinstitusjoner som formidler samtidskunst gjennom utstillinger, arrangementer og publikasjoner. Kunsthallen har dype røtter, idet den ble etablert som Christianssands kunstforening i 1881, og var en av de første visningsstedene for kunst i landet.

Kristiansand Kunsthalls primære oppgave er å fremme samtidskunsten og engasjere et bredt publikum i meningsdannelse. Kunsthallen forvalter et av Norges mest fremtredende utstillingssteder og programmet presenterer kunst av høy kvalitet, som spenner fra etablerte til nyskapende kunstuttrykk, og fra klassisk til eksperimentell kunst. Aktivitetene omfatter kuraterte utstillinger, kunstnersamtaler, omvisninger, foredrag, seminarer, verksteder, publikasjoner og podcaster. Kunsthallens kunnskaps- og yringsformer er tuftet på demokratiske verdier og preges av en åpen og kritisk tilnærming med sikte på allmenn opplysning.

I 2023 har Kunsthallen jobbet strategisk mot tre hovedmål:

1. *Å utvikle en robust organisasjon*

Kunsthallen har gjennomgått en lang og vellykket etableringsprosess siden omlegging til kunsthall i 2012. Den økonomiske støtten er mangedoblet, lokalene er oppgradert og det er anlagt et ambisiøst og innholdsrikt program. I løpet av 2023 fortsatte Kunsthallen å styrke staben med en aspirant på 1 årsverk. Dette er en midlertidig stilling som ble muliggjort gjennom Kulturrådets aspirantordning. Kunsthallen oppgir at denne stillingen utgjør en stor forskjell i det daglige da den dekker noen nøkkelbehov innen administrativt

arbeid, resepsjonsarbeid og produksjon. Med en permanent styrking på 1 årsverk mener Kunsthallen at det ville gjøre organisasjonen mer stabil og robust for fremtiden.

2. Å være en relevant og tydelig regional kraft i samtidskunsten

Programmet for 2023 beskrives å være svært ambisiøst, og inneholdt tre gruppeutstillinger og to separatutstillinger. Satsingen innebar utforskning av kunstnerisk samarbeid, selvorganisering og autonomi gjennom utstillingene *Joy Forum* og *Kunst Er! Kunstnergruppen Lambretta*. Kunsthallen fortsetter sin undersøkelse av grenseoppgangene mellom billedkunst og litteratur gjennom utstillingen *Kunstnerboken: unik og mangfoldig*, kuratert av kunstnergruppen Codex Polaris. Gjennom utstillingen ble publikum introdusert for et bredt spekter av kunstnerbøker, fra masseproduserte til unike kunstverk. Utstillingen var et samarbeid med Kristiansand folkebibliotek. Det var også fokus på lokalforankring ved å vise en soloutstilling med Ann Cathrin November Høibo, som bor og arbeider i Kristiansand.

3. Å være en åpen og inkluderende møteplass

Kunsthallens plassering midt på torvet i Kristiansand, i samlokalisering med Kristiansand folkebibliotek har bidratt til en unik møteplass for et mangfold av mennesker. Praksisen med gratis inngang til utstillinger og arrangementer er opprettholdt, for å sikre tilgjengelighet for alle. Det er jobbet for å øke tilstedeværelse blant bibliotekets besøkende, og både biblioteket og Kunsthallen ser et stort potensial for videre utvikling av prosjekter rettet mot dette publikumet.

Kristiansand Kunsthall og Kristiansand folkebibliotek tok fellesbenevnelsen *Kunsten og Litteraturens hus* i bruk høsten 2017. Dette har bakgrunn i revidert samarbeidsavtale fra 2015 mellom Kristiansand Kunsthall og Kristiansand folkebibliotek, vedtatt politisk høsten 2017. Ambisjonen er å være noe mer enn et godt bibliotek og en god kunsthall, og å dra nytte av felles lokalitet.

I 2023 lå hovedfokuset i samarbeidet på en felles utstillingssatsing *Kunstnerboken: unik og mangfoldig*, kuratert av Codex Polaris. Utstillingen foregikk i alle etasjer på huset og viste kunstnerbøker fra hele Norden. 56 000 besøkende var innom *Kunsten og litteraturens hus* i løpet av utstillingsperioden. I tillegg til utstillingen ble det gjennomført et omfattende felles formidlingsprogram bestående av to kunstnerbok-faglige seminarer, en rekke workshops og to kunstneropphold av Karen Pettersen og Halden Bookworks som jobbet i biblioteksrommene.

Kristiansand kommunes kulturstrategi ble i 2023 produsert av kunstner Ylve Thon på Kunsthallens risoprint.

I 2023 hadde Kunsthallen 211 arrangementer. Dette omfatter utstillingsåpninger, kunstnersamtaler, verksteder, workshops, foredrag, seminarer, boklanseringer, lesesirkler og utleie-aktiviteter. I tillegg ble det arrangert flere omvisninger i utstillingen for ulike grupper, og verksted for skoleklasser, både i regi av *Den kulturelle skolesekken* og ved direkte forespørsel.

I 2023 er det registrert 12876 personer i Kunsthallens lokaler. Det er en økning fra 11434 besøkende i 2022 og er en moderat økning sammenlignet med før pandemien

Publikum bruker også Kunsthallens foajé og rekreasjonsområde hvor bibliotekets kunstbøker står. Dette er åpent i perioden 07.00 til 22.00 alle dager, etter at huset ble meråpent. Etter at kunstbøkene ble flyttet til Kunsthallens resepsjonsområde, har utlånet av kunstbøker tredoblet seg og det er mange som benytter seg av Kunsthallens områder som møteplass for rekreasjon, studier, arbeide og sosiale møter. I dette området ligger det et stort potensial som møtested for både for kunstinteresserte ungdommer og andre. Dette ønsker Kunsthallen å videreutvikle de neste årene, som en del av prosjektet "Kunst i sentrum" finansiert av Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør. I sammenheng med dette

er det også et ønske å utvide åpningstider av galleriet. Det forutsetter imidlertid økt bemanning i Kunsthallens resepsjonsområde.

Kristiansand Kunsthall har en stabil drift og utnytter ressursene svært effektivt innenfor de tilgjengelige rammene. Organisasjonen har en positiv egenkapital på kr 241 476. I 2023 viser årsregnskapet et negativt resultat på 306 261 kroner. Dette skyldes et uventet avslag på en søknad om 500 000 kroner i momskompensasjon. Avslaget er påklagd da det ikke er noen forandringer i virksomheten i fjor sammenliknet med andre år.

Punkt 48/24: Årsrapport 2023 - Agder Kunstsenter

Bilag

Agder Kunstsenter - Årsmelding 2023

Dato 10. juli 2024
Saksnr.: 2024017531-1
Saksbehandler Angjerd Munksgaard
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Agder Kunstsenter

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport for Agder Kunstsenter til orientering.](#)

Agder Kunstsenter (AKS) mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 700 000 kroner. For at kommunens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapporten og årsregnskapet for 2023 fram for kultur- og idrettsutvalget til orientering.

Agder Kunstsenter er et kunstnerstyrt kompetansesenter for kunst og kunsthåndverk, har Agder som sitt primære virkeområde og er lokalisert i Kristiansand. AKS eies av Norske Billedkunstnere i Agder og Norske Kunsthåndverkere Sør-Norge. Agder Kunstsenter er kommunens kompetansesenter for kunst i offentlige rom, og har én representant i styret for Kristiansand kommunes kunstfond. AKS driver også Kunstpunkt Lista ved Lista fyr.

Totalt hadde Agder Kunstsenter 30 utstillinger og arrangementer i 2023. Det var i løpet av året 2187 publikummere på galleriet i Skippergata og 8000 besøkende på Lista. Agder Kunstsenter har hatt høy aktivitet i 2023 med utstillinger, kunstneriske workshops, panelsamtaler og kulturarrangementer. AKS har fungert som en viktig arena for kulturproduksjon og formidling, og mener de er en katalysator for kunstnerisk aktivitet i regionen. Det må samtidig nevnes at AKS ligger i Skippergata, og nærområdet har i 2023 har vært preget av stor byggevirksomhet. Det har derfor vært arbeidet aktivt med å nå ut til publikum på andre måter enn kun gjennom gallerirommet.

Agder Kunstsenter drifter gjestekunstnerleiligheten på vegne av Kristiansand kommune. Leiligheten, som har både arbeids- og bofasiliteter, ligger sentralt i sentrum av byen og er nærmeste nabo til AKS. Agder Kunstsenter overtok driften av gjestekunstnerordningen i 2009. Gjestekunstnerordningen i Kristiansand er tilknyttet det internasjonale nettverket Res Artis. Den kulturelle skolesekken i kommunen har i flere år samarbeidet om å presentere et internasjonalt kunstprosjekt for skoleelever. I 2023 deltok 90 elever fra niende trinn i workshopen Tuanshan-blomstermaling av gjestekunstner Yinlin Kong. Elevene fikk lære om kinesiske maleteknikker og malte fargerike Tuanshan-blomster i kunstsenterets gallerirom. Kunstfagstudenter fra UiA fikk også muligheten til å delta på en workshop med kunstneren.

For Kristiansand kommune drifter AKS også utleie av prosjektrummet i Ekserserhuset. Prosjektrummet er svært attraktivt, det er kontinuerlig utleid, og brukes aktivt av byens kunstnere. Det er hit kunstnerne søker når de har større prosjekter, i forbindelse med forberedelser til utstillingen eller egen praksis tilknyttet forskning og utvikling. Ordningen er basert på høyest mulig grad av fleksibilitet. Det vil si at profesjonelle kunstnere og kunstinstitusjoner booker seg inn fortløpende.

Munken (tidl. Munkehaugen Kultursenter) i Arendal driftes av MONK AS med eierne Scenekunst Sør, Musikkontoret Sør og Agder Kunstsenter som likeverdige aksjonærer. Selskapet ble opprettet i 2020 for å drive Munken i Arendal med formål om å bidra til produksjon, utvikling og formidling av kunst og kultur, hovedsakelig gjennom tilrettelegging, drift og utleie og av egnede lokaler. Driften av Munken må sees på som et ledd i eiernes overordnede målsetting om å styrke og utvikle aktivitet innen kunstfeltene i regionen.

AKS har i 2023 arrangert og produsert en rekke utstillinger, aktiviteter og prosjekter. Det som fikk mest oppmerksomhet, ikke bare lokalt og regionalt, men også nasjonalt, var prosjektet PUBLIC ENEMY. I 2023 inngikk Traavik.info og Agder Kunstsenter v/daglig leder Agnes Repstad et samarbeid, der man ønsket å gjennomføre et kunstprosjekt under Arendalsuka, på MUNKEN. Hyperteateret PUBLIC ENEMY inkluderte blant annet en panelsamtale, en utstilling av Laila Bertheussens arbeider, produksjon av en hjemmeside, et lydverk og AI-elementer. Morten Traavik var hovedkurator for utstillingen, presseansvarlig og hoved-debattant. Prosjektet ble møtt med stor interesse og kritikk fra kunstmiljøet, spesielt på grunn av kontroversielle elementer og deltakelsen av Laila Bertheussen. Styremedlem Pia Eikaas trakk seg fra styret i et ekstraordinært styremøte 08.06.2023, på grunn av AKS' deltakelse i prosjektet. Prosjektet mottok økonomisk støtte fra Fritt Ord.

Virksomheten fikk i 2023 driftsmidler fra tilskudd på 2 976 000 kroner. Samlede inntekter utgjør kr. 3 762 896 kroner, mens utgiftene ble på 4 036 806. Sluttresultatet er i balanse etter bruk av overførte prosjektmidler på 273 910 kroner.

Vedlegg:

Agder Kunstsenter - Årsmelding 2023

Agder Kunstsenter - Årsmelding 2023

Punkt 49/24: Årsrapport 2023 - Barnefilmfestivalen

Bilag

2023_rapport_kommunen_Barnefilmfestivalen

Signert A°rsregnskap Barnefilmfestivalen AS 2023

Dato 6. august 2024
Saksnr.: 2024018378-1
Saksbehandler Gro Kvanvig
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Barnefilmfestivalen

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport og årsregnskap for 2023 fra Barnefilmfestivalen til orientering](#)

Sammendrag

Barnefilmfestivalen mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 910 000 kr. For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapport og foreløpig årsregnskapet 2023 fram for kultur- og idrettsutvalget til orientering.

Barnefilmfestivalen (BFF) er et av Norges største kulturarrangement for barn og den eneste filmfestivalen for barn og unge i dette formatet. Festivalen er i tillegg en av Kristiansands lengstlevende festivaler. I 2023 hadde Barnefilmfestivalen et besøk på 10.995 registrerte billetter på sine filmforestillinger i festivaluka. I tillegg var det ca. 2.560 på gratis arrangementer.

Festivalen tilbys til barnehager og grunnskoler i hele Kristiansand, samt at alle VGS skoler i Agder får tilbud om deltakelse. I tillegg er BFF en viktig møteplass for norsk og internasjonal filmbransje som arbeider med fortellinger, utvikling, finansiering og formidling av film for barn. Festivalen har dessuten arrangementer gjennom hele året for både vanlig publikum og skoler. Barnefilmfestivalen ble gjennomført med 255 forestillinger, 99 filmtitler, samt filmverksteder som engasjerte 415 skoleelever.

For andre år var det et eget bransjeprogram med konferanse som i år tok for seg utfordringer ved å tiltrekke seg barn og unge til film og kino.

Kristiansand kommune skal forhandle ny avtale med Barnefilmfestivalen i løpet av 2024.

Vedlegg:
2023_rapport_kommunen_Barnefilmfestivalen
Signert Årsregnskap Barnefilmfestivalen AS 2023

Punkt 50/24: Årsrapport 2023 - Mediefondet Zefyr

Bilag

240429 Mediefondet Zefyr Rapport 2023 Kristiansand og Agder

A°rsregnskap Mediefondet Zefyr AS 2023

Dato 6. august 2024
Saksnr.: 2024018436-1
Saksbehandler Gro Kvanvig
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Mediefondet Zefyr

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport og årsregnskap for 2023 fra Mediefondet Zefyr til orientering](#)

Sammendrag

Mediefondet Zefyr mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på 310 000 kr. For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapport og årsregnskapet for 2023 fram for kultur- og idrettsutvalget til orientering.

Zefyr er et regionalt filmfond som finansierer audiovisuelle produksjoner, primært langfilm for kino, fiksjonsserier for TV og dataspill, med det siktemål at produksjonene skal bidra til å styrke regionens audiovisuelle produksjonsmiljø.

Kristiansand kommune inngikk i 2020 en forlengelse av partnerskapsavtale med Zefyr til og med 2023. Ny avtale mellom Kristiansand kommune og Mediefondet Zefyr blir utarbeidet i 2024.

Fondet mottok i 2023 kr 15 060 mill. kr fra Kulturdepartementet (KUD) gjennom Norsk filminstitutt (NFI). Som tidligere år ble statstilskuddet i sin helhet gitt videre til produksjoner/prosjekter med tilhørighet til fondets virksomhetsområde. Per i dag disponerer fondet om lag 50 mill. kr.

Det ble ikke gjort noen investeringer i prosjekter fra Kristiansand eller Agder i 2023. Det var også få prosjekter i Agder og Kristiansand som mottok tilskudd fra Mediefondet Zefyr. Totalt 3 (av 11) søknader ble innvilget på til sammen 255 000 kroner. Dette kan forklares med at de mest etablerte aktørene var i produksjon- og lanseringsfase og at aktuelle søkere ellers var preget av å være i tidlig utviklingsfase. Mediefondet Zefyr prioriterer i liten grad utviklingsstøtte og kommer oftest inn med støttemidler når prosjektene er tilnærmet produksjonsklare.

Zefyr er involvert i utvikling av filmbransjen i Kristiansand og regionen og bidrar årlig i Barnefestivalens pitchkonkurranse for beste barnefilmmanus. Mediefondet er involvert i

flere nye langfilmprosjekt som er under utvikling. Zefyr er også i dialog med Studio Q og Dyreparken som er i ferd med å etablere et kraftsenter for lokal filmproduksjon.

Vedlegg:

240429 Mediefondet Zefyr Rapport 2023 Kristiansand og Agder
Årsregnskap Mediefondet Zefyr AS 2023

Punkt 51/24: Årsrapport 2023 - Kilden Teater og Konserthus

Bilag

Årsberetning, årsregnskap og noter 2023

Dato 6. august 2024
Saksnr.: 2024018394-1
Saksbehandler Gro Kvanvig
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Kilden Teater og Konserthus

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport og årsregnskap for 2023 fra Kilden Teater og Konserthus IKS til orientering](#)

Sammendrag

Kilden Teater og konserthus er et interkommunalt selskap (IKS) som eies av Kristiansand kommune (60%), og Agder fylkeskommune (40%). I 2022 inngikk Kilden avtale med Grimstad kommune om overdragelse av friluftsanlegget Fjæreheia amfi med virkning fra 1.1.2023. Grimstad kommune trådte fra samme tidspunkt ut av eierskapet i Kilden. Agder fylkeskommune overtok Grimstads eierandel i Kilden.

Kilden Teater, Kristiansand Symfoniorkester og Kilden Opera, som er de statsstøttede delene av selskapets virksomhet, mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på totalt 33.057 mill. kr. For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapporten og årsregnskapet for 2023 fram for kultur- og idrettsutvalget til orientering.

2023 har vært et suksessfylt år for Kilden. Publikum har funnet tilbake til teater og konsertsaler etter turbulente år med pandemi. 2023 brakte et solid økonomisk resultat, som var et resultat av økte inntekter og publikumsoppslutning og lavt sykefravær. Samlet hadde Kilden i løpet av året 665 arrangementer for et publikum på 170 032.

Kilden gjennomførte 100 arrangement i 11 av Agders 25 kommuner. Totalt viser årsregnskapet for Kilden IKS en omsetning i driften på 280,1 mill. og et netto driftsresultat på 15 134 mill. Egeninntektene utgjorde 69,5 mill. mot 66,3 i 2022. I tilskudd eller overføringer har selskapet mottatt 211,6 mill. kr fra stat, kommune og fylkeskommune.

Vedlegg:
Årsberetning, årsregnskap og noter 2023

Punkt 52/24: Årsrapport 2023 - Kilden Kultur

Bilag

Kilden Kultur regnskap 2023 med felleskostnadsfordeling

Dato 6. august 2024
Saksnr.: 2024018427-1
Saksbehandler Gro Kvanvig
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen
Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Årsrapport 2023 - Kilden Kultur

Forslag til vedtak

[Kultur- og idrettsutvalget tar årsrapport og regnskap for 2023 for Kilden Kultur til orientering](#)

Sammendrag

Kilden Kultur som er 100% regionalt finansiert, mottok i 2023 et driftstilskudd fra Kristiansand kommune på totalt 9 394 mill. kr. For at byens folkevalgte skal være oppdatert på virksomhetens status og utvikling, legges årsrapporten og årsregnskapet for 2023 fram for kultur- og idrettsutvalget til orientering.

Kilden Kultur programmerer og formidler gjestespill og konserter som et supplement til Kildens egne kunstproduserende enheter. Kilden Kultur hadde i 2023 egeninntekter på 15 538 mill. kr. Kilden Kultur leverer eget årsregnskap som viser et resultat på 21 290 kr. etter andel felleskostnader og tilbakebetalt momskompensasjon.

Vedlegg:
Kilden Kultur regnskap 2023 med felleskostnadsfordeling

Punkt 53/24: Avslutning av regnskap for prosjektet "Søgnes historie"

Dato 13. august 2024
Saknr.: 2020001496-4
Saksbehandler Stein Tore Sorthe
Godkjent av Camilla Jarlsby

Saksgang
Kultur- og idrettsutvalget

Møtedato
29.08.2024

Avslutning av regnskap for prosjektet "Søgnes historie"

Forslag til vedtak

1. Kultur- og idrettsutvalget godkjenner at kommunens engasjement i bokprosjektet «Søgnes historie» avsluttes per september 2024, med en økonomisk underdekning på kr 76 785 som dekkes av kommunalområdets disposisjonsfond.
2. Mediagruppa i Søgne overtar fullt eierskap til restopplaget og alle framtidige salgsinntekter.

Sammendrag

Kommunestyret i daværende Søgne kommune fattet i oktober 2017 et positivt vedtak som gjorde det mulig å sette i gang et arbeid med å få skrevet og utgitt Søgnes historie i bokform. I 2018 ble det skrevet kontrakter med historiker Trond Bjerkås og arkeolog Frans-Arne Hedlund Stylegar som forfattere av det som ble et verk i to bind. Bind 2 ble utgitt først i oktober 2022, mens bind 1 ble lansert i oktober 2023.

Det har vært god styring og kontroll på utgiftene i prosjektet, som endte på 3,6 mill. kr. Det ble også samlet inn midler fra lokale sponsorer og bidragsytere i henhold til opprinnelige planer og budsjett. Årsaken til at det per august 2024 er en underdekning i regnskapet på kr 126 785 er i all hovedsak at salgsinntektene er blitt langt lavere enn forventet.

Kulturdirektøren anbefaler at kommunens engasjement avsluttes ved å få overført ytterligere kr 50 000 av salgsinntektene, og at underdekningen på kr 76 785 håndteres gjennom bruk av kommunalområdets disposisjonsfond. Mediagruppa beholder resten av nåværende og alle framtidige salgsinntekter, samt disposisjonsretten over restopplaget. Leder av Mediagruppa er enig i denne konklusjonen.

Vedlegg: ingen

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kommunestyret i tidligere Søgne kommune fattet 26. oktober 2017 følgende vedtak:

«Kommunestyret stiller seg positive til at Søgnes kulturhistorie blir framstilt i bokform av en eller flere historikere.

Søgne kommune stiller garanti for at utarbeidelse av kulturhistorie for Søgne lar seg realisere. Garantibeløpet skal dekke differansen mellom prosjektets totale utgifter, sponsormidler, øvrige tilskudd og inntekter, dog begrenset til kr. 2 000 000.

Prosjektet skal fullfinansieres før det igangsettes. Beløpet finansieres fra disposisjonsfondet.»

Initiativet til bok-prosjektet kom fra *Mediagruppa i Søgne*, en frittstående gruppering som i samarbeid med kommunen hadde produsert og utgitt en lang rekke bøker og filmer om Søgne og bygdas historie. Også Søgne Historielag, Søgne Mållag, Senioruniversitetet i Søgne, Søgne Kystlag, Søgneidretten, Søgne Håndverker- og arbeiderforening og Søgne og Greipstad sparebank engasjerte seg for å få kommunen med på finansieringen av prosjektet. Allerede før den politiske behandlingen høsten 2017 var det samlet inn tilsagn om private gavetilskudd på kr 870 000.

Etter kommunestyrets positive vedtak ble det konstituert en redaksjonskomité som har ledet arbeidet, samt en bredt sammensatt referansegruppe. Redaksjonskomiteen har bestått av:

- Oddbjørn Eikestøl, Mediagruppa, leder
- Torvald Hellum, Mediagruppa, nestleder
- Siv Torunn Skagestad, Søgne Mållag, sekretær
- Pål Steinar Repstad, professor emeritus, Universitetet i Agder
- Marianne Laukvik, kultursjef i Søgne (fram til 31.12.2019)
- Stein Tore Sorthe, kommunalsjef kultur og fritid i Kristiansand (fra 1.1.2020)

I 2018 ble det skrevet kontrakter med historiker Trond Bjerkås og arkeolog Frans-Arne Hedlund Stylegar som forfattere av det som ble et verk i to bind. Bind 2 (351 sider) er i sin helhet skrevet av Bjerkås, omhandler Søgnes historie i perioden 1605-2020 og ble utgitt først. Lanseringsfesten foregikk på Søgne gamle prestegård i oktober 2022. Dette bindet ble trykket i 1000 eksemplarer.

Bind 1 (385 sider) tar for seg perioden fra cirka 9000 f.Kr. fram til 1605. Her har Stylegar skrevet om tiden fram til Svartedauden, på nynorsk, mens Bjerkås har forfattet de tre siste kapitlene om tiden 1349-1605. Dette bindet ble lansert på Prestegården i oktober 2023. Opplaget er på 800 eksemplarer.

Økonomiske konsekvenser

I forbindelse med kommunesammenslåingen gikk man bort fra prinsippet om å stille en økonomisk garanti. Det kommunale bidraget på 2 millioner kroner ble innarbeidet i de ordinære budsjettene, fordelt over tre år (2019-2021). Økonomien i prosjektet ble lagt til kommunen, som dermed også tok den økonomiske risikoen.

Utgangspunktet var et budsjett med utgifter på cirka 4 millioner kroner, hvor halvparten skulle dekkes av kommunen, og den andre halvparten av sponsorer/innsamlede midler + salgsinntekter.

Prosjektregnskap per august 2024

Utgifter

Lønn/honorar forfattere	2 466 157
Lønn/honorar fotografer/illustratører	238 490
Lønn/honorar korrektur/fagfellevurdering	54 763
Kontorutgifter	46 481
Grafisk produksjon og trykking	734 450
Arrangementsutgifter	54 370
Diverse utgifter	5 074
SUM	3 599 785

Finansiering

Bevilgning fra kommunen (inkl. indeksreg.)	2 052 000
Søgne og Greipstad sparebank	400 000
Søgne Mållag	270 000
Mediagruppa	100 000
Søgne Historielag	100 000
Sponsorer fra lokalt næringsliv	246 000
Øvrige lokale foreninger og lag (inkl. kronerulling)	75 000
Fra fylkeskommunen	30 000
Netto salgsinntekter	200 000
SUM	3 473 000

Det har vært god styring og kontroll på utgiftene, som altså endte på 3,6 millioner kroner. Det ble også samlet inn midler fra lokale sponsorer og bidragsytere i henhold til opprinnelige planer og budsjett. Årsaken til at det per august 2024 er en underdekning på kr 126 785 er i all hovedsak at salgsinntektene er blitt langt lavere enn forventet.

Det er Mediagruppa som administrerer boksalget, og overfører netto inntekter til det kommunale prosjektregnskapet etter avtale. Kr 200 000 ble overført ved årsskiftet 2023/2024. Per juni 2024 har Mediagruppa kr 63 500 i netto salgsinntekter på konto.

Av det samlede opplaget på 1800 bøker er det i tillegg til ordinært salg, delt ut bøker til forfatterne, redaksjonskomiteen, referansegruppa, sponsorer/samarbeidspartnere og til alle omsorgssentrene i kommunen. Mediagruppa har nå cirka 700 eksemplarer igjen på lager.

Vurdering

«Søgnes historie» har vært et prosjekt i kommunens driftsregnskap i sju år, og det er på tide å gjøre opp status. Forutsetningen har vært at kommunen ikke skulle ha et økonomisk overskudd på prosjektet, men få salgsinntektene fram til regnskapet var i balanse. Erfaringene fra boksalget de siste 22 månedene, tilsier imidlertid at det ikke er realistisk å oppnå en slik økonomisk balanse fullt ut i overskuelig framtid.

Med Mediagruppa i spissen er det lokalt i Søgne lagt ned en formidabel frivillig innsats over flere år for å realisere et bokverk av svært høy faglig kvalitet. Om det ikke ble en bestselger ved utgivelsen, er det utvilsomt et viktig referanseverk som vil ha stor verdi for den lokale identiteten i mange tiår framover.

Konklusjon

Kulturdirektøren anbefaler at kommunens engasjement avsluttes ved å få overført ytterligere kr 50 000 av salgsinntektene, og at underdekningen på kr 76 785 håndteres gjennom bruk av kommunalområdets disposisjonsfond. Mediagrappa beholder resten av nåværende og alle framtidige salgsinntekter, samt disposisjonsretten over restopplaget. Leder av Mediagrappa er enig i denne konklusjonen.

Punkt 54/24: Kommunens tilbud om økonomisk rådgivning

Bilag

Vedtak byst, 18092024, Sak 127/24, Kommunens tilbud om økonomisk rådgivning

Dato 8. august 2024
Saksnr.: 2023027124-16
Saksbehandler Helle Geheb
Godkjent av Camilla Jarlsby
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Kultur- og idrettsutvalget
Bystyret

Møtedato

29.08.2024
18.09.2024

Kommunens tilbud om økonomisk rådgivning

Forslag til vedtak

[Bystyret tar redegjørelsen til orientering.](#)

Sammendrag

I henhold til bystyrets verbalvedtak vil kommunedirektøren legge frem følgende orientering: Hvordan tjenesten økonomisk råd og veiledning er organisert i Kristiansand kommune, hvordan det samarbeides internt og eksternt, tilgjengelighet for innbyggerne og hvordan tjenesten er inndelt i ulike nivåer.

Vedlegg:

Ingen vedlegg

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Bystyret behandlet 14.12.2023 økonomiplanen for 2024-2027, der følgende verbalforslag ble vedtatt:

Mange opplever en krevende økonomisk situasjon. Bystyret ber administrasjonen om en sak der det blir vist til hvilke tilbud om økonomisk rådgivning/veiledning som tilbys til kommunens innbyggere. Det skal ses på hvordan tilbudet kan styrkes og tilgjengeliggjøres, eksempelvis gjennom samarbeid med frivillighet, bank- og finanssektoren.

Direktørområdet Kultur og innbyggerdialog ved Innbyggertorget har ansvar for kommunal gjeldsrådgivning. Det redegjøres her for kommunens samlede tilbud om økonomisk veiledning for innbyggerne.

Tjenesten økonomisk råd og veiledning i Kristiansand kommune er fordelt mellom kommune og NAV. Tjenesten er lovpålagt etter Sosialtjenesteloven § 17 og i Gjeldsordningsloven §1-5 og er inndelt i tre nivåer:

- Nivå 1 – Forebygging av langvarige betalingsproblemer og veiledning om grunnleggende personlig økonomi
- Nivå 2 – Bistand til kontakt med kreditor i enklere saker med tiltak som utsettelse og prioriteringer, ofte ved midlertidig inntektsnedgang
- Nivå 3 – Varig betalingsudyktighet. Krever tunge tiltak på skyldner og kreditor sin side, og gjeldsrådgiver med spesialistkunnskaper om økonomi. Etter å ha fremskaffet en økonomisk oversikt, herunder kartlegging av gjeld, vurderes ulike løsninger som forslag om utenomrettslige gjeldsordninger eller forberedelse av sak etter Gjeldsordningsloven til Namsfogden.

Kultur og innbyggerdialog v/Innbyggertorget behandler saker på nivå 3 og NAV behandler nivå 1 og 2. Denne fordelingen av tjenesten er en historisk organisering som har vart siden tjenesten ble etablert i 1992. Innbyggertorg har tre gjeldsrådgivere (2,5 årsverk) som har dette som sin hovedoppgave.

Da gjeldsordningsloven kom i 1992 var målgruppen i hovedsak personer som ble rammet av finanskrisen. Målgruppen har endret seg over tid og flere strever med psykisk helse og avhengighet. Gjeldsrådgivningstjenesten i 2024 møter innbyggere med sammensatte utfordringer med behov for tverrfaglige tjenester. Gjeldsrådgiverne ved Innbyggertorg har pr. d.d. erfaring og kompetanse fra forsikringsbransjen og NAV. Fordi målgruppen har endret seg, vil tjenesten imøtekomme målgruppen i større grad fra 2025 med styrket og ny kompetanse innen psykisk helse (nyansatt gjeldsrådgiver utdannet psykiatrisk sykepleier). Med tilført ny kompetanse er målet at samarbeid på tvers mellom ulike tjenester i kommunen skal styrkes. Det vil gjøre tjenesten vår mer kjent og minimerer risiko for at innbygger blir kasteball mellom ulike tjenester. Vårt samarbeid med Nye Mønstre er et eksempel på at innbygger får riktig hjelp på rett sted.

Antall nye saker nivå 3, 2021 – 2024 er som følger:

2021	268
2022	216
2023	158
2023 pr juli	102

Selv om antall saker har gått ned, ser vi at hver sak krever mer tid enn tidligere. I snitt bukes det 2-3 måneder før en sak er ferdig behandlet. Vi har ikke ventetid for å starte prosess på en ny sak.

På kommunens hjemmeside er tilbudet om gjeldsrådgivning godt synlig og informert. Dette er vår hovedkanal for god informasjon til innbygger. Det jobbes fortløpende med oppdateringer slik at budskapet om tjenesten og søknadsprosessen kommer tydelig frem.

Tjenesten er gratis, frivillig, og tilbys innbyggere i Kristiansand kommune. Tjenesten skal gi privatpersoner råd og veiledning i økonomiske forhold. Hensikten med rådgivningen er å hjelpe innbygger slik at de blir i stand til å styre økonomien sin selv og i mange tilfeller lære seg å leve med en langvarig gjeldsbyrde.

Bistand til innbyggerne

Gjeldsrådgiver kan blant annet gi råd- og veiledning om:

- Budsjett
- Tilbakebetaling av gjeld
- Inkassoprosessen
- Utleggstrekk og fremgangsmåte for å klage på trekk
- Søknad om gjeldsordning
- Tvangssalg av bolig

Samarbeid internt i kommunen og eksternt

Gjeldsrådgiverne i kommunen har mange samarbeidspartnere. De samarbeider tett med NAV som har rådgivningen på nivå 1 og 2. Når NAV ser at en sak har karakter av nivå 3, bli saken overført til gjeldsrådgivere i Innbyggertorg, og omvendt om en gjeldsrådgiver ser at en sak hører hjemme på nivå 1 eller 2. Andre samarbeidspartnere er Nye Mønstre, kommunens boligavdeling, Kriminalomsorgen, Ambulerende oppfølgingsteam, Livsmestring og Namsfogden. De samhandler også med Frivilligheten, Røde Kors og Blå Kors, spesielt i forbindelse med ferietilbud for familier som sliter økonomisk. Vi informerer innbyggere om de tilbud som finnes.

Gjeldsrådgivningstjenesten har ikke et formalisert samarbeid med frivillighet, bank og finanssektoren, da gjeldsrådgivningstjenesten sine oppgaver er rettet mot innbygger. Det skal vises varsomhet i eventuell samhandling overfor bank- og finansforetak, da tjenesten skal fremstå nøytral overfor kreditorfelleskapet.

Gjeldsrådgivningstjenesten deltar i kurs og fora hvor frivillighet, bank- og finansforetak deltar. Våren 2024 deltok tjenesten i et kurs med eiendomsmevlere som gjennomfører tvangssalg av boliger. I disse sakene er det viktig at eiendomsmevlere informerer innbyggere om våre tjenester.

I likhet med andre kommunale tjenester henviser gjeldsrådgivningstjenesten til frivilligheten, særlig tiltak rettet mot barn og familie. Dersom tjenesten skulle hatt nye oppgaver rettet mot for eksempel et utvidet samarbeid med frivilligheten, kan det utfordre kapasiteten overfor kjerneoppgaver vi yter innbyggere.

Nettverk og kurs

Gjeldsrådgiverne er også med i ulike nettverk/forum. Her kan nevnes: Fagforum for alle gjeldsrådgiver i landet en gang i uken, Statsforvalteren i Oslo og Viken sine info- og spørretimer annen hver uke, ekspertkurs i regi av Statsforvalteren fire ganger i året, samhandling med gjeldsrådgiverne i «Vest-Agder» ca. 1 gang i måneden og samhandling med gjeldsrådgiverne i hele Agder ca. 1-2 gang i året.

Juridisk grunnlag

Sosialtjenesteloven §17

Gjeldsordningsloven §1-5

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren ber bystyret ta redegjørelsen til orientering.

Punkt 55/24: Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Bilag

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 42/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Vedtak KOMM, 27082024, Sak 50/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Vedtak Form, 04092024, Sak 71/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Vedtak OPPV, 27082024, Sak 35/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Vedtak byst, 18092024, Sak 128/24, Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Dato 7. august 2024
Saksnr.: 2024013676-1
Saksbehandler Annette Sørlie Stray
Godkjent av Camilla Jarlsby
Brede Skaalerud
Kristin Eidet Robstad
Kjell Alfred Kristiansen
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Helseutvalget
Oppvekstutvalget
Kommunalutvalget
Kultur- og idrettsutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

27.08.2024
27.08.2024
27.08.2024
29.08.2024
04.09.2024
18.09.2024

Kommunens samhandling med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører

Forslag til vedtak

[Bystyret tar saken til orientering.](#)

Sammendrag

På bakgrunn av verbalvedtak 2023-4 «Samhandling og mulighet for effektivisering», ble det besluttet at:

- a. Kommunens samhandling med ideelle aktører og sosiale entreprenører settes opp som tema i formannskapet.
- b. Det utarbeides en bystyresak som beskriver muligheter og begrensninger i kommunens samhandling med sosiale entreprenører, ideelle og frivillige organisasjoner, samt forslag til policy for samhandlingen.

Bakteppet for denne saken er at samarbeid mellom kommune, næringsliv, frivillige, ideelle aktører og sosiale entreprenører er avgjørende for å sikre et bærekraftig velferdssamfunn – sosialt, klimamessig og økonomisk. Mest sannsynlig vil samfunnsutviklingen tvinge fram nye måter å tenke rundt det offentlige velferdstilbudet. Samlet sett kan økt samhandling på tvers av sektorene føre til at kommunen oppnår en bedre ressursbruk og forbedret tjenestetilbud.

Saken starter med begrepsavklaringer. Deretter gis det en oversikt over lover og regelverk for offentlige overføringer og forutsetninger for å gjøre offentlige overføringer. I diskusjonsdelen viser saken at det er en rekke begrensninger som i dag hindrer et godt samarbeid mellom frivillige organisasjoner, ideelle aktører, sosiale entreprenører og kommunen. Kommunen kan jobbe for å styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører. Saken anbefaler å forsterke og teste ut nye

samarbeidsmåter som for eksempel mer bruk av innovative anskaffelsesprosesser, effektkontrakter og generelt sett tettere dialog med eksterne aktører om mulighetsrom for samarbeid på tvers fremover.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

På bakgrunn av verbalvedtak 2023-4 «Samhandling og mulighet for effektivisering», ble det besluttet at:

- a. Kommunens samhandling med ideelle aktører og sosiale entreprenører settes opp som tema i formannskapet.
- b. Det utarbeides en bystyresak som beskriver muligheter og begrensninger i kommunens samhandling med sosiale entreprenører, ideelle og frivillige organisasjoner, samt forslag til policy for samhandlingen.

Denne saken omhandler punkt b. Punkt a, temamøte med Formannskapet ble gjennomført 17. april 2024. Innspill gitt i møtet om hva som er viktig å vektlegge i denne saken er tatt med, herunder regelverket og mulighetsrommet til politikken og bruk av innovative anskaffelsesprosesser og effektkontrakter.

Begrepsavklaring

En innledende begrepsavklaring er nødvendig, siden bruken av begrepene frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører, er til dels overlappende i dagligtalen.

Ideell aktør

Det regjeringsoppnevnte Avkommersialiseringsutvalget leverte i 2024 en juridisk definisjon for ideelle aktører:¹

- **Formålsklausul:** Organisasjonens vedtekter må spesifisere at formålet er samfunnsnyttig og ikke-økonomisk.
- **Begrensning på utbytte:** Det skal være bestemmelser som hindrer utdeling av økonomisk utbytte til medlemmer, eiere eller andre.
- **Aktivitetsbegrensning:** Organisasjonen må primært drive aktiviteter som direkte fremmer det ideelle formålet.
- **Avviklingsklausul:** Ved eventuell avvikling skal organisasjonens gjenværende midler gå til et tilsvarende ideelt formål.

Med disse kravene kan en ideell aktør ha mange organisasjonsformer, og det er innholdet i vedtektene som er avgjørende for om en aktør er ideell eller ikke. En ideell aktør kan benytte seg av frivillige som et supplement inn i driften, men det er ikke et krav sett opp mot definisjonen. De fleste ideelle aktører har et oppnevnt styre og er sjelden medlemsstyrte. I denne saken brukes begrepet *ideell aktør* i stedet for *ideell organisasjon*.

Frivillige organisasjoner

Frivillighet Norge, en paraplyorganisasjon for frivillige organisasjoner, definerer frivillige organisasjoner som "en organisasjon som ikke har økonomisk overskudd som mål, og som er basert på frivillig innsats og demokratisk medlemskap». Frivillige organisasjoner baserer seg på bruk av frivillige og er i de fleste tilfeller medlemsstyrt.

¹ [NOU 2024: 1 - regjeringen.no](#)

Temaplan frivillighet 2022-2026 er retningsgivende for kommunens samhandling med frivillige lag og foreninger. Denne saken vil derfor primært omhandle kommunens samhandling med ideelle aktører og sosiale entreprenører siden disse i mindre grad omtales i kommunens planverk. Saken diskuterer allikevel frivillige organisasjoners rolle og egenart der hvor det er relevant, siden et tettere kommunalt samarbeid med ideelle aktører og sosiale entreprenører indirekte vil påvirke samhandlingen med frivillige organisasjoner.

Frivillighetsregisteret

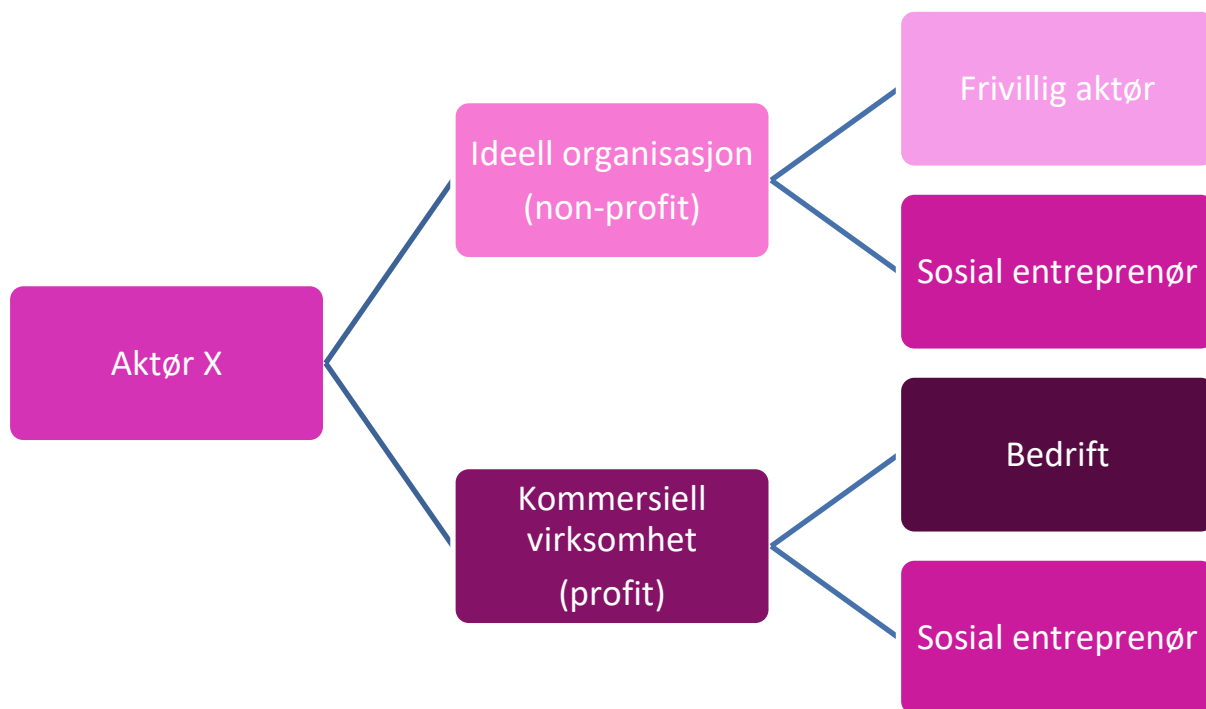
Frivillighetsregisteret, som er en del av Brønnøysundregisteret, skal gjøre samarbeidet mellom frivillige organisasjoner og offentlige myndigheter enklere. Registrering i Frivillighetsregisteret er frivillig, men nødvendig for å få tilgang til en rekke tilskuddsordninger. For å bli godkjent, må organisasjonens vedtekter følge Frivillighetsregisterloven og drive med «frivillig virksomhet» som «ikke er fortjenestebasert».² Dette betyr i midlertidig ikke at organisasjonen må bruke frivillige eller være medlemsstyrt. Derfor kan både foreninger, ideelle aktører, sosiale entreprenører, stiftelser og ideelle aksjeselskaper registreres i Frivillighetsregisteret.

Sosiale entreprenører

I en statlig veileder om samarbeid om sosiale entreprenører omtales sosiale entreprenører som;

*«...sosiale entreprenører tar tak i et samfunnsproblem og utvikler nye løsninger på problemet. ... De drives blant annet av å skape sosiale resultater, og leverer resultater på såkalt "dobbel bunnlinje": resultater som gir både sosial og økonomisk gevinst».*³

En sosial entreprenør kan ha forskjellige organisasjonsformer, men driften er basert på forretningsmodeller som gir både sosiale og økonomiske gevinster. De kan være ideelle aktører som bruker overskudd til formålet, eller virksomheter som betaler utbytte til sine eiere. Som ideelle aktører har de fleste sosiale entreprenører et oppnevnt styre, og det vil variere om frivillige tar del i driften.

² [Lov om register for frivillig virksomhet - Lovdata](#)

³ [Veileder om sosiale entreprenører som leverandører | Anskaffelser.no](#)

Lovert og regelverk - økonomiske overføringer

Økonomiske overføringer til frivillige, ideelle aktører og sosiale entreprenører kan gjøres enten gjennom offentlige anskaffelser (innkjøp) eller ved å tildele offentlig støtte. Forutsetningene for å gjøre økonomiske overføringer blir beskrevet i de neste avsnittene.

Offentlige anskaffelser

Offentlig sektor som kjøper inn varer og tjenester må forholde seg til Lov om offentlige anskaffelser og EUs anskaffelsesregelverk. Formålet med anskaffelsesloven er å *fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser*. Den skal også *"bidra til at det offentlige opptre med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte"*.⁴

Loven gjelder når det skal gjennomføres en gjensidig avtale om kjøp av varer eller tjenester, og har en anslått verdi som er 100 000 kr eller høyere. *"Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet"*.

Det kan være krevende for ideelle aktører og sosiale entreprenører å delta i anbudsprosesser. Anbudene kunngjøres og gjennomføres i spesifikke fagsystem (Mecell eller Doffin). Kjennskap til hvordan anbudsprosesser fungerer og systemene som blir brukt er ikke nødvendigvis kunnskap som ideelle aktører og sosiale entreprenører innehar. Anbudene kan også bli for store og komplekse, ha for høye krav (miljøsertifiseringer, lærlinger, erfaringer, krav til økonomisk soliditet eller basere seg på erfaringer som gjør at en liten ideell aktør eller nyoppstartet sosial entreprenør kan ha utfordringer med å vinne frem i konkurransen med andre aktører.

Forskrift om offentlige anskaffelser §16-9 gir mulighet til å reservere kontrakter for virksomheter med funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer. Virksomheten må da ha som formål å integrere funksjonshemmede eller vanskeligstilte i arbeidslivet. Dette gjelder bare når minst 30 % av de ansatte i virksomheten har en funksjonshemming eller er vanskeligstilt.⁵ Dette gir et mulighetsrom for de sosiale entreprenørene som bidrar med arbeidsplasser for funksjonshemmede eller vanskeligstilte personer.

For en anskaffelse med en verdi under 1,3 millioner kroner, er det ikke plikt til å kunngjøre åpne konkurranser. Det er da tilstrekkelig å invitere noen utvalgte leverandører til en konkurranse. Forutsatt at det er mulig å oppnå tilstrekkelig konkurranse, og det ikke vil være i strid med de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven på annen måte, så kan det for eksempel være mulig å invitere utelukkende aktører som er ideelle eller frivillige, eller sosiale entreprenører.

Innovative anskaffelser

En innovativ anskaffelse beskriver en situasjon hvor oppdragsgiver har et problem/utfordring det ikke finnes en løsning for i markedet. I en innovativ anskaffelse går oppdragsgiver i dialog med markedet *før* anskaffelsen, formidler behovet og lar potensielle leverandører finne løsningen. Innovative anskaffelser krever god planlegging og behovsvurdering. Et viktig kjennetegn ved innovative anskaffelser er at de tar utgangspunkt i behov og effekter i stedet for detaljspesifikasjon, standarder og sertifiseringer.⁶ En innovativ anskaffelse kan ikke forbeholdes ideelle aktører og sosiale entreprenører.

Effektkontrakter

En effektkontrakt er en modell for samarbeid mellom en offentlig aktør (eks kommune), sosial investor (eks stiftelse eller fond) og en ideell aktør/sosial entreprenør.

⁴[Lov om offentlige anskaffelser \(anskaffelsesloven\) - Lovdata](#)

⁵ [Forskrift om offentlige anskaffelser \(anskaffelsesforskriften\) - Kapittel 16. Kvalifikasjonskrav og utvelgelse av leverandører - Lovdata](#)

⁶ [Hva er innovative anskaffelser? | Anskaffelser.no](#)

Effektkontrakter, tidligere omtalt som velferdsobligasjoner, er basert på resultater eller effekter fremfor kontrakter basert på utført arbeid eller leverte tjenester. I en effektkontrakt vil ansvar og risiko fordeles mellom partene. KS skisserer tre mulige finansieringsmodeller for effektkontrakter⁷:

- *En brofinansieringsavtale der det ikke er tilbakebetaling, men der offentlig part forplikter seg til å overta eller videreføre finansieringen av tiltaket.*
- *Effektkontrakt med tilbakebetaling, men uten avkastning til investor.*
- *Effektkontrakt med tilbakebetaling og avkastning til investor.*

Effektkontrakter kan bidra til å redusere risiko ved utprøving av nye metoder. En viktig forutsetning for å lykkes er at det utarbeides tydelige mål slik at alle parter har felles forståelse for når kontrakten er oppnådd.

Eksempler på gjennomføring av effektkontrakter

Arbeid og velferdsdirektoratet ga i 2022 tilskudd til fire NAV-kontorer for å teste ut effektkontrakter, kun to av prosjektene har blitt realisert:

Asker kommune gjennomførte i 2023 en anbudsprosess med formål om å inngå en effektkontrakt for en tjeneste som skal bidra til inkludering av ungdom. Målet med kontrakten er å få ungdom i overgangen fra ungdomsskole til videregående skole til å bevege seg fra en «utsatt» til en «stabil» og/eller «bærekraftig situasjon». Arba, som er tiltaksarrangør (arbeidsmarkedsbedrift) og heleid av Bærum kommune, vant anbudet. Effektkontrakten har en varighet på fire år med en brofinansieringsmodell hvor Asker kommune overtar finansiering for oppnådd effekt i tredje og fjerde kontraktsår. Asker kommune har en økonomisk ramme på 4-6 millioner kroner for hele kontrakten.⁸

I **Bjerke bydel i Oslo** har NAV og Voksenopplæringen erfart at eksisterende tiltak rettet mot innvandrere med svake norskferdigheter og lite skolegang ikke treffer godt nok. For å finne innovative og mer bærekraftige tjenester inviterte de til dialogkonferanse med leverandører og sosiale investorer. Formålet med dialogkonferansen var å dele mål for prosjektet og få en tidlig dialog med mulige samarbeidspartnere. I etterkant av dialogmøtet har det vært gjennomført samtaler med interesserte og det skal avholdes flere dialogmøter. Ønsket er å inngå en effektkontrakt med en leverandører og investorer.

Det er for tidlig å si om Asker og bydel Bjerke lykkes med å oppnå ønsket effekt, men Kristiansand kommune følger med på kommuner som er i gang med effektkontrakter. Begge eksemplene viser at det tar lang tid å komme i havn med en slik prosess. Eksempelet fra Asker viser også at en anbudsprosess om en effektkontrakt ikke er en garanti for at en ideell aktør eller sosial entreprenør leverer inn- eller vinner et anbud. Andre eksempler på effektkontrakter er kommunene Våler, Indre Østfold og Aurskog-Håland som har inngått en effektkontrakt med «**Generasjonsmøtet M**». **Generasjon M** er en sosial entreprenør som tilbyr besøkstjenester til sykehjem, hvor ungdommer mellom 14 og 20 år jobber som betalte besøkvenner. Sparebankstiftelsen DNB går inn med brofinansiering til kommuner som inngår samarbeid med organisasjonen og kommunen forplikter seg til å øke sin egenbetaling når Generasjon M kan dokumentere den sosiale effekten både for ungdommene og for beboere på sykehjemmet.⁹ Betaling av tjenester som også tilbys i regi av frivilligheten kan ha noen negative effekter. Rekrutteringsgrunnlaget til frivillig sektor utarmes, og man risikerer å utkonkurrere frivillige organisasjoner som tilbyr besøkstjenester utelukkende i frivillig regi. Dette kan skape samarbeidsutfordringer mellom kommunen og frivilligheten på kort og lang sikt.

⁷ [Effektkontrakter kan finansiere sosiale investeringer - KS](#)

⁸ [Effektkontrakt ungt utenforskap | Asker kommune](#)

⁹ [Effektkontrakter: Generasjon M og Sparebank 1 Stiftelsen | Ferd | Ferd](#)

Offentlig støtte

Offentlig støtte (økonomisk støtte fra offentlig virksomhet) er i utgangspunktet ulovlig ifølge EØS-avtalen. Statsstøttereguleringen, regelverket om offentlig støtte (omfatter også kommunal støtte), skal hindre at nasjonale eller lokale myndigheter tilgodeser enkelte foretak eller næringer fremfor andre, og på en måte som påvirker samhandlingen negativt. Hensikten er å forhindre et subsidiekappløp mellom landene og henger sammen med EØS-avtalen som skal styrke handelen mellom medlemslandene. Konsekvensene av å gi ulovlig støtte er at mottaker må tilbakebetale støtten etter vedtak fra ESA.

Det er imidlertid ikke all støtte fra det offentlige som anses som offentlig støtte i regelverkets forstand. For at det skal dreie seg om offentlig støtte etter regelverket må følgende seks vilkår være oppfylt:

1. Mottaker av støtte er et foretak som utøver økonomisk aktivitet (foretaksvilkåret).
2. Støtten er gitt av staten eller av statsmidler i enhver form.
3. Støtten innebærer en økonomisk fordel for mottakeren.
4. Støtten begunstiger enkelte foretak eller produksjon av enkelte varer eller tjenester (selektivitetsvilkåret).
5. Støtten kan virke konkurransevridende.
6. Støtten kan påvirke samhandelen mellom EØS-landene.

Hvis ett eller flere av vilkårene ikke er oppfylt, vil ikke regelverket om offentlig støtte være i veien for å gi støtten.

Hvis alle vilkårene som utgangspunkt er oppfylt, så finnes det i tillegg særlig to typer unntak fra forbudet mot offentlig støtte: *gruppeunntak* og *bagatellmessig støtte*.

Gruppeunntak er støtte om gis på visse vilkår til forhåndsgodkjente formål, eksempelvis forskning, utvikling og innovasjon eller til beskyttelse av miljøet, transport, bredbåndsinfrastruktur, kultur og bevaring av kulturarv.

Bagatellmessig støtte kan gis med en begrensning på 300 000 EUR per tre regnskapsår. Som giver må det innhentes informasjon fra mottaker om all mottatt bagatellmessig støtte de har fått de siste tre regnskapsår (uavhengig av hvem som har vært giver), og det må gis informasjon til mottaker om at midlene de mottar er bagatellmessig støtte. Det er mottaker som er ansvarlig for å holde seg innenfor lovverket, og blir gjort ansvarlig og må tilbakebetale midler hvis ESA avdekker at midlene ikke er innenfor lovverket.

Kristiansand kommunes tilskuddsforvaltning Tilskuddsordninger

Kristiansand kommune har en rekke tilskuddsordninger med politisk vedtatte retningslinjer. Tilskuddsordningene er tett knyttet opp mot kommunens utfordringsbilde og skal bidra til å løse hovedutfordringene Kristiansand kommune står overfor i dag og i fremtiden. Tilskuddsordningene er et viktig verktøy for kommunen for å stimulere frivillig sektor. I vurderingen av søknader er graden av frivillig innsats ett av vurderingskriteriene. Kommunen ønsker på denne måten å styrke det frivillige engasjementet, siden det å engasjere seg frivillig bidrar med rekke folkehelsegevinster, har en egenverdi for de som yter disse, og en stor verdi for de som mottar tjenester utført av frivillige. Siden sosiale entreprenører i begrenset grad har frivillige, kan det bidra til at søknaden får en lavere prioritering i tildeling av tilskudd.

I de fleste av retningslinjene for tilskuddsordningene på det sosiale feltet står det at organisasjoner, foreninger, stiftelser eller tiltak med "forretningsmessig formål" eller "kommersiell karakter", ikke kan få tilskudd. Dette er også i tråd med kravene som stilles for å registrere seg i Frivillighetsregisteret. En sosial entreprenør hvor formålet er å drive virksomhet som genererer økonomisk gevinst eller profitt kan ikke motta tilskudd.

Ved hver tildeling av tilskudd må det vurderes og begrunnes hvordan den offentlige støtten kan tildeles: ved vurdering av *de seks vilkårene, gruppeunntak* eller ved *bagatellmessig støtte*.

For 2024 er det 22 tilskuddsordninger hvor frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører kan søke og totalrammen utgjør en sum på 29. 772 000 kr.

Årlig driftstilskudd

Formålet med årlig driftstilskudd er å støtte viktige eksterne samarbeidspartnere (institusjoner, organisasjoner og foreninger) som bidrar til å realisere kommunens overordnede målsetninger. Eksterne aktører som ønsker å motta driftstilskudd må søke innen 30. april. Søknadsbehandlingen inngår i direktørområdenes økonomiplanarbeid, og kommunedirektørens forslag til tildelinger følger kommunedirektørens budsjett- og økonomiplan for de påfølgende år (offentliggjøres i oktober og vedtas i desember).

Når en aktør får et årlig driftstilskudd, skal det utarbeides en partnerskaps- eller samarbeidsavtale. Avtalen skal synliggjøre hvilke utfordringer aktøren skal bidra med å løse, men avtalen kan ikke bli for detaljert og gå i retning av en anskaffelse (innkjøp). Ved å gi årlig driftstilskudd signaliserer kommunen ønske om et langsiktig samarbeid som gir mottaker nødvendig forutsigbarhet for egen drift.

For å redusere muligheten for krysssubsidiering og for å fordele midler på flere aktører, vil mottakere av årlige driftstilskudd normalt ikke kunne tildeles tilskudd fra kommunens øvrige tilskuddsordninger.

Ved hver tildeling av årlig driftstilskudd må det også vurderes og begrunnes hvordan den offentlige støtten kan tildeles: ved vurdering av *de seks vilkårene, gruppeunntak* eller ved *bagatellmessig støtte*.

For 2024 er det 16 organisasjoner registrert i Frivillighetsregisteret som får årlig driftstilskudd og har samarbeidsavtale med Kristiansand kommune. Dette utgjør en sum på 22. 812 000 kr.

Muligheter og begrensninger for økt samhandling

Samarbeidsformer som gir gevinster

Hvis kommunen mangler kompetanse eller har manglende tilgang til en målgruppe, kan samarbeid med eksterne aktører være en del av løsningen. Ofte kan aktører utenfor kommunen være langt mer smidige og raske til å bygge en løsning kommunen ville brukt lang tid og mye ressurser på.

I stedet for at kommunen er i førersetet og inviterer til samarbeid for å løse en sosial utfordring, er det i mange tilfeller eksterne aktører som tar kontakt med kommunen for å initiere samarbeid. I praksis vil det variere hvordan henvendelsen blir ivaretatt. Aktører blir gjerne henvist til et relevant kommunalområde, for eksempel Helse og mestring eller Oppvekst, men NAV, Business Region Kristiansand og Frivillighetsenheten kobles gjerne også på. For sosiale entreprenører kan DRIV Agder bistå med rådgivning og kurs for alle som ønsker å starte en virksomhet. God rådgivning er viktig, siden det er mange elementer som må på plass for å få både en sosial og en økonomisk bunnlinje, og som muliggjøre deltakelse i for eksempel en offentlig anbudsprosess.

Når det ikke finnes én enhetlig praksis for å ivareta henvendelser i vår kommune, vil oppfølgingen og koordineringen i praksis variere. Resultatet har i noen tilfeller vært at det igangsettes aktiviteter uten at kommunen som helhet har anbefalt det, og at det kan bli en uheldig overetablering av tilbud på noen områder. En tydeligere kommunal koordinering og tilbakemelding til nye aktører kan bidra til å forhindre dette i større grad.

Møtearenaer for samarbeid

På ulike fagfelt har kommunen jevnlig møter med lag og foreninger, eksempelvis beredskap, nettverk for risikoutsatt ungdom, fag- og brukerråd og nettverk rus- og psykisk helse. Frivillighetsenheten inviterer også til åpne samlinger flere ganger i året rundt ulike temaer og hvor frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører blir invitert på lik linje. Dette er eksempler på arenaer hvor alle parter kan løfte diskusjoner og bli kjent på tvers. I praksis vil det nok variere i hvilken grad disse nettverkene og samlingene er reelle samhandlingsarenaer, hvor nye former for samarbeid utvikles. Ideelle aktører og sosiale entreprenører kan også muligens ha andre behov og ønsker enn frivillige organisasjoner, og det er ikke gitt at dagens nettverk og samlinger treffer disse like godt.

Helseutvalget planlegger et dialogmøte med ideelle og frivillige organisasjoner på helse- og sosialfeltet den 24. september 2024, som en oppfølging av denne saken. Erfaringene fra dette møtet kan danne grunnlag for fremtidige møtearenaer for å skape felles situasjonsforståelse blant ulike interessenter, koordinering mellom aktører og finne nye løsninger i fellesskap.

Et annet eksempel er Arendal kommune som har etablert «Med hjerte for Arendal» som er et klyngenettverk av representanter fra kommunen, lag og foreninger, paraplyorganisasjoner, idrettsråd og Arendal næringsforening. Med en slik nettverksorganisering kan problemstillinger på tvers av sektorene løftes og diskuteres.

Tydeliggjøre områder for samarbeid

For at kommunen skal bli en god samarbeidspartner for eksterne aktører er det viktig å være tydelig på hva kommunen ønsker å samarbeide om, eventuelt hva kommunen ønsker å løse alene. Det kan være ulike politiske synspunkter om hvilke oppgaver kommunen bør gjøre selv og hva den kan samarbeide med andre om. Dermed kan en tydelig vedtatt politikk om samarbeidsområder være viktig.

I forbindelse med i Flere i arbeid ble det påbegynt en kartlegging av aktiviteter og tiltak som bidrar med å få unge inn i arbeid eller utdanning. Den viste over 100 ulike små og store tiltak i regi av det offentlige og andre aktører. Utfordringen med kartlegginger er at det kun gir et øyeblikksbilde, samtidig som det er meget arbeidskrevende å holde oversikter oppdatert til enhver tid. Allikevel kan en bedre oversikt på ulike felter bidra til å peke på noen prioriterte områder for samarbeid.

Tydelighet fra kommunens side på samarbeidsområder er noe som i større grad kan kommuniseres på møtearenaer for samarbeid som nevnt over. Det kan bidra til en bedre koordinering av tilbudene, forhindre overetablering og at aktører kan tenke utvikling innenfor nye områder.

Et positivt eksempel i riktig retning er Helseutvalgets årlige prioriteringssak for tilskuddsordningene innenfor helse og mestring. Den politiske saken viser hvilke humanitære og sosiale utfordringer kommunalområdet står ovenfor og hvor det er behov for mer aktivitet. Dette bidrar til at tilskuddsordningene blir et styringsverktøy og virkemiddel for å imøtekomme kommunens reelle utfordringer.

Forutsigbar kommunal finansiering

Ideelle aktører og sosiale entreprenører har behov for forutsigbar finansiering, noe som ikke nødvendigvis er opplevelsen i dag. Offentlig anskaffelse (innkjøp) er det som gir best forutsigbarhet for aktørene. Når en konkurranse er vunnet inngås en juridisk bindende (gjerne flerårig) avtale mellom kommunen og aktøren. Samtidig er det ikke garantier for at man vinner et anbud når det legges ut på nytt og det er en krevende øvelse for ideelle aktører og sosiale entreprenører å delta i anskaffelsesprosesser.

I dag kan alle aktører søke om årlig driftstilskudd i april, mens tildelingen skjer først i forbindelse med vedtatt økonomibudsjett i midten av desember. I etterkant inngås det

en samarbeidsavtale som i de fleste tilfeller er flerårig, men det må likevel søkes på nytt hvert år og endrede politiske føringer kan føre til at en samarbeidsavtale ikke forlenges.

Øvrige tilskuddsordninger er enkelttilskudd til aktivitet eller prosjekt som gis ett år av gangen, og kan oppleves som lite forutsigbare for søkerne. Dette på tross av at kommunen i mange tilfeller har gitt omtrent samme årlige støtte til en rekke organisasjoner i en årrekke og ikke kun gir støtte til prosjekter med en tidsbegrenset varighet.

Sammenlignet med det offentlige gir næringslivet, stiftelser og banker mye i økonomisk støtte til frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører. Denne støtte er i større grad enn den kommunale tidsavgrenset. Støtten er heller ikke alltid koordinert med det offentlige bidraget. Det har vært flere eksempler på at aktører i Kristiansand har fått økonomisk støtte fra banker og stiftelser med en forventning om at kommunen tar over finansieringen etter endt prosjektperiode.

Effektmålinger

Det er et krevende arbeid å finne frem til mål og indikatorer som kan være med på å dokumentere effekt, og mange frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører har liten bevissthet rundt dette. Eksempelvis når det gjelder ungt utenforskap, skal den oppnådde effekten være at en kandidat har kommet inn på en skole eller fått jobb, eller etter fullført skolegangen og fast ansettelse. Ofte ligger det komplekse årsaksforhold til grunn for hvorfor et tiltak lykkes med måloppnåelsen eller ikke, og hver kandidat er unik og kan ikke alltid sammenlignes med andre.

De færreste (inkludert kommunen) tar i bruk registerdata og kvalitative data for å måle resultater. Resultatoppnåelse knyttes gjerne til gjennomført aktivitet og antall deltakere, mer enn den reelle effekten.

Kommunen kan i større grad bli flinkere til å øve seg på effektmålinger og gevinstrealisering, selv om slikt arbeid er kapasitetskreven for alle parter. Utfordringen er at det kan føre til en form for profesjonalisering av frivillig sektor som ikke alltid vil være hensiktsmessig.

Juridisk grunnlag

Juridiske vurderingen er redegjort for i saken.

Økonomiske konsekvenser

Ikke relevant.

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)
Saken har ikke vært innom rådene.

Barn og unges interesser

Ikke relevant.

Klima- og miljøkonsekvenser

Ikke relevant

Vurdering

Frivillige sektor har historisk stått for mye sosial innovasjon i Norge og kommunen vil fremover behøve innovasjonskraften som de ideelle aktørene og sosiale entreprenørene representerer. Som denne saken viser finnes det en rekke eksisterende begrensninger som kan hindre et godt samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører.

Flere norske kommuner har kommet lengre frem i løypen med å teste ut innovative anskaffelsesprosesser og bruk av for eksempel effektkontrakter. Erfaringene viser samtidig at slike prosesser er ressurskrevende, blant annet fordi det utfordrer måten kommunen jobber på. Samtidig vil nye måter å jobbe på tvinge seg fram nå som kommunen står foran store omstillingsbehov. Selv om hver kommune har sine unike forutsetninger, vil Kristiansand kommune kunne lære noe av erfaringene som er gjort andre steder.

Når kommunen må tenke nytt fremover om det offentlige velferdstilbudet, kan det ved budsjettinnsparinger vurderes om rammene for tilskuddsordningene skal økes for å styrke aktiviteten i regi av frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører. Et annet spor er mer bruk av innovative anskaffelser. Uansett, en viktig forutsetning for å lykkes er at kommunen går et skritt videre fra involvering, medvirkning, og beskrivelse av frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører som et supplement, til å være likeverdige partnere i samskapende innovasjon.

Policy for å skape et tettere samarbeid med ideelle aktører og sosiale entreprenører

Kommunen skal tilstrebe økt involvering og tilrettelegge for forsterket samarbeid med frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører for å løse dagens og fremtidens utfordringer. Kristiansand kommune ønsker å være modige til å teste ut nye løsninger for samarbeid.

Anbefalinger:

- Kommunen skal være imøtekommende og koordinerte når det kommer henvendelser fra frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører.
- Kommunen skal bidra til å løfte en diskusjon blant storbykommunene for hvordan fremtidens kommuner bør tilrettelegge for økt samarbeid med ideelle aktører og sosiale entreprenører.
- Det skal utarbeides en oversikt over nettverk og møteplasser mellom frivillige organisasjoner, ideelle aktører, sosiale entreprenører og kommunen. I den sammenhengen vil det bli vurdert om det er behov for egne nettverk/møteplasser som ivaretar ideelle aktører og sosiale entreprenører.
- Helseutvalgets dialogmøte 24. september vil bli evaluert og det vil vurderes om dialogformen kan videreutvikles til andre kommunalområder.
- Aktuelle aktører vil bli invitert til et informasjonsmøte med innkjøpsavdelingen hvor det gis informasjon om anbudsprosesser. Et slikt møte kan også gi kommunen oversikt over hvilke aktører som har et ønske om å delta i anbudsprosesser på sikt.
- Kommunen bør jobbe for å identifisere potensielle områder hvor det er aktuelt med tettere samarbeid med ideelle aktører og sosiale entreprenører.
- Ved behov for å nedlegge tjenester bør det vurderes om disse kan erstattes gjennom et samarbeid med frivillig sektor.
- Ved opprettelsen av nye tjenester vil det ses på om dette kan løses gjennom samarbeid med frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører.
- Kommunen tar initiativ til dialog med lokale stiftelser for å skape et tettere samarbeid og bedre informasjonsflyten. Et mulig utfall kan være utprøving av effektkontrakter i Kristiansand kommune.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

[Bystyret tar saken til orientering](#)

Punkt 56/24: Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Bilag

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 46/24, Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Vedtak Form, 04092024, Sak 77/24, Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Vedtak byst, 18092024, Sak 138/24, Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Vedlegg verbalvedtak 2024-04 - kunnskapsgrunnlag

Dato 30. april 2024
Saksnr.: 2024006565-1
Saksbehandler Lina Malene Larssen
Godkjent av Brede Skaalerud
Camilla Jarlsby
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Helseutvalget
Kultur- og idrettsutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

27.08.2024
29.08.2024
04.09.2024
18.09.2024

Svar på verbalvedtak 2024-4 om voksende matkøer

Forslag til vedtak

1. Bystyret tar kunnskapsgrunnlaget og situasjonsbeskrivelsen til orientering.
2. Bystyret vedtar at kommunen inviterer til fast og målrettet samarbeid med de organisasjonene som har matutdeling og andre relevante aktører. Tiltak som er beskrevet i saken følges opp gjennom dette samarbeidet. Målet med samarbeidet er å bidra til at innbyggere styrkes i å mestre eget liv.

Sammendrag

I verbalvedtak 2024-4 har bystyret bedt administrasjonen om å legge frem en sak som viser hvilke virkemidler kommunen har i møte med voksende matkøer. For å svare ut dette har kommunedirektøren innhentet informasjon fra relevante områder i kommunen, intervjuet frivillige organisasjoner som deler ut mat, innhentet innspill fra Norsk-Ukrainsk Organisasjon i Kristiansand, undersøkt hvordan andre kommuner jobber med tematikken og dannet et kunnskapsgrunnlag basert på aktuell litteratur.

Arbeidet har vist at de voksende matkøene er en kompleks problemstilling, med mange involverte aktører. Kommunedirektøren har valgt å beskrive kompleksiteten i en omfattende saksutredning.

Matutdeling er et viktig arbeid som drives av de frivillige organisasjonene. Det ligger ikke innenfor kommunens ansvarsområde å dele ut mat til innbyggere. Kommunens roller og virkemidler i møte med denne problemstillingen er å samarbeide med de frivillige organisasjonene om å møte utfordringene knyttet til voksende matkøer, og bidra til at innbyggerne som står i matkø styrkes i å mestre eget liv.

Kommunedirektøren anbefaler et tettere samarbeid mellom de frivillige organisasjonene som deler ut mat, Matsentralen Sør og kommunen ved NAV, enhet for frivillighet og

medvirkning og integreringsenheten. Kommunedirektøren foreslår derfor en samarbeidsarena hvor utfordringer knyttet til problematikken kan løftes og diskuteres. Det er særlig behov for å samarbeide om håndtering av den økende mengden ukrainske flyktninger i matkøene. I tillegg anbefaler kommunedirektøren å styrke samarbeidet mellom NAV og de frivillige organisasjonene med informasjonsdeling om tjenester og stønader, slik at personene i matkø enklere kan forstå hvordan de kan få hjelp fra NAV.

Vedlegg: Kunnskapsgrunnlag

Vedlegg verbalvedtak 2024-04 - kunnskapsgrunnlag

Saksutredning

1. Bakgrunn for saken

Bystyret vedtok 14. desember 2023 følgende (verbalvedtak 2024-4):

«Bystyret ber administrasjonen legge fram en sak som viser hvilke virkemidler kommunen har i møte med voksende matkøer. Virkemidler som legges fram skal dekke alt fra tiltak som forebygger at folk må stå i matkø, til å sørge for at alle som har behov for matutdeling får mat.»

Kommunalutvalget vedtok 13. februar 2024 (sak 8/24) at verbalvedtaket skulle følges opp slik:

«Saken legges frem ila. 2 halvår 2024 for helseutvalget, kulturutvalget og bystyret.

Saken vil beskrive et kunnskapsgrunnlag basert på aktuell litteratur som belyser fenomenet, blant annet FAFO rapport publisert høsten 2023, og gi oversikt over situasjonen i Kristiansand og hvilke ulike roller og ansvar kommunen har opp mot denne problematikken. Basert på dette vil det bli gjort en vurdering av virkemidler og aktørbildet.»

I Kristiansand og resten av landet har det vært en stor økning i køer hos frivillige organisasjoner som deler ut mat. De frivillige organisasjonene gjør en stor innsats for å dekke behovet for matutdeling og møte økningen i antall personer som har behov for mathjelp. Kommunedirektøren antar det er på grunn av den store økningen i køene at saken er satt på dagsorden. For å svare ut dette har kommunedirektøren involvert flere aktører for å danne et helhetlig bilde av situasjonen. Kommunedirektøren har spurt aktørene om hva kommunen kan gjøre for å forebygge behovet for å stå i matkø og for å bidra til at utdelingen når de som trenger det mest.

For å vurdere aktørbildet har frivillige organisasjoner som har matutdeling i Kristiansand blitt intervjuet. Alle intervjuene har vært basert på de samme spørsmålene. Hovedtemaene organisasjonene har blitt spurt om er hvordan de organiserer sin matutdeling, deres opplevelse av økningen i matkøene, skildringer av gruppene i matkøene, og forslag til tiltak for å bedre situasjonen. De har blitt spurt om hva kommunen kan bidra med i samarbeidet med organisasjonene og ovenfor personene i matkø. Organisasjonene som har blitt intervjuet er Hånes frikirke ved deres ordning for matutdeling kalt Frimat, Hjelp oss å hjelpe, Frelsesarmeen og Filadelfia. I tillegg har Matsentralen Sør kommet med innspill.

For å kunne vurdere virkemidlene kommunen har i møte med de voksende matkøene er det hentet informasjon fra ulike tjenester og områder i kommunen, som for eksempel enhet for frivillighet og medvirkning, NAV og integreringsenheten.

Kunnskapsgrunnlaget er basert på rapporten *Mathjelp på dugnad* fra FAFO publisert høsten 2023 og annen relevant forskning.

2. Kunnskapsgrunnlag

FAFO gjennomførte en landsdekkende undersøkelse, *Mathjelp på dugnad*, av matutdelingsaktører i perioden april-september 2023¹. Her presenteres funnene fra forskningen som er mest relevant for saken, en grundigere oppsummering ligger som vedlegg til saken. Perspektivene som presenteres i rapporten er nasjonale, og kan ikke overføres direkte til Kristiansand.

Tidligere har mottakere av mathjelp i hovedsak vært rusmisbrukere, men nå er det flere som ikke tilhører denne gruppen som oppsøker hjelp. Dette har endret seg med dyrtid, krigen i Ukraina og pandemien. Matsentralen, Frelsesarmeen og flere andre aktører har registrert en betydelig økning i behovet. Kun 1 av 3 utdelingssteder i FAFO sine undersøkelser sier at de kan dekke behovet til personene som tar kontakt med dem. Dyrtid har påvirket økonomien til mange på grunn av økte utgifter. Andelen av den totale befolkningen med dårlig råd har vært ganske stabil over flere år, tom. 2021, men i august 2022 var det en kraftig økning, trolig grunnet dyrtiden².

FAFO-rapporten fant på nasjonalt nivå at 40% av mottakere av mathjelp var fra Ukraina, 25% fra Norge og 13% fra Syria. Halvparten av mottakerne hentet mat for første gang i perioden januar til juni 2023. Av de nye mottakerne er flesteparten fra Ukraina og Norge. Nesten halvparten av mottakerne har barn i skolealder boende med dem, men familietype varierer mellom ulike nasjonaliteter. Norske mottakere skiller seg ut med at hele 65% er enslige uten barn. De fleste mottakerne er mellom 36 og 55 år gamle. Undersøkelsene fant at 2 av 3 leier bolig, og 12% har ikke et eget sted å bo.

De fleste personene som mottar mathjelp, mottar også en form for stønad fra NAV. FAFO-rapporten fant at 2/3 av mottakerne fikk stønad fra NAV (inkluderer ikke introduksjonsstønad fra Utlendingsdirektoratet (UDI) som flyktninger får mens de går på introduksjonsprogrammet). Typen støtte varierer basert på opprinnelsesland. Blant dem som er født i Norge er det vanligst å motta langvarige ytelser, som uføretrygd eller alderspensjon. 2/3 av ukrainske mathjelpsmottakere mottar en kortvarig ytelse fra NAV, de fleste mottar sosialhjelp (de som deltar i introduksjonsprogrammet og kun mottar introduksjonsstønad fra UDI blir ikke regnet med her). Det er også noen av matposemottakerne som ikke mottar noen form for stønad fra NAV. Noen av dem får stønad fra UDI, men det er også noen som ikke får noe stønad. Det kan være fordi de ikke har rett på det eller fordi de ikke har søkt. Det er ulike årsaker til at folk ikke søker stønad selv om de har rett på det. Noen har hørt historier om eller selv hatt negative opplevelser hos NAV, mens andre ikke vil ha deres økonomiske situasjon dokumentert hos myndighetene.

Matsentralen i Norge har gjennomført en undersøkelse som ser på prosentvis økning blant grupper som mottar mathjelp³. Økningen vises ved en sammenlikning av tallene i juni 2022 og mars 2023. Den viser størst økning blant småbarnsfamilier og enslige forsørgere, med en økning på 30%. Nest størst økning er det blant trygdemottakere, på 17%. Både for ukrainske flyktninger og rusavhengige er det en økning på 12%. Det er viktig å huske på at disse tallene illustrerer økningen innad i de ulike gruppene i køene, og ikke hvor stor andel de ulike gruppene er av køene. I tillegg kan det være flere sammenhenger som påvirker tallene, som for eksempel at flere av de ukrainske flyktingene i køene også er småbarnsfamilier og enslige forsørgere.

Det er ulike årsaker til at folk velger å oppsøke matkøene, men FAFO-rapporten viser at de kan grovt deles inn i tre overordnede kategorier. Først er dem som har høy grad av

¹ FAFO-rapporten *Mathjelp på dugnad*: <https://www.FAFO.no/zoo-publikasjoner/mathjelp-pa-dugnad>

² Informasjon hentet fra: Furuberg, J., Dahl, E. S., Lima, I., Løberg, I. B., Nicolaisen, H., Munch-Ellingsen, E., & Haugen, C. (2022). Lavinntekt og levekår i Norge: Tilstand og utviklingstrekk – 2022 (2022:5). NAV.

³ Resultater fra Matsentralen sin undersøkelse er hentet herfra: <https://www.matsentralen.no/post/behovet-for-mathjelp-doblet-pa-under-et-ar>

matusikkerhet. For dem er alternativet til matkø at de ikke spiser. Den andre kategorien er dem med mild matusikkerhet. De er avhengige av matposer for forsvarlig ernæring. Uten matposer ville de blitt nødt til å spise mindre, spise mindre sunt eller kutte i andre nødvendigheter (f.eks. strøm, varme og klær). Den siste kategorien er dem som bruker matutdeling for å få noe bedre råd, slik at de har litt å gå på om de skulle fått en uforutsett utgift. Når det gjelder motivasjonen for å hente matposer så skiller ukrainere seg svært lite ut i undersøkelsen. De passer stort sett inn i de tre kategoriene av årsaker til å oppsøke mathjelp som ble vist tidligere. Et lite unntak er at grunnet krig og en usikker fremtid velger noen å sende penger til venner og/eller familie i Ukraina.

43% av organisasjonene i undersøkelsen til FAFO sier at de samarbeider med kommunale tjenester. Den vanligste formen for samarbeid er at kommunen forteller om matutdelingene. Litt over halvparten av aktørene som samarbeider med kommunen gjør det ved å ha jevnlig kommunikasjon med kommunen om vanskeligstilte i lokalmiljøet. Av de 199 organisasjonene i undersøkelsen er det 20% som mottar økonomisk støtte fra kommunen.

Kommunedirektøren har innhentet informasjon fra andre kommuner, siden voksende matkøer sees i hele landet. Blant annet forteller Trondheim kommune at de ikke legger opp til flere eller større matutdelinger. Deres perspektiv er at andre tiltak for å hjelpe personer ut av fattigdom er viktigere enn matutdeling. De verdsetter de frivillige organisasjonene som deler ut mat, men prioriterer å støtte personene som trenger det til å mestre egne liv. I tillegg trekker de frem at det ikke er nok mat i Matsentralen til å øke utdelingen, og at det ville ført til mindre mat i hver pose.

Ett annet eksempel er Moss kommune, hvor det er opprettet en gratis butikk for matutdeling, hvor personene kan plukke maten selv fra hyllene. Butikken er et samarbeid mellom Frelsesarmeen, Kirkens bymisjon, Evangeliesenteret, Moss kommune, matbransjen og lokalt næringsliv.

3. Oversikt over situasjonen i Kristiansand

I Kristiansand henter organisasjoner som har matutdeling overskuddsmat fra Matsentralen Sør. Nasjonalt har Matsentralen 8 utdelingssteder spredt rundt i landet, og de skriver på sine nettsider at de jobber både for å hjelpe matbransjen med å redusere matsvinn, og for å hjelpe ideelle organisasjoner med å redusere fattigdom. Ettersom Matsentralen Sør har kontakt med alle organisasjonene som deler ut mat i Kristiansand, har de oversikt over hvordan situasjonen er her i kommunen.

I Kristiansand kommune er det 14 organisasjoner som henter mat for utdeling ukentlig hos Matsentralen Sør. Det er i tillegg 9 organisasjoner som henter mat med jevne mellomrom, og som ikke deler ut mat, men for eksempel lager mat som de spiser med deltakerne. Av organisasjonene som henter ut mat for utdeling ukentlig er 6 stk innenfor Frimat, som er Frikirken sin organisering av matutdeling. I Kristiansand kommune er det per mai 2024 5 organisasjoner på venteliste for å hente mat fra Matsentralen Sør.

Tall fra Matsentralen Sør viser økningen i mengden mat som har blitt delt ut i Kristiansand de siste årene. I 2021 var det 163 555kg, i 2022 var det 207 430kg, og i 2023 var det 243 909kg. Tallene viser en økning i behovet for matutdeling i Kristiansand. Tallene kan også være påvirket av økt tilgang på mat hos Matsentralen Sør.

Matsentralen Sør gjennomfører årlig undersøkelser blant organisasjonene som henter mat hos dem. Funnene viser situasjonen for hele Agder. Undersøkelsen fra 2023 viser at mer enn 10 000 mennesker på Sørlandet har behov for mathjelp hver uke. Året før var det tilsvarende tallet på litt over 5000. I undersøkelsen har organisasjonene blitt spurt om deres opplevelse av behovet for mathjelp, og tallene viser at behovet er 55% større enn mengden mat som deles ut. Det er mulig at personer henter ut mat flere steder, noe

som fører til at antall personer i kø hos organisasjonene øker uten at antallet personer som trenger mathjelp nødvendigvis har økt tilsvarende mye.

Matsentralen i Midt-Norge jobber sammen med NTNU for å utvikle et digitalt registreringssystem for matutdeling. I systemet registreres personene som skal hente ut mat og de får en personlig kode. Denne koden må scannes når personene henter ut mat, og det vil da komme opp varsel dersom de har hentet fra andre steder. Kommunen har fått opplyst at systemet utvikles nasjonalt i samarbeid med et IT-selskap og at det skal ivareta personvern. Matsentralen Sør håper systemet vil være oppe i drift rundt oktober 2024. Systemet er frivillig for organisasjonene å ta i bruk, men flere av organisasjonene er positive til det nye systemet og uttrykker at de tror det vil hjelpe med å redusere noe av størrelsen på matkøene.

Organisasjonene i Kristiansand organiserer sin matutdeling ulikt. Noen har bare frivillige som driver matutdelingen, mens andre har en kombinasjon av frivillige og ansatte. Noen har lister slik at personene som ønsker matposer må søke om plass før de kommer til utdelingen. Her er det ikke kø utenfor lokalene, fordi alle på listen får komme inn og det er laget klart poser til deres individuelle behov. Andre organisasjoner ønsker ikke å registrere personene, og har klokkeslett for utdeling hvor personene da stiller seg i kø utenfor lokalene. Disse organisasjonene forteller at tidligere hadde de plass til alle inne i sine lokaler, men økningen de siste 1 til 2 årene har ført til at de ikke lenger har mulighet til å ta alle inn i lokalene. Noen tar også inn personer utenom åpningstider for å tilpasse individuelle behov.

De frivillige organisasjonene som er intervjuet i saken er lokalisert på ulike steder i Kristiansand. Filadelfia og Hjelp oss å hjelpe har matutdeling i Kvadraturen. Frelsesarmeen har utdeling på Lund. Hånes frikirke/Frimat har utdeling på Hånes. I tillegg er det andre organisasjoner som har utdeling i Kvadraturen, Vågsbygd, Randesund og Søgne. Organisasjonene forteller at de tidligere hadde personer fra lokalområdet i køene, men nå kommer det personer fra flere steder i Kristiansand til utdelingene.

4. Organisasjonenes opplevelse av voksende matkøer

I intervjuene med organisasjonene som deler ut mat har det kommet frem flere viktige perspektiver. I denne delen blir intervjuene oppsummert for å danne et bilde av de frivillige organisasjonenes opplevelse av situasjonen. Selv om organisasjonene er ulike, vil saken gjengi en samlet oppsummering av innspillene fra intervjuene.

«Køen har alltid vært der, og den vil alltid være der. Den har bare blitt mer synlig.» Slik beskrev en av organisasjonene situasjonen med de voksende matkøene. De fortalte at slik samfunnet er vil det alltid være noen med behov for matutdeling, men i det siste har køene økt betydelig mye. En av organisasjonene beskrev denne økningen med «matkø er et symptom på at noe ikke fungerer».

4.1 Økningen i matkøene

Alle organisasjonene beskriver en økning av personer som har behov for mathjelp. En av organisasjonene anslår at de deler ut rundt 125-150 matkasser hver uke. Før krigen brøt ut i Ukraina delte de ut rundt 57 matkasser, og tilbake i 2017 var tallet på 13 poser med mat. Liknende type økning beskrives av alle organisasjonene.

Flere av organisasjonene forteller at den store økningen i matkøene har skjedd etter at de ukrainske flyktingene kom til Kristiansand. Både i media og under intervjuene har flere organisasjoner gitt uttrykk for at ukrainske flyktinger utgjør ca. 70% av menneskene i matkøene. De beskriver en generell økning fra koronatiden, og en enda større økning etter at ukrainske flyktinger kom til landet.

Flere av organisasjonene hadde tidligere rusavhengige og bostedsløse som målgruppe, men nå tar de imot personer fra flere ulike grupper i samfunnet. Organisasjonene forteller at de har alle typer personer i køene. Det er blant annet barnefamilier, pensjonister, enslige forsørgere, personer som sliter med rus og flyktninger. Selv om økningen av ukrainske flyktninger er en stor del av de voksende matkøene, er det også økninger i de andre gruppene som har behov for mathjelp. En av organisasjonene forteller at de ser flere personer i matkøene som de ikke har sett tidligere. De forteller at de merker at høye renter og dyre priser påvirker økonomien til flere personer som kanskje tidligere klarte å dekke egne behov.

Kunnskapen om hvem som står i matkø i Kristiansand og hva økningen skyldes er mangelfull. Organisasjonene har kommet med anslag og beskrivelser av grupper, men det er fortsatt ubesvarte spørsmål om personene i matkø. Mangelfull kunnskap om brukerne av matutdeling gjør det vanskelig å vite akkurat hvilke tiltak som kan hjelpe deres situasjon, og forebygge at flere havner i samme situasjon. Dette kan være aktuelle tema å melde inn til forskningssamarbeid med academia, for å få mer forskning på temaet.

I Kristiansand varierer kravene for å hente ut matposer mellom organisasjonene. Noen ber om bostedsbekreftelse eller krever at de bor i Kristiansand for å få hente mat. Noen snakker med personene i køen om inntekt, men de fleste har ikke noen krav om å få innsikt i personenes økonomi. De fleste organisasjonene forteller at de ikke har krav til personene som mottar matposene, og at de ikke har noe system for å sjekke om de har behov for maten.

En av organisasjonene forteller at de har begynt å snakke med de ukrainske flyktningene om deres økonomi. Organisasjonen har stilt spørsmål til personene for å avdekke deres reelle behov for matutdeling, og funnet ut at flere ikke skal ha behov for mathjelp basert på deres økonomi. På den måten forteller de at de har halvert antallet ukrainske flyktninger i sin matkø. En annen organisasjon forteller at de synes det er vanskelig å vite om de ukrainske flyktningene har behov for matutdeling, eller om de får nok støtte til å klare seg selv.

En av organisasjonene forteller at personer kommer utenfor lokalene opp til 4 timer før utdelingen begynner, og venter for å komme først i køen. Dette er en utvikling som har funnet sted etter ukrainske flyktninger ble en del av køen, tidligere kom personene tidligst 30 minutter før utdelingen åpnet. Flere organisasjoner beskriver en endring i køkulturen etter ukrainske flyktninger begynte å komme til matutdelingen. Noen organisasjoner nevner i forbindelse med dette at de ikke lenger ser personer som pleide å hente mat fast tidligere.

Som oppfølging av dette har organisasjonene blitt spurt om de tror matutdelingen treffer personene med størst behov, og det er vanskelig å svare på. Noen nevner at med endringene i køene kan det være vanskeligere for personer som sliter psykisk og med rus. De nevner også at andre innbyggere ofte viser mer skam knyttet til å stå i matkø. En av organisasjonene forteller at personer som kom på matutdeling tidligere har uteblitt de siste 1-2 årene, og organisasjonen tror det handler om at de ikke ønsker å stå i kø.

I tillegg til personene som står i matkø har saksutredningen funnet en indirekte mottakergruppe. Omfanget av denne er vanskelig å fastsette, men det ser ut til å gjelde et fåtalls personer. I situasjoner hvor brukere ikke selv kan komme seg til matkøen, har ansatte i hjemmesykepleien og kommunens oppsøkende tjenester til innbyggere med alvorlig psykisk lidelse og/eller rusmiddelproblemer (FACT-teamet) hentet matposer til brukere. Hjemmesykepleien sier det er stor variasjon etter område, og at dette ikke er utbredt i hele hjemmetjenesten. De forteller at i løpet av det siste året har det variert mellom 1 til 6 personer de har hentet mat til. FACT-teamet forteller at behovet varierer veldig etter hvem de følger opp. De kan hente til noen ukentlig, og til andre gjelder det mer når det oppstår et behov. FACT forteller at dette gjelde personer som ikke selv klarer å stå i matkø, og som ellers hadde neglisjert behovet for mat hvis ikke ansatte

hadde hentet matpose. Helse og mestring skal avklare hvordan dette skal håndteres fremover.

4.2 Forslag til tiltak fra de frivillige organisasjonene

Flere forslag til tiltak har kommet frem i intervjuene med organisasjonene. Blant forslagene handler flere om tettere samarbeid med kommunen og NAV, som er tiltak som ligger innenfor kommunens handlingsrom.

Det løftes frem et ønske om både tettere samarbeid med kommunen og mellom de frivillige organisasjonene. En av organisasjonene foreslo årlige møter med kommunen og organisasjonene, både for å koordinere arbeidet med kommunen og med de andre organisasjonene. Dette handler om samarbeid rundt ukrainske flyktninger og informasjon til mottakene, om informasjon om kommunens tilbud til innbyggere og om tettere samarbeid med NAV.

Det har kommet ønsker om tettere samarbeid med NAV, for at organisasjonene skal kunne støtte opp og hjelpe personene de møter i forbindelse med matutdeling. Noen ønsker en kontaktperson hos NAV, slik at de kan ringe direkte inn for å få svar på spørsmål. Noen ønsker at NAV kan holde presentasjoner med informasjon om krav, stønader og tjenester personene i køen kan søke på og har rett på. Det er nevnt ønske om informasjonsskriv som kan ligge i lokalene til organisasjonene og deles ut de til som henter mat. Det er også nevnt ønsker om at NAV kan delta på matutdelingene med informasjon på flere språk og svare på spørsmål og hjelpe personene i matkø med forståelse for systemet.

Organisasjonene nevner at de ser personer som står i matkø over lengre tid, og mener det er viktig å finne ut av hvordan man kan hjelpe disse. En av organisasjonene forteller om personer som har vært i deres matkø i 2-3 år. Med den store økningen i køene forteller organisasjonene at det er vanskelig å følge opp personene og hjelpe de til å for eksempel komme ut i jobb. Dette kan også være et område for tettere samarbeid med kommunen og NAV.

Videre kommer det frem et ønske om tettere samarbeid rundt de ukrainske flyktningene som opptar store deler av køene. Organisasjonene sier de ønsker informasjon om stønadene flyktningene får, slik at organisasjonene kan vurdere om de har behov for matposer eller om de kan si nei til noen av personene i køene basert på at de har nok inntekt.

Et ønske om økt økonomisk støtte fra kommunen har kun blitt nevnt av en av de frivillige organisasjonene. Her ble det nevnt i forbindelse med et ønske om mer ressurser til å gi veiledning og støtte til personene i matkøene, slik at de kunne jobbe med mer enn bare å dele ut mat.

Det kommer ikke frem et ønske om å samarbeide om felles matutdeling i Kristiansand. Flere av organisasjonene uttrykker at de ønsker å fortsette sitt arbeid slik de har det i dag, og kan være med på samarbeid rundt utdeling i ferier. Organisasjonene ønsker å samarbeide, men ønsker ikke å slå seg sammen til en felles utdeling.

4.3 Erfaringer fra samarbeidet om utdeling i juli

En utfordring med matutdeling har vært å holde tilbudet oppe i ferier, og i 2024 fikk Beveg Byen 100.000 kroner fra integreringsmidler fra IMDi til å koordinere en felles utdeling i sommerferien. Utdelingen var på Vågsbygd kultursenter, og holdt oppe en dag i uka i juli. Organisasjonene som deltok i samarbeidet om felles utdeling var Filadelfia, Frimat og Frelsesarmeen. Organisasjonene sendte ut informasjon til alle de har på listene sine og 480 personer meldte fra at de ønsket matutdeling i sommerferien. Til vanlig resten av året har organisasjonene ca. 1000 personer som henter mat. Omtrent 90% av de som meldte seg på utdelingen i sommerferien var fra Ukraina.

En evaluering av den felles matutdelingen i sommerferien vil finne sted i slutten av august. Foreløpige tilbakemeldinger tyder på at det har vært en bra gjennomført matutdeling i sommer. Samtidig vil organisasjonene evaluere samarbeidsformer og vurdere justeringer før neste sommer. Organisasjonene anslår at gjennomsnittlig 270 personer kom til hver utdelingsdag, sett opp mot 480 påmeldte. Ut fra disse erfaringene lurer organisasjonene på hvor stort det reelle behovet er, og de er spente på å se tallene når det nye systemet fra Matsentralen tas i bruk.

5. Ukrainske flyktninger i matkøene

Gjennom intervjuene med de frivillige organisasjonene har det kommet frem at store andeler av matkøene består av ukrainere. At ukrainere utgjør en stor andel av matkøene, kan delvis forklares ved å se på bosettingstall i 2022 og 2023. Av totalt 543 bosatte i 2023 var 428 ukrainere. Tallene for 2022 var totalt 454 bosatte hvor ukrainere utgjorde 413 stk. På asylmottakene i Kristiansand er det en stor overvekt av ukrainere i forhold til andre nasjonaliteter. Flere av de frivillige organisasjonene anslår at ukrainere utgjør 70% av matkøene, og for ordningen med felles utdeling i juli 2024 har 90% av de som meldte seg på vært fra Ukraina.

Med utgangspunktet i ytelsene ukrainske flyktninger mottar skal de ikke være en målgruppe som er overrepresentert i matkøene. Både NAV og integreringsenheten i kommunen bekrefter dette. Det er samme satser for ukrainere og andre flyktninger, både for de som bor på asylmottak og ved bosetting. Disse satsene skal være tilstrekkelig for å dekke nødvendige utgifter. Integreringsenheten erfarer at noen flyktninger likevel gjør dette for å kunne bruke penger på andre ting.

Ukrainske flyktninger kan søke om stønader på lik linje som alle andre fra de blir bosatt. De kan da søke om sosialhjelp dersom de mangler inntekt. Frem til de blir bosatt og under introduksjonsprogrammet er stønadene annerledes. Satsene fra UDI for asylsøkere ble økt i 2023 med litt over 50 %, og ligger nå på:

Asylsøkernes basisytelser for livsopphold fra UDI på ordinære mottak:

- Enslig voksen kr. 4242,- pr. mnd.
- Par kr. 8052,- pr. mnd.

Tilleggsbeløp for barn

- 0 - 5 år kr. 2375,- pr. mnd.
- 6 - 10 år kr. 3154,- pr. mnd.
- 11- 17 år kr. 4002,- pr. mnd.

Tilleggsbeløp for enslige forsørgere

- kr. 1390,- pr. mnd.

Under introduksjonsprogrammet mottar de stønad fra kommunen, og satsene for en voksen person er på kr. 20671 før skatt (ca. utbetalt 18000). I tillegg til dette søker de fleste om bostøtte og får utbetalt barnetrygd. Stønadene for par uten barn reduseres med en sjettedel fra september 2024.

Alle bosatte flyktninger i kommunen blir registrert med sosialhjelp når de bosettes, i form av etableringsstønad og evt. behov for livsopphold og boutgifter. Siden 2022 har 80-90% av bosatte flyktninger vært ukrainere. Så å si alle bosatte flyktninger vil motta full sosialhjelp frem til oppstart i introduksjonsprogrammet. Deretter vil behovet for sosialhjelp variere, men mange vil fortsatt ha et behov for supplerende sosialhjelp underveis introduksjonsprogrammet. Tallene viser også at over tid vil mange falle tilbake på sosialhjelp igjen etter endt introduksjonsprogram. I juni 2024 var 403 av totalt 1480 sosialhjelpsmottakere i Kristiansand bosatte flyktninger fra Ukraina.

Kvalitative undersøkelser i FAFO-rapporten tyder på at ukrainske mathjelpsmottakere ikke har samme følelsen av skam rundt å stå i matkø som mange andre grupper rapporterer. Det samme kommer frem i intervju med organisasjonene. De opplever at ukrainere har et annet forhold til det å stå i matkø. Dette støttes av innspillene fra Norsk-Ukrainsk Organisasjon. De sier at det kan være nyttig med tydeligere rammer og grenser for personene fra Ukraina. De kommer fra en annen kultur, og det kan være vanskelig å forstå den norske kulturen rundt matutdeling uten tydelige regler for hvem tilbudet er ment for.

Asylsøkere blir informert ved ankomst om hvem matutdelingen er ment for, men integreringsenheten har ikke kontroll på hvem som stiller seg i matkø. De forteller at når asylsøkere, spesielt ukrainere, ankommer Kristiansand blir de ofte med i grupper på sosiale medier og lokale foreninger. Både fra disse gruppene og fra fastboende de møter i Kristiansand får de informasjon om ulike tilbud og matutdeling i lokalsamfunnet. Integreringsenheten forklarer at matutdeling er et tilbud for de som ikke har penger til mat og ikke for asylsøkere. De har beboerråd/samarbeidsråd hvor det tas opp ting om hvordan det er å bo på mottak. Det har aldri blitt nevnt at asylsøkere har dårlig råd og må oppsøke matutdeling. Basis ytelse de får fra UDI virker å være tilstrekkelig månedlig utbetaling for både enslige og familier.

En viktig del av integreringen er å komme ut i arbeid, og det er et fokus i integreringsarbeidet i kommunen. For å få arbeidstrening på norsk trengs praksisplasser. Integreringsenheten jobber med muligheten for at kommunen kan ha flere praksisplasser for flyktningene, slik at kommunen som arbeidsplass bidrar til integreringsarbeidet. Nasjonalt og internasjonalt er det utfordringer med å få ukrainske flyktninger inn i arbeid. Langsiktig er dette et viktig arbeid for å minske behovet for å stå i matkø.

6. NAV sine tjenester i møte med økonomiske utfordringer

Ovenfor innbyggerne er det kommunen sin rolle å sørge for livsopphold gjennom NAV. Det er opp til innbyggerne selv hvordan de disponerer stønaden de får utbetalt. Dersom innbyggere trenger hjelp til å håndtere egen økonomi, har NAV flere tjenester innenfor råd og veiledning.

NAV har en egen gjeldstelefontjeneste og en chattetjeneste for økonomisk råd og veiledning. Alle ansatte i NAV har en generell veiledningsplikt for å avklare og forebygge betalingsvansker. Ved behov for rådgivning av mer individuell og personlig karakter tilbys opplysning, råd og veiledning etter Lov om sosiale tjenester i NAV §17. Dette er en tjeneste som kan søkes om, skriftlig eller muntlig form. Tjenesten skal det fattes vedtak på. Tjenesten kan inneholde; budsjett, få oversikt over gjeld, kontakt med kreditor, generell økonomisk rådgivning og søke om gjeldsrådgiver i kommunen ved behov. For de som ikke kan nyttiggjøre seg av den veiledningen som kan gis av NAV og/eller gjeldsrådgiver i kommunen kan det være aktuelt å søke om verge.

Kommunen jobber også målrettet mot barnefamilier med lav inntekt for å bidra til at de klarer seg. Et eksempel på dette er arbeidet med *Nye mønstre - trygg oppvekst*. Her har kommunen satset på familiekoordinatorer, som er familiens ene kontaktperson inn til hjelpeapparatet og skal sikre rett hjelp til rett tid.

Sosialhjelp er for de som selv ikke kan forsørge seg selv med egen inntekt, helt eller delvis. Den enkelte skal ha nok penger til forsvarlig livsopphold. I begrepet livsopphold ligger utgifter til mat, klær, sko, transport, fritid og husholdningsartikler. I tillegg kan det ved behov søkes om støtte til nødvendige helseutgifter, tannbehandling, innboforsikring og boutgifter som husleie og strøm.

Ved NAV Kristiansand vurderes søknader om sosialhjelp etter veiledende statlige sosialhjelpssatser for de over 25 år. Det er politisk vedtatt at kommunen skal bruke en

lavere sosialhjelpssats for ungdom under 25 år som ikke forsørger barn. Barnetrygden beregnes ikke som inntekt ved vurdering av sosialhjelp. Det betyr at den kommer i tillegg til sosialhjelpen som gis. Sosialhjelpssatsene er veiledende. Derfor må det tas individuelle vurderinger om hvorvidt satsene er nok til å sikre et forsvarlig livsopphold for den enkelte. Saksbehandler må da vurdere helhetssituasjonen for den enkelte som går på familiens størrelse, boforhold og nødvendige faste utgifter som ikke dekkes av livsoppholdet.

Alle innbyggere vurderes individuelt opp mot lovverket, og det er ikke noen særordninger for grupper som for eksempel ukrainske flyktninger. Det betyr at ukrainske flyktninger som søker NAV om sosialhjelp blir vurdert og får stønad basert på samme vurderinger som alle andre.

Fratrukket ukrainske bosatte flyktninger var det i snitt 1034 sosialhjelpsmottakere pr mnd. 1. halvår i 2023, og dette har økt til 1108 i 1. halvår 2024. Det er en økning på 73 flere månedlige mottakere i 2024, sett opp mot tilsvarende tall i 2023. Nesten hele økningen knyttes til aldersgruppen over 30 år, mens tallene for dem under 30 år har vært stabile.

Av totalt 1480 sosialhjelpsmottakere i juni 2024, hadde 490 av disse forsørgeransvar for barn under 18 år. Dette betyr at 33% av alle sosialhjelpsmottakere var registrert med barn i husholdningen. Disse tallene er nokså stabile for det siste året. Blant ukrainske flyktninger var 31% registrert med barn i husholdningen.

Det er vanskelig å vite hvor mange av personene NAV Kristiansand er i kontakt med som står i matkø, derfor er det ikke sikkert tallene om utvikling i antall mottakere av sosialhjelp henger sammen med matkøene. FAFO sin rapport viste at nasjonalt mottar 2 av 3 i matkø en form for stønad fra NAV (kan også være andre stønader enn sosialhjelp).

7. Faste vurderingspunkter

Juridisk grunnlag

Ikke relevant

Økonomiske konsekvenser

Anbefalingen har ikke økonomiske konsekvenser.

Uttalelse fra rådene

(Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Ikke relevant

Barn og unges interesser

Anbefalingene kan berøre barn og unge fra de familiene som har behov for mathjelp.

Medvirkning med innbyggere/brugerrepresentanter

Fem av de største frivillige organisasjonene med matutdeling i Kristiansand ble kontaktet for intervju. Av disse har fire deltatt, og det vurderes at disse gir et godt grunnlag for å vurdere situasjonen. Organisasjonene som har blitt intervjuet er Hånes frikirke ved deres ordning for matutdeling kalt Frimat, Hjelp oss å hjelpe, Frelsesarmeen og Filadelfia. Shalam hadde ikke mulighet til å delta på intervju. I tillegg har Matsentralen Sør kommet med innspill til saken, ettersom organisasjonene henter overskuddsmat derfra. Informasjon er også innhentet fra et fellesmøte for organisasjoner som har matutdeling,

som fant sted 5. april med politisk deltakelse. Temaet for møtet var koordinering av matutdeling i juli. Norsk-Ukrainsk Organisasjon i Kristiansand har kommet med innspill til saken, ettersom en stor andel av personene i matkøene er ukrainske flyktninger.

De frivillige organisasjonene som har blitt intervjuet deler ut mat i form av matposer eller matkasser. Organisasjoner som bare serverer måltider er ikke omtalt.

Klima- og miljøkonsekvenser

Klima- og miljøkonsekvenser har ikke vært utredet i saken, men samtidig er det kjent at matutdeling bidrar til å redusere matsvinn. Store deler av maten som deles ut er mat som ellers ville blitt kastet. Matsentralen Sør står for mesteparten av maten som deles ut av organisasjonene, og Matsentralen sitt hovedmål er å redusere matsvinn.

HMS/Folkehelse

Konsekvenser for folkehelsen har ikke vært utredet i saken, men matutdeling kan ha positive konsekvenser for helsen til de som mottar mathjelp.

8. Vurdering av aktuelle tiltak og virkemidler

Matutdeling er et viktig arbeid som driftes av de frivillige organisasjonene, og det ligger ikke innenfor kommunens ansvarsområde å dele ut mat til innbyggere. Kommunens roller og ansvar opp mot problematikken innebærer å tilrettelegge for samarbeid med frivillige organisasjoner og levere tjenester til innbyggerne som har behov for det gjennom NAV og andre tiltak som støtter innbyggerne i å mestre eget liv.

Vurderingen i saken handler hovedsakelig om to perspektiver. Det ene er å forebygge behovet for at personer trenger å stå i matkø gjennom å støtte innbyggere til å mestre eget liv. Det andre er å se på kommunens roller og ansvar i matutdelingen, og hvilke tiltak kommunen kan gjøre for å styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene.

I kommuneplanens samfunnsdel har bystyret vedtatt mål om at alle innbyggere skal oppleve økt livskvalitet og mestring, og at det skal jobbes for reduserte levekårsforskjeller for å sikre innbyggerne like muligheter og motvirke utenforskap. Kommunens mål med samarbeidet med de frivillige organisasjonene vil derfor være å bidra til at flere innbyggere blir selvhjulpne og mestrer eget liv, noe som forhåpentligvis vil resultere i at færre innbyggere har behov for matutdeling.

8.1 Samarbeid med organisasjonene som har matutdeling

Kristiansand kommune har en rekke møtepunkter med frivillige organisasjoner gjennom året. Det har ikke vært noen systematikk i møter mellom kommunen og organisasjoner som jobber med matutdeling. Kommunedirektøren foreslår at det opprettes en fast samarbeidsarena som kommunen ved enhet for frivillighet og medvirkning inviterer til to ganger i året. En gang før sommerferien og en gang før jul. Aktuelle tema på samarbeidsmøtet kan være informasjon og former for samarbeid om utdeling.

Alle frivillige og ideelle organisasjoner med matutdeling og Matsentralen Sør inviteres til møtene, sammen med kommunen ved NAV og integreringsenheten. I tillegg kan det være aktuelt å invitere representanter for brukergrupper, slik som Norsk-Ukrainsk Organisasjon.

Formålet med samarbeidsarenaen vil være å ha et koordinert møtepunkt, slik at kommunen og organisasjonene kan samarbeide om hva som skal til for å støtte innbyggere til å mestre eget liv. Her kan aktørene sammen drøfte utfordringene, vurdere ulike løsninger og sette i gang tiltak.

8.2 Forebygge personers behov for matutdeling

Kommunens handlingsrom i arbeidet med forebygging av behovet for å stå i matkø ligger innenfor NAV og andre tjenester rettet mot å styrke innbyggere til å mestre eget liv. Dette jobbes blant annet med gjennom råd og veiledningstilbud hos NAV, som beskrevet tidligere. I tillegg har kommunen egne gjeldsrådgivere som kan hjelpe personer med ekstra behov for rådgivning rundt sin gjeldssituasjon. Disse tilbudene finnes allerede i kommunen, men det er viktig at tilbudene når de personene som har behov for det.

Personene som står i matkø er en sammensatt gruppe, og de kan ha behov for ulike tjenester for å møte deres behov. Gjennom NAV sine tjenester kan personer som ikke har nok penger til å dekke sine behov søke om økonomisk støtte, og personer som sliter med å få kontroll på egen økonomi kan få råd og veiledning. Det kan derfor være nyttig at de frivillige organisasjonene kan få mer kunnskap om NAV sine tjenester og ved behov videreformidle det til personer som står i matkø. Økt samarbeid og informasjonsutveksling mellom NAV og de frivillige organisasjonene anbefales som et tiltak.

8.3 Informasjonsdeling og samarbeid med NAV

Flere av de frivillige organisasjonene foreslo tiltak som omhandler informasjonsdeling og samarbeid med NAV. NAV Kristiansand er positive til et sterkere samarbeid med de frivillige organisasjonene. Aktuelle tiltak kan være kontaktperson, informasjonsskriv og bedriftsbesøk hos de frivillige organisasjonene. På den måten kan ansatte hos NAV bli kjent med organisasjonene sitt arbeid, samtidig som organisasjonene kan etablere kontakt med ansatte hos NAV.

Kommunedirektøren anbefaler at NAV fortsetter å styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene, spesielt når det gjelder informasjonsdeling. Formen på samarbeidet kan avklares i samråd med de frivillige organisasjonene på den faste samarbeidsarenaen.

8.4 Ukrainske flyktninger i matkøene

I kommunen jobbes det kontinuerlig med langsiktig arbeid for å forebygge ukrainske flyktninger sitt behov for å stå i matkø. Integreringsenheten i kommunen er opptatt av å behandle alle flyktninger likt og unngå å opprette særordninger for ukrainere, som for eksempel egne matutdelinger.

I møte med de voksende matkøene kan kommunen bistå med å gi tydeligere informasjon til flyktninger som kommer til Kristiansand. For eksempel forteller de frivillige organisasjonene at ukrainske flyktninger kan komme i store grupper fra mottakene for å hente mat sammen. Her kan kommunen bistå med informasjon på mottakene, slik at rammene for matutdeling er tydelig kommunisert til beboere på mottakene. Dette støttes av innspillene fra Norsk-Ukrainsk Organisasjon, som uttrykker at det kan være behov for tydeligere rammer og regler rundt matutdelingene slik at ukrainske flyktninger forstår hvem utdelingene er ment for.

Kommunedirektøren anbefaler at kommunen og de frivillige organisasjonene samarbeider om å avklare informasjonen som skal formidles til de ukrainske flyktningene, slik at organisasjonene har mulighet til å gi samme informasjon til de ukrainske flyktningene som kommer til deres matutdelinger.

8.5 Økonomisk tilskudd

Kommunen har ikke en egen tilskuddsordning som retter seg spesifikt mot organisasjoner som jobber kun med matutdeling. Noen organisasjoner i Kristiansand har også tatt et aktivt valg om ikke å søke støtte fra kommunen. Andre får støtte til arbeid på rusfeltet eller integreringsfeltet gjennom kommunens tilskuddordninger, og her kan

matutdeling være en del av arbeidet til organisasjonene. Søknader som kun går på støtte til utdeling av matposer vil i liten grad bli prioritert i søknadsbehandlingen. Årsaken er at retningslinjene for kommunens tilskuddsordninger prioriterer aktiviteter som styrker mestring, deltakelse og inkludering av sårbare grupper i samfunnet.

Det er kun en av organisasjonene som har etterspurt økonomisk tilskudd fra kommunen. Det ble nevnt i forbindelse med et ønske om mer ressurser til å gi veiledning og støtte til personene i matkøene, slik at de kunne jobbe med mer enn bare å dele ut mat. FAFO-rapporten viste at på nasjonalt nivå var det kun 20% av organisasjonene som delte ut mat mottok økonomisk støtte fra kommunen.

Kommunedirektøren vurderer at gjeldende tilskuddsordninger er tilstrekkelig og anbefaler derfor ikke endringer.

9. Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Køene hos matutdelingene i Kristiansand har økt betydelig de siste årene, og særlig etter ukrainske flyktninger kom til landet. Matutdeling er ikke innenfor kommunens ansvarsområde, men drives av de frivillige organisasjonene. Kommunens bidrag for å møte utfordringen er todelt. Det ene er å forebygge behovet for at personer trenger å stå i matkø gjennom å støtte innbyggere til å mestre eget liv. Det gjør kommunen blant annet gjennom råd og veiledning fra NAV. Det andre er å styrke samarbeidet med de frivillige organisasjonene som har matutdeling.

Kommunedirektørens anbefalinger i møte med voksende matkøer kan derfor oppsummeres som følger: opprettelse av samarbeidsarena mellom kommunen og organisasjonene, informasjonsdeling om tjenester, råd og veiledning fra NAV, styrket samarbeid mellom NAV og organisasjonene, og informasjon særlig til ukrainske flyktninger.

Kommunedirektøren foreslår følgende vedtak:

1. Bystyret tar kunnskapsgrunnlaget og situasjonsbeskrivelsen til orientering.
2. Bystyret vedtar at kommunen inviterer til fast og målrettet samarbeid med de organisasjonene som har matutdeling og andre relevante aktører. Tiltak som er beskrevet i saken følges opp gjennom dette samarbeidet. Målet med samarbeidet er å bidra til at innbyggere styrkes i å mestre eget liv.

Punkt 57/24: Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028

Bilag

Vedtak Eldre, 12092024, Sak 37/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak KOMM, 27082024, Sak 51/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 43/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak RPF, 09092024, Sak 52/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak , 10092024, Sak 53/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak Form, 04092024, Sak 72/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak , 17092024, Sak 4/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak byst, 18092024, Sak 129/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak OPPV, 27082024, Sak 38/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Vedtak ARMU, 29082024, Sak 149/24, Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028,

Innspill til Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028, sak 2024016329

Sak 2024016329

Saksnummer 2024016329.

saksnummer 2024016329

Høringssvar fra IOGT i Norge - alkoholpolitisk handlingsplan. Saksnummer 2024016329

Høringssvar - Alkoholpolitisk handlingsplan - Saksnummer 2024016329.

Søknads refranse : BBJYUH

Søknads refranse : OSJHOJ

Høringsbrev - Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028

Saksnummer 2024016329

Felles høringsinnspill 12.08.2024 (2)

Høring - alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028 Kristiansand kommune

Høring alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer

2024_07_30_høring alkoholpol handlingsplan_næringsforeningen

2024-08-09 Høringsinnspill Kristiansand kommune fra IOGT i Norge

Høringsuttalelse Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024

Alkoholpolitisk-handlingsplan 2024-2028 (ekstern høring)

alkoholpolitiske-retningslinjer 2024-2028 (ekstern høring)

Dato 19. august 2024
Saksnr.: 2024016329-11
Saksbehandler Lars Petter Aasheim
Godkjent av Camilla Jarlsby
Brede Skaalerud
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang	Møtedato
Kommunalutvalget	27.08.2024
Helseutvalget	27.08.2024
Areal- og miljøutvalget	29.08.2024
Kultur- og idrettsutvalget	29.08.2024
Formannskapet	04.09.2024
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.09.2024
Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget	10.09.2024
Bystyret	18.09.2024

Skjenketider i Kristiansand kommune 2024 -2028, som et tiltak i kommunens alkoholpolitiske handlingsplan, jf. pkt. 2.3.2

Forslag til vedtak

1. Skjenketiden i Kristiansand kommune varer til kl. 02.00
2. Skjenketiden som vedtas av Bystyret forankres og følges opp som et tiltak i Alkoholpolitisk handlingsplan, 2024-2028

Sammendrag

Saken henger sammen med Alkoholpolitisk handlingsplan og alkoholpolitiske retningslinjer. I saken fremlegges vurderinger og anbefaling knyttet til ett av de regulerende virkemidler kommunene skal vurdere i tråd med Alkoholloven – skjenketid. Lovens formål er å i størst mulig utstrekning begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan medføre. Både politiet og legevakten er bekymret for at en utvidet skjenketid vil kunne bidra til flere voldsrelaterte hendelser. Videre vurderer kommunedirektøren at en utvidelse av skjenketiden vil medføre økt alkoholkonsum blant innbyggerne.

Argumentasjonen og hensynene som er vurdert i saken, er i hovedsak de samme som da Bystyret behandlet saken om en prøveordning med utvidet skjenketid i april 2024. Det er i forbindelse med at utkast til Alkoholpolitisk handlingsplan har vært på ekstern høring, ikke kommet frem vesentlige nye argumenter. Med bakgrunn i Bystyrets vedtak 24.04.24 innstilles det på fortsatt skjenking til kl.02.00 i perioden 2024-2028.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

I forbindelse med at det ble fremmet sak om prøveordning om utvidelse av skjenketider i Kristiansand kommune vedtok bystyret 24.04.24 at skjenketidene ikke skulle utvides sommeren 2024.

Skjenkenæringen viste da til at:

- Siden skjenketiden ble innskrenket fra kl. 03.00 til kl. 02.00 i 2008 har skjenkebransjen gjennomført mange forbedringer. Skjenkenæringen ønsker derfor å styrke næringens generelle rammebetingelser, samt skape en trygg og levende by gjennom hele året.
- Skjenkenæringen bidrar til verdiskapning på samfunnsøkonomisk nivå og på bedriftsnivå. En ekstra time åpningstid i sommer vil gi mulighet til å ytterligere investere i kultur- og opplevelsestilbud for byens kafeer, barer, restauranter og møteplasser.
- Gode vilkår for bransjen vil stimulere til flere arbeidsplasser og økte inntekter for kommunen. En robust bransje tiltrekker seg mer kompetent arbeidskraft og gjør tilbudet og byen mer attraktiv for besøkende.
- Folkehelseperspektivet tilsier at det vil være en betydelig samfunnsgevinst å redusere privat konsum. Alkohol som omsettes på restauranter og utesteder er underlagt streng kontroll. Det tilsier at skadepotensialet reduseres, dersom det private konsumets andel av totalkonsumet reduseres.
- Et nært samarbeid mellom politiet, ansatte på utestedene og ordensvakter fra vaktelskapene gjør byen åpen, trygg og tilgjengelig for alle.
- I Kristiansand trekkes samarbeidet med en seriøs serveringsbransje gjennom «Ansvarlig Alkoholhåndtering» frem som en viktig faktor. Dette jobbes allerede bra i Kristiansand i det tverrfaglige samarbeidet, Bransjeforum, som er satt i stand mellom Kristiansand Hotel og restauranteier forening, kommunen og politiet.
- Ved skjenking til kl. 03.00 er skjenkenæringens erfaring at gjester begynner å reise hjem fra kl. 01.30 og utover. Ved skjenkestopp kl. 02.00 som i dag vet vi at man får en langt større samtidighetsbelastning på byens drosjekapasitet som igjen kan føre til betydelig lengere tid i drosjekø og dertil knyttet krangel og vold.
- Agder Taxi støttet en utvidet skjenketid og mener dette kan bidra til en bedre trafikkavvikling for taxinæringen og kundene.
- PSS ønsket en differensiering av skjenketider slik at avslutningen på kvelden blir mykere, både med tanke på taxi, matservering, gjester i gatene, nattbusser osv.

På den andre siden viste bla. Politiet og legevakten til at:

- Politiet opplever en vesentlig økning i vold og ordensforstyrrelser i tiden rundt skjenkestopp, og frykter at dette kan utvikle seg i negativ retning dersom skjenketiden utvides ytterligere.
- Utvidet skjenketid også kan gi økt alkoholkonsum, noe som igjen kan føre til flere ordensforstyrrelser.
- Rent politifaglig er det en fordel for politiet at ikke alle gjestene forlater utestedene samtidig.
- Utvidet skjenketid vil ut fra tidligere erfaring med stor sannsynlighet øke pasientstrømmen til legevakten.

- Pasienter som kommer inn til legevakten vil også ha høyere promille, noe som skaper utfordringer.
- Det kan oppstå flere situasjoner med trusler og vold i legevaktbygget på et tidspunkt hvor bemanningen er redusert.
- Normalt roer pågangen til legevakten seg i 3-tiden, men ved utvidet skjenketid vil denne forskyves utover natten. Dette vil medføre at legevakten må øke bemanningen med en sykepleier lørdag og søndag mellom kl. 24:00 og 08:00. I tillegg må antall timer med vekter økes på natten.

Alkoholpolitisk handlingsplan og alkoholpolitiske retningslinjer som behandles av Bystyret har vært til ekstern høring. I planutkastet foreslår kommunedirektøren at dagens skjenketid i Kristiansand kommune videreføres for perioden 2024-2028. I høringsrunden har næringen vist til at Kristiansand bør ha minst like gode vilkår som andre byer i Agder, da nevnes Mandal, Arendal og Farsund som også hører til samme politidistrikt og som har skjenketid inntil kl.03. Kristiansand er Agders regionhovedstad og har mål om å styrke sin posisjon som helårsdestinasjon. En rekke investeringer, som bl.a. Kilden, Kunstsilo med mer, støtter opp om denne satsingen. De urbane kvalitetene byen har å tilby, er vesentlige for den opplevelsen som både kommunens innbyggere og besøkende etterspør. Da må næringslivet i indre by kunne ha samme forutsetninger for å drive, som man har i andre kommuner langs Agderkysten – og ikke minst i andre store byer.

Det vises også til at skjenketid til kl. 03.00 gir andre økonomiske forutsetninger for at nye tilbud kan etableres og ha livets rett. Dette inkluderer steder som nattklubber og steder som tilbyr scenekunst (inkl. konserter, standup med mer). Næringen savner en grunnleggende forståelse for hvordan denne økonomien fungerer og hvilke rammevilkår som må være til stede for å utvikle byens kvaliteter på dette feltet og viser blant annet til en holdningsendring i Bergen som utvider skjenketiden fra kl.02 til kl. 03 for at næringslivet skal få gode vilkår. Andre byer med skjenketid til kl. 03 er for eksempel Oslo, Tromsø, Drammen, Ålesund, Kristiansund, Stavanger og Tønsberg.

På den andre siden viser IOGT (Rusforebyggende medlemsorganisasjon) til at totalkonsumet må reduseres dersom skadevirkningene skal reduseres, og at det er tydelig sammenheng mellom vold og alkohol.

Både politiet og legevakten er bekymret for at en utvidet skjenketid vil kunne bidra til flere voldsrelaterte hendelser. Videre vurderer kommunedirektøren at en utvidelse av skjenketiden vil medføre økt alkoholkonsum blant innbyggerne.

Med bakgrunn i Bystyrets vedtak 24.04.24 innstilles det på fortsatt skjenking til kl.02.00 i perioden 2024-2028.

Juridisk grunnlag

- Alkoholloven
- Forskrift om skjenketider i Kristiansand kommune
- Alkoholpolitisk handlingsplan
- Alkoholpolitiske retningslinjer

Alkoholloven har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer, jf. alkoholloven § 1-1.

De nasjonale rammene for skjenketider som hver enkelt kommune kan fastsette, er for alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 (øl og vin) fra klokken 06.00 til 03.00. For alkoholholdig drikk gruppe 3 (sprit) er rammen fra klokken 13.00 til 03.00. I tiden mellom disse klokkeslettene er det forbudt å skjenke alkohol, jf. alkoholloven § 4-4.

Kommunedirektørens vurdering

Spørsmålet om skjenketider var senest til behandling i bystyret 24 april 2024. Selve saksfremlegget med argumentene for og imot en utvidelse av skjenketider ble derfor vedlagt høringsbrevet. Høringsinstansene bør derfor være godt kjent med de hensyn som ble vurdert da sak 46/24 ble behandlet i bystyret. Kommunedirektøren kan ikke se at det er kommet inn høringsinnspill som bør endre administrasjonens syn i saken.

Etter alkoholloven § 4-4 kan skjenking av alkoholgruppe 3 (sprit) skje fra kl. 13 til 24.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk kan skje fra kl. 08.00 til kl. 01.00. Bystyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte skjenkested innskrenke eller utvide tiden for skjenking.

I Kristiansand kommune er skjenketiden i dag fra kl. 09.00 - 02.00 for gruppe 1 og 2, og fra kl.13.00 - 02.00 for gruppe 3.

Siden 2008 har skjenketidens utløp i Kristiansand kommune vært kl.02.00. Skjenkebransjen har siden ønsket å utvide skjenketiden.

Kommunens skjenkesteder vil åpenbart ha økonomiske interesser i å utvide skjenketidene, samtidig som dette også vil kunne ha påvirkning på kommunens skatteinntekter. Skjenketidene og konkurransen med andre store og mellomstore kommuner vil ved en utvidelse også være mer sammenlignbar (Bergen, Tromsø, Oslo, Drammen, Stavanger, Arendal). Videre vil innbyggernes valgfrihet ved en utvidelse av skjenketidene til kl. 03.00 følge nasjonale maksimalrammer i en allerede strengt regulert alkohollov (sammenliknet med andre europeiske land).

Selv om det fra et næringsperspektiv er ønskelig med en utvidet skjenketid vil en bærekraftig virksomhet også måtte drive økonomisk forsvarlig, samtidig som den ivaretar miljøet og den sosiale bærekraften. Den sosiale bærekraften innebærer blant annet ivaretagelse av medarbeidere på en god måte. En utvidet skjenketid vil også få konsekvenser for medarbeiderne med en lengre ubekvem arbeidstid (på nattetid). Det er derfor viktig å finne gode løsninger som ivaretar medarbeiderne dersom skjenketiden utvides.

Kommunedirektøren bemerker at seriøsiteten til skjenkebransjen i Kristiansand generelt sett er på et mye høyere nivå enn det som var tilfelle for få år siden. Et nært samarbeid mellom politiet, skjenkenæringen, vactselskapene, og kommunen har bidratt til å løfte fokusområder, og bidra til en mer ansvarlig alkoholhåndtering. Alkohol som omsettes på restauranter og utesteder er også underlagt kontroll fra kommunen. I den forbindelse viser kommunedirektøren til at også politiet oppfatter skjenkenæringen som seriøs og ansvarlig.

På den andre siden opplyser politiet at de i dag bruker betydelige ressurser på voldsproblematikken i Kristiansand sentrum – spesielt i helgene. Veldig mye av denne utfordringen knytter seg til rus og det generelle utelivet natt til lørdager og søndager. Politiet opplever en vesentlig økning i vold og ordensforstyrrelser i tiden rundt skjenkestopp, og frykter at dette kan utvikle seg i negativ retning dersom skjenketiden utvides ytterligere. Utvidet skjenketid kan også gi økt alkoholkonsum, noe som igjen kan føre til flere ordensforstyrrelser.

Bakgrunnen for at Kristiansand kommune i 2008 vedtok å begrense skjenketiden til klokken 02.00 var at politiet opplyste at det oppstod mye vold og fysiske skader den siste timen med skjenking. Legevakten opplevde også stor pågang sent på natten.

En utvidet skjenketid vil med bakgrunn i tidligere erfaring øke pasientstrømmen til legevakten. Pasienter som kommer inn til legevakten vil også ha høyere promille, noe som igjen vil skape utfordringer. Det vil kunne oppstå flere situasjoner hvor politiet må klarere for arrest, og samtidighetskonflikter hvor politi og ambulanse er på legevakten samtidig. Ved utvidet skjenketid vil også pågangen til legevakten forskyves utover

natten. Tilbakemeldingen er at dette vil medføre at legevakten må øke bemanningen med en sykepleier lørdag og søndag mellom kl. 24:00 og 08:00. I tillegg må antall timer med vekter økes på natten.

Kommunedirektøren viser i den forbindelse til at Kristiansand og Agder, etter Oslo, har mest kriminalitet pr. 1000 innbygger og ligger særlig høyt på voldstatistikken.

I følge SIRUS forsker Ingeborg Rossow finnes det en klar sammenheng mellom små endringer i skjenketider og antall voldstilfeller. Hun viser til at økning i voldstilfeller ved utvidet skjenketid er nesten identisk med nedgangen i vold ved tilsvarende innskrenket skjenketid ifølge en studie som baserer seg på data fra 18 norske byer.

Kommunedirektøren understreker også at stort alkoholinntak øker risikoen for skader, og at en undersøkelse av skadepasienter ved akuttmottaket på Oslo universitetssykehus viste at 26 prosent av pasientene var påvirket av alkohol. Det er nærliggende å anta at lengre åpningstider vil øke alkoholinntaket, og dermed øke risikoen for slike skader.

[En norsk studie fra 2014](#) viser at alkoholrelaterte skader forebygges best med tiltak rettet mot alle alkoholbrukere, og ikke kun de med høyest risiko. Begrensning i tilgjengelighet av alkohol er et virkemiddel for å begrense det generelle nivået av alkoholbruk. Begrensninger i skjenketid er et tiltak for å redusere det offentlige konsumet av alkohol, mens begrensninger i salgstid er et virkemiddel for å redusere det private alkoholkonsumet. Kommunedirektøren kan ikke finne noen studier som støtter hypotesen om at en økning i den offentlige andelen av alkoholkonsumet vil bidra til å redusere det private konsumet, og dermed en reduksjon i det totale alkoholkonsumet.

Sett hen til at både politiet og legevakt er bekymret for at en utvidet skjenketid vil kunne bidra til flere voldsrelaterte hendelser, samt at en utvidet skjenketid vil medføre økt alkoholkonsum vurderer kommunedirektøren at en utvidelse av skjenketiden ikke er tilrådelig.

Praktiske virkninger

Ved en eventuell utvidelse av skjenketidene vil skjenkesteder som i dag har bevilling til kl. 02.00 få utvidet sine skjenketider. Skjenkestedenes uteservering vil følge de utvidete skjenketidene, så lenge ikke noe annet fremgår av bevillingsvedtaket.

Øvrige bevillingshavere som har begrensning i sine skjenketider, som følge av lokale forhold (for eksempel støy og lukt) vil ikke få utvidet sine skjenketider tilsvarende.

Det gjøres for øvrig oppmerksom på at lokale forhold, som for eksempel støy, ikke må være til sjenanse eller ulempe for de som bor eller oppholder seg i området. I områder med etablert serveringsvirksomhet må det likevel tåles mer støy og sjenanse enn i uregulerte områder. Det er avdeling for Miljørettet helsevern som følger opp klager på støy og sørger for at lydnivået er i tråd med nasjonale retningslinjer.

Når det gjelder skjenking på arrangement og andre enkeltanledninger, for eksempel ved leie av lokaler, vil følge de utvidete skjenketidene så fremt ikke utleier av lokale eller arrangementssted setter andre begrensninger, se for eksempel *retningslinjer for bruk av offentlig uterom*.

Økonomiske konsekvenser

Skjenkenæringen bidrar til verdiskapning på samfunnsøkonomisk nivå og på bedriftsnivå. En ekstra time åpningstid i sommer vil gi mulighet til å ytterligere investere i kultur- og opplevelsestilbud for byens kafeer, barer, restauranter og møteplasser.

Gode vilkår for bransjen vil stimulere til flere arbeidsplasser og økte skatteinntekter for kommunen.

Ved utvidet skjenketid fra kl. 02.00 vil denne forskyves utover natten. Dette vil medføre at legevakten må øke bemanningen med en sykepleier lørdag og søndag mellom kl. 24:00 og 08:00. I tillegg må antall timer med vekter økes på natten

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Barn og unges interesser

Handlingsplanen og retningslinjene har som mål redusere antall barn og unge som får sin oppvekst preget av voksnes alkoholbruk, jf. Kapittel 2.2.2, jf. Kapittel 2.5.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan vil også omfatte forebyggende innsatser, holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk, og tiltak rettet mot innbyggere som har utfordringer knyttet til alkohol og andre rusmidler. Planen vil omfatte tiltak rettet både mot barn og unge, og de voksne i befolkningen.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Saken har vært på intern og ekstern høring. Interne høringsinnspill er innarbeidet i planen. Eksterne høringsinnspill er lagt ved og svart ut i eget saksfremlegg.

Klima- og miljøkonsekvenser

Ikke relevant, da saken ikke har påvirket klima og miljø direkte.

HMS/Folkehelse

En utvidet skjenketid vil få konsekvenser for medarbeiderne med en lengre ubekvem arbeidstid (på nattestid). Det er derfor viktig å finne gode løsninger som ivaretar medarbeiderne dersom skjenketiden utvides.

I følge SIRUS forsker Ingeborg Rossow finnes det en klar sammenheng mellom små endringer i skjenketider og antall voldstilfeller.

Stort alkoholinntak øker risikoen for skader

Andre problemstillinger som for eksempel forebyggende innsatser, holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk, og tiltak rettet mot innbyggere som har utfordringer knyttet til alkohol og andre rusmidler vil tas opp i Rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Helhetsvurdering

Skjenketid er ett av de regulerende virkemidler kommunen har for å underbygge Alkoholovens formål som er å i størst mulig utstrekning begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan medføre. Kommunedirektøren vurderer at en utvidet skjenketid vil kunne bidra til flere voldsrelaterte hendelser, og medføre et økt alkoholkonsum.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

1. Skjenketiden i Kristiansand kommune varer til kl. 02.00
2. Skjenketiden som vedtas av Bystyret forankres og følges opp som et tiltak i Alkoholpolitisk handlingsplan, 2024-2028

Vedlegg:

Innspill til Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028, sak 2024016329

Sak 2024016329

Saksnummer 2024016329.

saksnummer 2024016329

Høringssvar fra IOGT i Norge - alkoholpolitisk handlingsplan. Saksnummer 2024016329

Høringssvar - Alkoholpolitisk handlingsplan - Saksnummer 2024016329.

Søknads refranse : BBJYUH

Søknads refranse : OSJHOJ

Høringsbrev - Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028

Saksnummer 2024016329

Felles høringsinnspill 12.08.2024 (2)

Høring - alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028 Kristiansand kommune

Høring alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer

2024_07_30_høring alkoholpol handlingsplan_næringsforeningen

2024-08-09 Høringsinnspill Kristiansand kommune fra IOGT i Norge

Høringsuttalelse Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024

Alkoholpolitisk-handlingsplan 2024-2028 (ekstern høring)

alkoholpolitiske-retningslinjer 2024-2028 (ekstern høring)

Punkt 58/24: Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Bilag

Vedtak Eldre, 12092024, Sak 38/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak KOMM, 27082024, Sak 52/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak HELSEUTV, 27082024, Sak 44/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak RPF, 09092024, Sak 53/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak , 10092024, Sak 54/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak , 17092024, Sak 5/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak Form, 04092024, Sak 74/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak byst, 18092024, Sak 131/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak OPPV, 27082024, Sak 39/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Vedtak ARMU, 29082024, Sak 148/24, Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Innspill til Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028, sak 2024016329

Sak 2024016329

Saksnummer 2024016329.

saksnummer 2024016329

Høringssvar fra IOGT i Norge - alkoholpolitisk handlingsplan. Saksnummer 2024016329

Høringssvar - Alkoholpolitisk handlingsplan - Saksnummer 2024016329.

Søknads refranse : BBJYUH

Søknads refranse : OSJHOJ

Høringsbrev - Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028

Saksnummer 2024016329

Felles høringsinnspill 12.08.2024 (2)

Høring - alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028 Kristiansand kommune

Høring alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer

2024_07_30_høring alkoholpol handlingsplan_næringsforeningen

2024-08-09 Høringsinnspill Kristiansand kommune fra IOGT i Norge

Høringsuttalelse Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024

Alkoholpolitisk-handlingsplan 2024-2028 (ekstern høring)

alkoholpolitiske-retningslinjer 2024-2028 (ekstern høring)

Dato 19. august 2024
Saksnr.: 2024016329-12
Saksbehandler Lars Petter Aasheim
Godkjent av Camilla Jarlsby
Brede Skaalerud
Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Kommunalutvalget
Helseutvalget
Areal- og miljøutvalget
Kultur- og idrettsutvalget
Formannskapet
Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget
Bystyret

Møtedato

27.08.2024
27.08.2024
29.08.2024
29.08.2024
04.09.2024
09.09.2024
10.09.2024
18.09.2024

Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 - 2028

Forslag til vedtak

[Alkoholpolitisk handlingsplan med retningslinjer for perioden 2024 -2028 vedtas.](#)

Kort om handlingsplanen

Det er alkoholloven som setter rammene for hvordan alkoholpolitikken i Norge skal forvaltes. Innenfor de nasjonale rammene er kommunene likevel tillagt et betydelig ansvar og stor frihet til å utforme sin egen lokale alkoholpolitikk. Alle kommuner i Norge har derfor en plikt til å utforme en alkoholpolitisk handlingsplan. Kristiansand kommune har valgt å ha en helhetlig rusmiddelpolitisk handlingsplan, som også omfatter alkoholpolitikken. En hovedbegrunnelse for dette er at utbredelse og bruk av alkohol i et samfunn, har klare sammenhenger med annen rusproblematikk og helsemessige følger av dette. Rusmiddelpolitisk handlingsplan er en bred temaplan som omfatter alle rusmidler, både legale og illegale. Planen skal utarbeides i løpet av 2024. Alkoholpolitisk handlingsplan vil inngå som en del av denne. Alkoholpolitisk handlingsplan med tilhørende retningslinjer behandles imidlertid først ettersom disse må være vedtatt innen utgangen av september, jf. Alkohollovens § 1-6.

Problemstillinger fra alkoholpolitisk handlingsplan som vil bli behandlet i den rusmiddelpolitiske handlingsplanen vil for eksempel være forebyggende innsatser, holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk, og tiltak rettet mot innbyggere som har utfordringer knyttet til alkohol og andre rusmidler. Planen vil omfatte tiltak rettet både mot barn og unge, og de voksne i befolkningen.

Mandatet for arbeidet med rusmiddelpolitisk handlingsplan ble vedtatt av Helseutvalget 04.06.24 i sak 32/24.

Alkoholloven har som formål å *begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer*, jf. § 1. Alkoholloven er dermed først og fremst en lov hvor formålet er å bidra til å sikre at skadevirkningene av alkoholbruk blir så små som mulig – dels ved å begrense tilgjengeligheten, dels ved at omsetningsformene er betryggende. Lovens formål er ikke knyttet til næringspolitiske hensyn. Det er imidlertid ofte i dette skjæringspunktet at målkonflikter oppstår i forbindelse med praktiseringen av kommunens retningslinjer for tildeling av skjenkebevillinger.

De problemstillinger som har vært tilbakevendende og/eller utfordrende iløpet av forrige bystyreperiode reguleres derfor i handlingsplanen og retningslinjene for å sikre større forutsigbarhet for den kommende perioden. Planen viderefører eksisterende praksis og er i tråd med de prinsipielle sakene som har vært avklart politisk. For å sikre både effektivitet og likebehandling består de alkoholpolitiske retningslinjene av objektive kriterier med bakgrunn i den alkoholpolitiske handlingsplanen.

I løpet av forrige bystyreperiode har regulering av skjenking på avgrenset område på Sparebanken Sør-Arena og Kristiansand Kino, samt skjenking i tilknytning til boligområder blitt politisk behandlet som prinsipielle saker. Når en har valgt å åpne flere områder for skjenking av alkohol, er det viktig å fortsatt beholde og styrke alkoholfrie soner som er særlig viktige med tanke på å redusere skadevirkninger og fremme folkehelse. Hensyn til barn og unges oppvekstvilkår veier særlig tungt. Sonetenkningen som legges til grunn, fremkommer også av handlingsplanens målsettinger for perioden 2024-2028:

- Redusere antall barn og unge som får sin oppvekst preget av voksnes alkoholbruk
- Redusere risikofylt alkoholbruk
- Opprettholde samarbeidet mellom kommunen, bransjen og politiet
- Effektivitet og likebehandling i saksbehandlingen

«Kommunens skjenketider» og «Kommunens handlingsrom til å legge vekt på brudd på Arbeidsmiljøloven ved prikktildeling av skjenkebevillinger» behandles i selvstendige saksfremlegg.

Holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk er en sentral del i det rusforebyggende arbeidet og vil bli nærmere tematisert og behandlet i forbindelse med rusmiddelpolitisk handlingsplan. Planarbeidet vil foregå utover høsten 2024.

Høring/Høringsinnspill

I tillegg til navnene på høringslisten ble høringsbrevet sendt direkte til skjenkebransjen, PSS, Natteravnene, NHO Agder, Næringsforeningen i Kristiansand, Visit Sørlandet, LO og Fellesforbundet. Høringsbrevet er også lagt ut på kommunens hjemmesider til «åpen høring». Det har kommet inn høringsinnspill fra:

- Gvino (Skjenkested)
- Kristiansand hotell og restauranteierforbund
- Kvadraturforeningen og Kvadraturen Gårdeierforening
- Næringsforeningen i Kristiansand
- Visit Sørlandet
- NHO reiseliv
- A-larm (Bruker- og pårørendeorganisasjon)
- IOGT (Rusforebyggende medlemsorganisasjon)
- Privatpersoner

Skjenkenæringen har blant annet spilt inn at de ønsker:

- (Gvino) modernisering av forbudet mot alkoholreklame, og at det legges til rette for å ta kunnskapsprøven på engelsk.

Kommunedirektøren har forståelse for at forbudet mot alkoholreklame kan oppleves som utfordrende å forholde seg til og at kunnskapsprøven også bør kunne tas på engelsk. Det er likevel slik at både forbudet mot alkoholreklame og hvordan kunnskapsprøven skal gjennomføres er regulert i alkoholforskriften. Det er dermed Stortinget som lovgiver som må foreta eventuelle lovrevisjoner. For øvrig viser kommunedirektøren til administrasjonens [orientering om forbudet mot alkoholreklame i formannskapetets møte 6.mars](#)

Næringslivet, herunder Kristiansand hotell og restauranteierforening, Kvadraturforeningen og Kvadraturen Gårdeierforening, Næringsforeningen i Kristiansand, Visit Sørlandet, og NHO reiseliv har blant annet spilt inn at de ønsker:

- skjenketider til kl 03.00
- at alle bedrifter som selger varer, tjenester og kulturopplevelser skal kunne få innvilget alminnelig skjenkebevilling, herunder frisør, spa, kosmetiske behandlinger, massasje, og sykkelverksted. Samt teater, opera, kino, museum, gallerier og bibliotek.
- målsettinger for å lykkes med handlingsplanen da den foreslåtte planen kun er en oppsummering av dagens praksis av lovverket
- næringslivet reagerer på at de ikke er blitt tatt nok hensyn til

Kommunedirektøren understreker at formålet med alkoholloven er at den skal *bidra til å sikre at skadevirkningene av alkoholbruk blir så små som mulig; dels ved å begrense tilgjengeligheten, dels ved at omsetningsformene er betryggende. Loven gir kommunene anledning til å fastsette bruken av virkemidler som blant annet regulerer salg og skjenking av alkohol lokalt.* Loven har ikke som formål å fremme næringspolitiske hensyn. Ett av virkemidlene i handlingsplanen er derfor å fortsatt opprettholde alkoholfrie soner i kommunen.

Slik de alkoholpolitiske retningslinjene er foreslått gis det derfor ikke alminnelig skjenkebevilling til "Frisørsalonger, spa og velvære, klesbutikker og andre lignende konsept", jf. pkt.3.3. I enkelttilfeller, som for eksempel en åpningsfest etter stengetid, har administrasjonen likevel innvilget skjenkebevillinger. Denne praksisen foreslås videreført.

Slik kommunedirektøren forstår det ønsker næringen at det åpnes opp for at alle tilbydere av varer, tjenester og kulturopplevelser i Kristiansand kommune skal kunne få innvilget alminnelige (faste) skjenkebevillinger. En eventuell utvidelse av skjenkebestemmelsene vil føre til en ytterligere innskrenking av de alkoholfrie sonene i Kristiansand kommune, og dermed gi enda mindre forutberegnelighet for personer som ønsker å unngå å bli eksponert for alkohol. Desto videre definisjonen er, desto større vil tilgjengeligheten av alkohol være. For å følge opp intensjonen i handlingsplanen må kommunen bruke de virkemidlene vi har - alle kan derfor ikke få skjenke alkohol overalt.

Av hensyn til å fortsatt bevare alkoholfrie soner mener Kommunedirektøren at pkt. 3.3 i reglementet bør fortsette å gjelde slik det også praktiseres i dag.

Det bemerkes at skjenkebevillinger i frisørsalonger, spa og/eller klesbutikker heller ikke er noe som har vært spesielt etterspurt av næringen i løpet av forrige bystyreperiode. Dersom dette skulle endre seg foreslår kommunedirektøren at problemstillingen løftes politisk.

Næringen anfører også at det i handlingsplanen ikke fremgår målsettinger som gjør det mulig å lykkes med planen. Kommunedirektøren viser til at det i handlingsplanen punkt 2.5 fremgår målsettinger og hvilke tiltak/virkemidler som skal videreføres eller iverksettes for å nå målsettingene.

Det er likevel riktig at Oslo kommune, Stavanger kommune og Kristiansand kommune har valgt noe ulike innretninger på sine handlingsplaner. I alle handlingsplanene er det imidlertid henvisninger til både nasjonalt regelverk, lokalt regelverk og kommunens målsettinger der den enkelte kommune mener det er hensiktsmessig. Det vises forøvrig til at holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk vil bli nærmere tematisert og behandlet i forbindelse med den rusmiddelpolitiske handlingsplanen.

Når det gjelder målsettingene fra både Oslo kommune og Stavanger kommune vurderer kommunedirektøren disse til å være ivaretatt av alkohollovens bestemmelser sammen med målsettingene og tiltakene som fremgår av handlingsplanen og retningslinjene slik de nå er utformet:

- "Trygt og inkluderende arbeidsliv" er ivaretatt i retningslinjene pkt. 3.3 og handlingsplanen kap.2.2.2, jf. Pkt.2.5 og kapittel 2.1.3, og 2.2.1, jf. Pkt 2.5.
- "Reduksjon av skadelig bruk av alkohol" er ivaretatt i kapittel 2.2.2 og 2.3.2.
- "Et attraktivt og mangfoldig by- og uteliv med trygg og ansvarlig alkoholhåndtering" er ivaretatt retningslinjene pkt. 3.3 og handlingsplanen kap.2.2.2, jf. Pkt.2.5 og kapittel 2.1.3, og 2.2.1, jf. Pkt 2.5.
- "Forutsigbare rammebetingelser for næringen" er ivaretatt i pkt. kapittel 2.1.3, og 2.2.1, jf. Pkt 2.5.
- "Uteliv på like konkurransevilkår og med seriøse næringsdrivende" er ivaretatt av alkoholloven § 1-7b.

Kommunedirektøren registrerer at det er enkelte i næringen som uttrykker misnøye med ikke å ha blitt tatt med på dialog forut for høringen. For å imøtekomme handelsnæringen ønsker administrasjonen å se på hvordan man kan utvikle gode arenaer for dialog også for disse aktørene. Kommunedirektøren foreslår derfor at dette tas med som en del av målsetting og tiltak i handlingsplanens pkt. 2.5.

Bruker- og pårørendeorganisasjoner har blant annet spilt inn at de ønsker:

- (A-larm) økt fokus på tilgjengelighet og alkoholfrie soner, med særlig hensyn til barn og unge. Konkret foreslås Øvre torv og Idrettsarenaer (Sør- Arena) som alkoholfri sone.
- (A-larm) at netthandel av alkohol bør avvikles, da dette øker forbruket.
- (A-larm) brukermedvirkning ved tildeling av skjenkebevillinger
- (A-larm) nye rusfrie utesteder og arrangementer

Kommunedirektøren er enig i at det er viktig å legge til rette for nye alkoholfrie soner og møteplasser. Dette vil følges opp i Rusmiddelpolitisk handlingsplan. Innspillet underbygger også at alkoholfrie soner bør videreføres, særlig av hensyn til barn og unge. Ønsket om brukermedvirkning ved tildeling av skjenkebevillinger, må administrasjonen vurdere nærmere. Dette vil en gjøre gjennom dialog med brukerorganisasjoner i forbindelse med utarbeidelsen av rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Kommunedirektøren bemerker at hverken Foodora eller Wolt har salgsbevilling for alkohol i Kristiansand kommune, og at det per i dag er Meny og ODA som har salgsbevilling for nettsalg av alkohol, på lik linje med for eksempel Vinmonopolet nasjonalt.

Rusforebyggende medlemsorganisasjon(er) har spilt inn at de ønsker;

- (IOGT) fortsatt skjenketider til kl. 02.00
- (IOGT) styrking av alkoholfrie soner, herunder alle områder hvor barn og unge er en del av målgruppen, for eksempel idrettsarenaer.
- (IOGT) utsatt skjenkestart til kl. 16.00 på 17. mai.

Privatpersoner har spilt inn at de mener at det er for få alkoholfrie soner generelt, og blant annet vist til at tillatelse av skjenking i Kilden og Kristiansand Kino bør endres.

Uttalelsene støtter forslaget om å videreføre eksisterende skjenketid og viktigheten av å opprettholde og styrke alkoholfrie soner. Når det gjelder forslaget om utsatt skjenkestart på 17. mai, foreslår kommunedirektøren at det i det videre planarbeidet jobbes med holdningsskapende arbeid og tiltak knyttet til alkoholbruk på arenaer og dager som er særlig viktige for barn og unge.

Juridisk grunnlag

Kommunen skal utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Departementet kan gi forskrifter om innholdet av kommunal alkoholpolitisk handlingsplan, jf.

Alkoholloven § 1-7d

Økonomiske konsekvenser

Handelsnæringen bidrar til verdiskapning på samfunnsøkonomisk nivå og på bedriftsnivå. Alkoholpolitiske retningslinjer som gir større rom for å kunne innvilge skjenkebevilling til bransjer som i dag ikke får alminnelig bevilling vil derfor kunne være økonomisk gunstig for handelsnæringen.

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Barn og unges interesser

Handlingsplanen og retningslinjene har som mål redusere antall barn og unge som får sin oppvekst preget av voksnes alkoholbruk, jf. Kapittel 2.2.2, jf. Kapittel 2.5.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan vil også omfatte forebyggende innsatser, holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk, og tiltak rettet mot innbyggere som har utfordringer knyttet til alkohol og andre rusmidler. Planen vil omfatte tiltak rettet både mot barn og unge, og de voksne i befolkningen.

Medvirkning med innbyggere/brugerrepresentanter

Saken har vært på intern og ekstern høring. Interne høringsinnspill er innarbeidet i planen. Eksterne høringsinnspill er lagt ved og svart ut i eget saksfremlegg.

Klima- og miljøkonsekvenser

Ikke relevant, da saken ikke har påvirket klima og miljø direkte.

HMS/Folkehelse

Utbredelse og bruk av alkohol i et samfunn, har klare sammenhenger med annen rusproblematikk og helsemessige følger av dette.

Virkemidlene for å begrense tilgjengeligheten av alkohol i kommunen kan være å begrense salgs- og skjenketider, og hvor det skal skjenkes.

Andre problemstillinger som for eksempel forebyggende innsatser, holdningsskapende arbeid knyttet til alkoholbruk, og tiltak rettet mot innbyggere som har utfordringer knyttet til alkohol og andre rusmidler vil tas opp i Rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Vedlegg:

Innspill til Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028, sak 2024016329
Sak 2024016329

Saksnummer 2024016329.
saksnummer 2024016329
Høringssvar fra IOGT i Norge - alkoholpolitisk handlingsplan. Saksnummer 2024016329
Høringssvar - Alkoholpolitisk handlingsplan - Saksnummer 2024016329.
Søknads refranse : BBJYUH
Søknads refranse : OSJHOJ
Høringsbrev - Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024 -2028
Saksnummer 2024016329
Felles høringsinnspill 12.08.2024 (2)
Høring - alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028 Kristiansand kommune
Høring alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer
2024_07_30_høring alkoholpol handlingsplan_næringsforeningen
2024-08-09 Høringsinnspill Kristiansand kommune fra IOGT i Norge
Høringsuttalelse Alkoholpolitisk handlingsplan og retningslinjer 2024
Alkoholpolitisk-handlingsplan 2024-2028 (ekstern høring)
alkoholpolitiske-retningslinjer 2024-2028 (ekstern høring)

Punkt 59/24: Lukket